

PSIHOLOG

Hrvatski psihologijski magazin

Dvobroj 1-2 (28-29), lipanj 2010. - Godina XI.

RAZGOVOR S RAZLOGOM:

prof.dr.sc. Katica
Lacković - Grgin,
DOBITNICA NAGRADE
ZA ŽIVOTNO DJELO
„RAMIRO BUJAS“

PSIHOLOGIJA
RADA U
HRVATSKOJ -
prošlost,
sadašnjost,
budućnost

Zagreb,
16. travnja
2010.

Iz sadržaja:

- 3. TJEDAN PSIHOLOGIJE U HRVATSKOJ
- Prof.dr.sc. Mirjana Krizmanić: Odgovornost struke i stručnjaka u području samopomoći
- IZ RADA DRUŠTAVA PSIHOLOGA I STRUČNIH SEKCIJA
- IZ RADA HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE
- Simpozij „Razvoj karijere“
- KOLUMNA KRUNOSLAVA MATEŠIĆA
- MEĐUNARODNA AKTIVNOST HPD-a
- Transakcijska analiza - otkriće jednostavnosti u neobičnom naslovu
- NAJAVA PSIHOLOGIJSKIH SKUPOVA
- PRAVILNICI GODIŠNJIH NAGRADA I PRIZNANJA HPD-a

PSIHOLOG	Sadržaj	Stranica
Hrvatski psihologijski magazin Dvobroj 1-2 (28-29) svibanj 2010. godina XI. PSIHOLOG izlazi u 4 broja godišnje ISSN 1332-6880 Naklada: 2.000 kom PSIHOLOG se besplatno dostavlja članovima Hrvatskog psihološkog društva i Hrvatske psihološke komore Uredništvo: Josip Lopižić, glavni urednik Ljiljana Mikuš, tehnička urednica Hrvoje Gligora Jelena Jurčan Ana Karlović Maja Mamula Zoran Sušanj Martina Trboglav Mirjana Zečirević Savjet časopisa: Nada Anić Gordana Buljan Flander Jasminka Despot Lučanin Slavka Galić Dževdet Hadžiselimović Ljiljana Kaliterna Lipovčan Vladimir Kolesarić Krunoslav Matešić Želimir Pavlina Zvezdan Penezić Alessandra Pokrajac-Bulian Majda Rijavec Vladimir Takšić Adresa uredništva: 10 000 ZAGREB Švarcova 20 tel. 01-2312-733 e-mail: hpd-cpa@net.hr Tisak: Željeznička tiskara d.o.o. ZAGREB, Petrinjska 87	UVODNIK	2
	RAZGOVOR S RAZLOGOM: Prof. dr. sc. Katica Lacković - Grgin	3 - 6
	Promjene u tijelima upravljanja HPD-om	6
	3. TJEDAN PSIHOLOGIJE U HRVATSKOJ - izvješće	7 - 26
	Prof. dr. sc. Mirjana Krizmanić: Odgovornost struke i stručnjaka u području samopomoći	26 - 30
	IZ RADA DRUŠTAVA PSIHOLOGA HPD-a: DP Brodsko - posavske županije, DP Dubrovnik i DP Sisačko - moslavačke županije	31
	IZ RADA STRUČNIH SEKCIJA HPD-a	
	Sekcija za psihologiju osoba s posebnim potrebama	32
	Sekcija za psihologiju seksualnosti	32 - 33
	Sekcija za psihologiju obitelji, braka i partnerstva	33
	Sekcija za organizacijsku psihologiju	34
	Sekcija za profesionalno usmjeravanje	34 - 35
	DOGAĐANJA	
	Simpozij: Razvoj karijere	35 - 39
	Simpozij: Psihologija rada u Hrvatskoj	40 - 41
	EDUKACIJA: Bihevioralno-kognitivni tretman učenika sa školskim neuspjehom	42
	VIJESTI	43 - 45
	STRANICE HRVATSKE PSIHOLOŠKE KOMORE	46 - 48
	Zapisnik s rasprave - Prijedlozi za pokretanje izmjena i dopuna Zakona o psihološkoj djelatnosti	49 - 56
	KOLUMNA KRUNOSLAVA MATEŠIĆA	
PSIHOTEHNIKA - osvrt na njezin nastanak, uspon i prestanak	57 - 59	
MEĐUNARODNA AKTIVNOST HPD-a		
EFPA o dokumentu Europske komisije - EU 2020	59 - 61	
Implementacija EURO-PSY certifikata	61 - 62	
Iz rada NEPEŠ-a - Europske mreže školskih psihologa	63	
Hrvatski psiholozi u svijetu - dr. Elizabeth Kera	63 - 64	
PSIHOTERAPIJSKI KUTAK		
Transakcijska analiza - otkriće jednostavnosti u neobičnom naslovu	65 - 67	
AKTUALNOSTI		
„Stop predrasudama! Stop diskriminaciji!“	67 - 69	
Održan skup - XVII. dani psihologije u Zadru	69	
NAJAVE DOGAĐANJA		
18. godišnja konferencija hrvatskih psihologa u Opatiji (13. - 16.10.2010.)	72 - 73	
III. znanstveno-stručni skup posvećen pitanjima nasilja Osijek, 25. - 27.11.2010.	74	
P R A V I L N I K PSIHOLOGIJSKE NAGRADE ZLATNI GRB HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA	77 - 78	
P R A V I L N I K DRUŠTVENOG PRIZNANJA MARULIĆ: FIAT PSYCHOLOGIA HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA	79 -80	

UVODNIK

Cijenjene kolegice i kolege,

Najprije moram istaknuti svoje zadovoljstvo, ali i zadovoljstvo uredništva s vrlo povoljnim osvrtima naših čitatelja na prošli broj Psihologa kojeg smo, kao nova ekipa, odlučili raditi na novi način, što ćemo nastaviti i dalje. Zahvaljujem svima koji su svojim tekstovima, člancima i fotografijama doprinijeli sadržaju i izgledu lista. Hvala i na svim komentarima, prijedlozima kao i ponekoj kritici. Neskromno, mnogi su kazali – pa trebamo kao struka imati i glasilo koje će doprinijeti našem što boljem predstavljanju u javnosti. Ono što nas je osobito obradovalo, većina kolegica i kolega koje smo pozvali pisati i poslati članke, rado su se odazvali, pristiglo je više nego dovoljno sadržaja tako da je ovaj broj našeg lista ipak nešto deblji. Dio tekstova morali smo ostaviti za jesensko-zimski dvobroj za kojeg se nadamo da će „opsegom struka“ (formom i sadržajem) ipak zadovoljiti sve naše izbirljive apetite. Mada bismo jako voljeli kad bismo zaista bili u mogućnosti izdati četiri broja u godištu, za sada ne ide. A razlozi su jako prozaični – financije. Članarine su, za sada, ipak jedini izvor naših prihoda.

U ovom izdanju, krećemo s intervjuom s jednom od doajena hrvatske psihologije, prof. dr. Katicom Lacković-Grgin, dobitnicom nagrade za životno djelo „Ramiro Bujas“. A onda i veliko, veliko zadovoljstvo uspješno odrađenim nacionalnim Tjednom psihologije koji se zaista pokazao kao – pun pogodak, niz izvješća s različitih događanja, iz velikog broja gradova i mjesta svjedoči o velikom angažmanu niza kolegica i kolega koji su se aktivno uključili u predstavljanje psihologijske struke u javnosti. Medijska podrška bila je izvrsna, zahvaljujemo im na tome, kao i svima koji su na bilo koji način doprinijeli. Prenosimo i predavanje prof. Krizmanić s prošlogodišnje splitske konferencije s provokativnom temom i nizom upita koji slijede nakon čitanja ovog teksta. Donosimo i sadržaje iz rada stručnih sekcija HPD-a te županijskih društava psihologa, za ljubitelje psihoterapije (mo`š mislit – tretmana) donosimo priču o transakcijskoj analizi, Kruno Matešić nastavlja svoje „štiklece“ u kolumni bez koje se više ne može, o sudjelovanju psihologa iz područja profesionalnog usmjeravanja na Sajmu poslova piše Mirjana Zečirević, kolegica Jurčan donosi članke o Zakonu o zaštiti od diskriminacije te o Knjizi standarda u postupcima selekcije, članke o međunarodnim aktivnostima HPD-a donose Hrvoje Gligora i Majda Rijavec. Izvješćujemo sa simpozija Psihologija rada u Hrvatskoj, održanog u počast prof. emeritusu Borisu Petzu i 50. obljetnici prve Katedre za psihologiju rada u Hrvatskoj te naravno, najavljujemo dolazeće skupove s posebnim naglaskom na osječki skup posvećen problemima nasilja i dolazeću 18. godišnju konferenciju u Opatiji. Konferencija je naravno, središnje okupljanje hrvatskih psihologa i zaista predstavlja događanje koje se ne smije propustiti što svjedoče i jako dojmrljive najave sadržaja i pozvanih predavača koji će gostovati u Opatiji. Ne smijem propustiti pozvati vas da ne propustite i ovu konferenciju (imam dojavu iz prve ruke – pripreme za himnu konferencije idu više nego dobro).

I na kraju, naravno – šećer (zucker) – ovaj broj će čitati i svi članovi HPK. Nakon kratko-gorućeg nesporazuma koji se dogodio pred prošli broj, izgladili smo, zatoplilo je pa smo opet zajedno. Svjesni smo koliko nam je Komora važna i ponosni smo što je imamo i puno od nje očekujemo. Kolege iz Komore vraćaju se sa svojim člancima, tu je transkript s Okruglog stola održanog na Konferenciji u Splitu kao i tekstovi našeg prethodnog predsjednika Hrvoja Gligore, kojem želimo puno uspjeha u radu i vođenju toliko važne institucije – Hrvatske psihološke komore.

Ugodno vam čitanje i dolazeći ljetni odmor!

RAZGOVOR S RAZLOGOM: Prof. dr. sc. Katica Lacković - Grgin

Mlađim kolegicama i kolegama želim reći da je istinska predanost našoj struci dobra platforma s koje se kreće *per aspera ad astra*.
Budući da je većina psihologa, osim onih u visokom školstvu i znanstvenim institutima i zavodima, profesionalno sama i u području rada „uronjena“ u brojčano velike skupine ljudi drugih zanimanja, koja su za radno područje primarna, samo predanost i kompetentnost u našem radu može polučiti uspjeh.

**Prof.dr.sc. Katica Lacković – Grgin,
dobitnica nagrade „Ramiro Bujas“
za životno djelo**

Poštovana profesorice, najprije, čestitke za Nagradu Ramira Bujasa za životno djelo! I to u Godini Ramira Bujasa! Kako su krenuli Vaši početci, prvi dodiri s psihologijom? Što je ono što Vas je usmjerilo na bavljenje našom strukom?

Zahvaljujem na Vašoj čestitci za prestižnu nagradu u našoj struci, Nagradi Ramiro Bujas za životno djelo. Ovom prilikom zahvaljujem i svim predlagačima kao i članovima Ocjenjivačkog odbora, mojim učiteljima i mentorima, mojim suradnicima s Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru, članovima obitelji moga djetinjstva koji su uvijek podržavali moju intelektualnu radoznalost. Zahvaljujem i članovima moje današnje obitelji na ljubavi, podršci i razumijevanju koje me je oporavljalo od teškog i napornog rada.

Prva znanja iz psihologije i početni interes za nju stekla sam u srednjoj učiteljskoj školi u Zagrebu, nakon koje sam radila u Odgojnom zavodu za žensku djecu i omladinu u Bedekovčini. Tamo sam, zbog potreba odgojnog rada, počela proučavati stručna mišljenja psihologa i socijalnih radnika o šticeenicama doma. Ti su sadržaji pojačali moj interes prema psihologiji i ozbiljno poljuljali moje ranije namjere za upis na studij

književnosti koja me je od djetinjstva plijenila. Čitanje je bila i ostala jedna od mojih najmilijih aktivnosti. Tijekom rada sa štíćenicama zavoda, okupirala su me pitanja o tome, kako to da teške obiteljske okolnosti odrastanja mojih štíćenica dovode do devijantnih ponašanja, a da jednake takve okolnosti (razoreni dom, roditeljsko zanemarivanje i zlostavljanje) u druge djece ne izazivaju takva ponašanja. Opažanja kako neke od njih uspješno uče, a druge, u jednakim okolnostima života i organiziranog učenja to ne uspijevaju, moju su pozornost usmjeravala i na druge podatke iz njihovih dosjea, na osnovi kojih sam počela zaključivati kako njihov uspjeh varira s obzirom na njihove sposobnosti i neka druga osobna obilježja. Očekivala sam da će mi bolje razumijevanje navedenih problema omogućiti upravo studij psihologije, o kojem sam se temeljito informirala. Od samih početaka studija, usprkos barijerama na koje sam nailazila zbog literarnog stila mojih pismenih uradaka, studij sam doživljavala kao onaj koji će mi osigurati odgovore na mnoga pitanja i dileme o odrastanju, odnosno o razvoju djece i mladih i o prirodi odnosa između osobe i okoline u tome razvoju. Na kasnijim godinama studija izabrala sam smjer Školska psihologija, te sudjelovala u nekim razvojno-psihološkim istraživanjima koje je na Odsjeku za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu vodila moja profesorica dječje psihologije, dr. **Branka Lazić**.

Poznato nam je da je razvojna psihologija bila osnovno područje Vašeg znanstvenog i profesionalnog interesa. Recite nam nešto o tome, što Vas je vodilo k tome području, otkuda ta silna inspiriranost psihološkim razvojem čovjeka?

Nakon završenog studija zaposlila sam se kao prvi školski psiholog u gradu Rijeci. Vrlo brzo sam uvidjela, da klinički pristup djeci s problemima učenja i ponašanja, kojeg su od mene očekivali rukovoditelji i nastavnici, može donijeti kratkoročnu afirmaciju u ono vrijeme u nas novog zanimanja u školstvu, ali da trajniji položaj školskog psihologa, kao što je sugerirala **A. Anastasi**, može osigurati samo statistički pristup. Stoga sam predložila sustavno ispitivanje zrelosti za školu generacije koja je trebala krenuti u prvi razred s idejom da taj postupak istovremeno provode psiholog, školski pedagog i školski liječnik. Stanje profesionalne svijesti u riječkom osnovnom školstvu išlo mi je u prilog tako da smo u tom poslu uspjeli na dulji rok. Naravno, zanimalo me je kakva je prognostička valjanost postupka kojeg sam provodila kao psiholog, pa je ostvarena moja

prva longitudinalna studija i prvi referati na stručnim skupovima, kao i prvi objavljeni stručni radovi. Tada je započela i suradnja s profesorom razvojne psihologije na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, **dr. Ivanom Toličićem** pod čijim sam vodstvom kasnije izradila i obranila doktorsku disertaciju.

Kao školski psiholog, zajedno s nekoliko entuzijasta (liječnika, pedagoga, pravnika i socijalnih radnika) organizirali smo Savjetovalište za roditelje u gradu Rijeci u kojem smo volonterski radili kao i Školu za roditelje učenika osnovnih škola Rijeke i okolnih mjesta. Program škole obuhvaćao je teme iz tjelesnog, psihičkog i socijalnog razvoja djece, a roditelji su nakon predavanja iz male, pokretne biblioteke mogli posuđivati knjige koje su ih interesirale. Ovakvu orijentaciju na primjenu dječje i pedagoške psihologije u praksi, nastavili su mladi kolege koji su se počeli zapošljavati u školama grada i regije, dok sam ja prihvatila poziv da na Pedagoškoj akademiji u Rijeci predajem Razvojnu psihologiju, a odlaskom na Filozofski fakultet u Zadar to sam i nastavila. Tada je započelo moje sustavno znanstveno bavljenje razvojem djece, adolescenata i odraslih, kako na teorijskom tako i na istraživačkom planu. Stručni rad tada sam usmjerila na organizaciju studija, kreaciju studijskih programa iz nekoliko kolegija, na pokretanje i uređivanje stručnih publikacija, zatim na utemeljenje i organiziranje bienalnog znanstvenog skupa Dani psihologije u Zadru kao i nekih tribina i okruglih stolova, te na pisanje sveučilišnih udžbenika.

Poznat je Vaš dugogodišnji rad s naraštajima studenata psihologije, Vaša nastavna djelatnost. Nedostaju li Vam studenti, predavanja, budući da ste od prošle godine u zasluženoj mirovini?

Razvojnu psihologiju najprije sam predavala na Katedri za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zadru, nakon čega smo, profesor **Grgin**, profesor **Manenica** i moja malenkost osnovali Odsjek za psihologiju. Taj čin predstavljao je veliki profesionalni izazov jer su na početku nedostajali kadrovi, nastavna i istraživačka oprema, pa i stručne knjige. Dok se kolega Grgin usmjerio na kadrove, a kolega Manenica na opremu, ja sam počela organizirati knjižnicu Odsjeka koji u to vrijeme nije imao ni jednog administrativnog radnika. Skrbi za nabavu knjiga i časopisa kasnije su se pridružili moji suradnici u nastavi iz više kolegija koje sam predavala, ali i neki studenti. Knjižnica je postala medijator

između mene i studenata u pripremama seminara i terenskih vježbi, ali i u njihovu uključivanju u istraživački rad. Asistent **Zvezdan Penezić**, moj dugogodišnji suradnik na kolegijima iz Razvojne psihologije i Psihologije ličnosti (koji je „naslijedio“ Katedru za psihologiju ličnosti), zajedno sa mnom organizirao je i „banku“ separata radova objavljenih u svjetskim časopisima, jer u knjižnici fakulteta, kao ni u znanstvenoj knjižnici u Zadru, nije bilo gotovo niti jednog za nas relevantnog stranog časopisa. Separate, pa i čitava poglavlja knjiga, autori su nam obilato slali, posebice za vrijeme rata.

Rad u nastavi i potreba da studenti u seminarima samostalno rade i naše istraživačke aktivnosti generacijama su angažirali brojne studente. Svaka generacija studenata, izrađujući seminare i diplomske radove, bila je obvezna povećati našu „banku“, zadovoljavajući tako svoje i potrebe drugih kolega za literaturom. Sve to omogućilo mi je suradnički odnos sa studentima i mlađim kolegama, a razvijala se i suradnja između studenata. Naravno, pred kraj moje nastavne karijere priroda kao i akteri u ovim poslovima ponešto su se promijenili. Zapravo, promijenila se tehnologija. Umjesto ispisivanja brojnih kartica što smo ih poštom slali širom svijeta, mladi se danas u te svrhe koriste internetom. Predavanja koja sam s veseljem održavala i poticajne rasprave u seminarima te pitanja na konzultacijama poticala su me pri oblikovanju udžbenika za studente psihologije ali i nekih drugih studija. Možda će djelovati neskromno, ali davno prije uvođenja studija prema „bolonjskim“ načelima, samostalni rad studenata u malim grupama bio je jedan od mojih najjasnijih zahtjeva u nastavnom radu. Zbog svega navedenoga, odlazak u mirovinu nepovratno mi je oduzeo interakcije sa studentima u kojima sam nalazila inspiraciju i visoko profesionalno zadovoljstvo. Prva faza mog umirovljenja stoga nije bila „faza medenog mjeseca“.

Redovita ste članica Hrvatskog psihološkog društva. Kako vidite djelatnost najstarije hrvatske psihološke udruge?

Članica sam Hrvatskog psihološkog društva oko četrdeset godina. Tijekom toga vremena s različitim intenzitetom sam se angažirala u radu, poglavito regionalnih društava u Rijeci i u Zadru. Kontinuirano sam pratila brojčano i djelatno

napredovanje društva, posebice njegove aktivnosti vezane za razvoj i funkcioniranje sekcija, kao i za normativno reguliranje djelovanja HPD-a. U jednom sam mandatu bila i predsjednicom Etičkog odbora društva, pa me raduje donošenje Kodeksa etike psihološke djelatnosti Hrvatske psihološke komore, koji predstavlja jasan okvir za stručno djelovanje psihologa na svim razinama. Ako je jedan od zahtjeva neprestano pratiti razvoj psihologije kao znanosti i struke, djelatnost društva na organiziranju i promoviranju različitih oblika edukacije psihologa u praksi čini mi se jednim od najvažnijih zadataka, čijoj realizaciji doprinose i sve sadržajnije godišnje konferencije HPD-a.

Imam osjećaj da bi mnogi umirovljeni kolege rado ostali u kontaktu sa strukom. Imate li potrebu i dalje biti u kontaktu sa strukom, kolegama?

Sustav informiranja o radu Društva, najave različitih akcija i skupova, pridonose da i umirovljeni psiholozi, makar i virtualno kontaktiraju sa strukom i s kolegama. No, to je uglavnom samo jednosmjerna komunikacija, ukoliko se umirovljeni kolege ne uključuju u stvarna događanja na razini svojih podružnica. Budući da su im tjelesni i financijski resursi oslabili, to je ono što mogu realizirati. Ja osobno svoju potrebu za kontaktom sa strukom i kolegama za sada uspijevam zadovoljiti u neposrednoj komunikaciji s onima sličnih stručnih i osobnih preferencija.

Poznato nam je da ste se pored psihologije bavili i poezijom i objavljivali zbirke pjesama. Pišete li još uvijek? Kako, zapravo provodi vrijeme profesorica psihologije u „zlatnoj dobi“?

Već ranije sam spomenula moju okupiranost literaturom, koja je u mojim adolescentskim danima urodila pisanjem pjesama. Neke od objavljenih dobivale su i nagrade. Promjenom moje temeljne orijentacije, literatura i pisanje pjesama, uz putovanja na lokalitete koji su bili zanimljivi meni, mojem suprugu i sinu, postali su hobiji koji su me emocionalno ispunjavali i odmarali od rada u struci, koji je donosio druge vrste beneficija. Na kraju karijere objavila sam zbirku „Pjesme uz put“ u kojoj su recenzenti prepoznali svojevrsni lirski stagionarij. Budući da sam velik dio života provodila u samoći, ili u društvu samo s najbližima, odlaskom u mirovinu

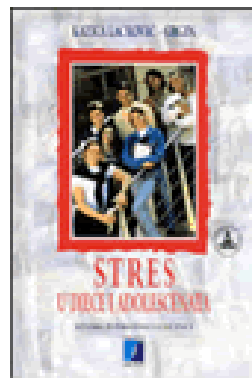
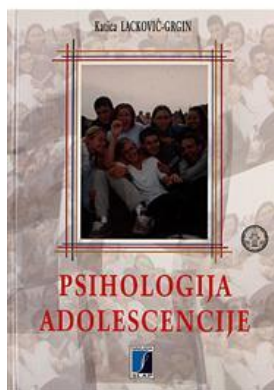
nije se radikalno promijenilo provođenje mog dnevnog vremena. I dalje čitam i pišem, posjećujem kazališta i likovne izložbe, a tijekom zime se aktivno družim s mojim unukom, čije me odrastanje ispunjava i raduje.

I na kraju, jedna poruka čitateljima našega glasila, a posebno umirovljenim kolegicama i kolegama...

Mlađim kolegicama i kolegama želim reći da je istinska predanost našoj struci dobra platforma s koje se kreće *per aspera ad astra*. Budući da je većina psihologa, osim onih u visokom školstvu i znanstvenim institutima i zavodima, profesionalno sama i u području rada „uronjena“ u brojčano velike skupine ljudi drugih zanimanja,

koja su za radno područje primarna, samo predanost i kompetentnost u našem radu može polučiti uspjeh. Pri tome želim istaknuti, da je naša struka još uvijek ranjiva, pa neuspjeh jednog psihologa može biti percipiran kao neuspjeh struke kao takve i, naravno, *vice versa*. Konačno, zvjezdani trenuci u profesiji spriječit će da se odlaskom u mirovinu ne dožive gorki osjećaji žaljenja, jer se tada na tom području života više ništa ne može promijeniti. Umirovljenim kolegicama i kolegama želim život bez žaljenja, dobro zdravlje i sreću u okruženju njima bliskih osoba.

Razgovarao: Josip Lopžić

Promjene u tijelima upravljanja HPD-om

DOPUNA POPISU ČLANOVA UO-a HPD-a

U prošlom broju Psihologa, u popisu članstva UO-a HPD-a, propustom smo izostavili navesti kolegu **Mladena Trleka**, pročelnika Sekcije za vojnu psihologiju. Ispričavamo se kolegi Trleku na propustu.

IZABRANA NOVA TAJNICA HPD-a – ANA KARLOVIĆ

27. veljače 2010. godine u Zagrebu je održana redovita, 57. po redu godišnja skupština Hrvatskog psihološkog društva na kojoj je prihvaćeno izvješće o radu i financijsko izvješće

za 2009. godinu te plan rada i financijski plan Hrvatskog psihološkog društva za 2010. godinu. Nakon što je na mjesto tajnice HPD-a ostavku podnijela kolegica **Nada Đureković**, za novu tajnicu jednoglasno je izabrana kolegica **Ana Karlović**.

Pridružite se radu Hrvatskog psihološkog društva, učlanite se u HPD ili obnovite svoju članarinu i u 2010. godini. Sve upute o učlanjivanju i obnovi članstva potražite na našoj mrežnoj stranici www.psihologija.hr

3. Tjedan psihologije u Hrvatskoj

15. – 21. veljače 2010. godine

O d 15. do 21. veljače 2010. godine održan je još jedan nacionalni Tjedan psihologije, prema svim pokazateljima, u odnosu na ranije godine, jedna još uspješnija i snažnija prezentacija psihologijske struke u zajednici, medijima i javnosti uopće. U 48 gradova i mjesta diljem Hrvatske, organizirano je 216 različitih događanja u kojima je aktivno sudjelovalo 233 kolegica i kolega psihologa, ali i drugih struka. Održane su radionice, tribine, predavanja, okrugli stolovi, izložbe likovnih radova, izložbe knjiga, predstavljanja knjiga, predstavljanja letaka s porukama korisnicima, sastanci stručnih sekcija HPD-a, dani otvorenih vrata, otvoreni telefoni, profesionalna savjetovanja, roditeljski sastanci, izrada i izložba poster prezentacija ali i novi oblici rada kao – pisma roditeljima, kave s ekspertom, druženja u prirodi s vježbama opuštanja. O različitim sadržajima govorilo se na televiziji, u pisanim medijima, radio emisijama, internetskim portalima. Statistički podaci koje smo redovito pratili (prema dostavljanim podacima) govore o do sada najbrojnijem uključivanju u aktivnosti, najvećem broju gradova i mjesta diljem Hrvatske, najvećem broju organizatora, mjesta izvedbe te pojedinaca, aktivnih sudionika. Aktivnosti Tjedna održane su u Bjelovaru, Biogradu, Buzetu, Čakovcu, Daruvaru, Dubrovniku, Đurđevcu, Generalskom Stolu, Glini, Hrvatskom Leskovcu, Jastrebarskom, Karlovcu, Koprivnici, Kraljevici, Krapini, Krku, Kutini, Labinu, Ladimirevcima, Lekeniku, Novoj Gradišci, Novskoj, Ogulinu, Orašcu, Osijeku, Pakracu, Pazinu, Petrinji, Poreču, Potpićanu, Požegi, Puli, Rabu, Rijeci, Rovinju, Senju, Sisku, Slatini, Slavonskom Brodu, Slunju, Solinu, Splitu, Svetom Križu Začretju, Varaždinu, Vinkovcima, Virovitici, Zaboku, Zlataru i naravno – Zagrebu. Kao aktivni sudionici (prema podacima koji su nam dostavljani) sudjelovali su – Nataša Akik, Petra Andrić, Nada Anić, Sandra Antišić, Vesna Auer Gregor, Jasenka Barković, Valentina Bartolović, Nataša Basanić Čuš, Josipa Bašić, Kathleen Beaudoin, Sanja

Bedalov, Vilma Bednar, Adrijana Bedrica, Jasminka Bencek, Filip Bermanec, Blanka Bilić, Jelena Birsa, Olivera Birta, Tanja Bitanga, Gordan Bošković, Tončica Bočić, Sanja Bradić, Irena Brajković, Andreja Brajša Žganec, Andreja Bratinščak Baranašić, Andreja Bogdan, Boris Brežnjak, Matea Brežnjak, Siniša Brlas, Liljana Budja, Ljerka Burzić, Danko Butorac, Lara Cakić, Sanja Crnković, Milan Čapalija, Silvija Čavić, Brankica Čavuzić, Bojana Čengija, Silvija Čelap, Tanja Dejanović Šagadin, Jadranka Delač Hrupelj, Elvira Dobrić Fajl, Mirjana Dobrić, Sanda Dukić, Renata Đonđ Perković, Meri Đula Ercegović, Marijana Đuras, Jasenka Đurić, Toni Erdfeld, Ana Marija Fajl, Ruža Fosin, Snježana Fridrih Šimić, Ivica Gašljević, Dragana Gašparović, Renata Glavica, Eleonora Glavina, Marija Gliha Družetić, Sanja Grozić Živolić, Renata Gucek, Elizabeta Haček, Armin Hadžić, Dževdet Hadžiselimović, Maja Hatvalić, Koraljka Hausnet Lasović, Nevenka Holetić, Kristina Horvat, Jasminka Horvatić, Sandra Horvatović, Nina Hrenić, Amalija Hrepić, Roko Idžojtić, Željka Ivanković, Sanja Ivanušević, Vesna Ivasković, Ana Jadrešin, Ines Jakovčić, Marija Janjušević, Mariza Javor, Sanja Jergović Lesić, Bruno Jerončić, Sanja Ježić, Nataša Jokić Begić, Slobodan Jović, Ivana Jukić, Biserka Jureša, Ivana Jurić, Jasna Justinić, Nanda Kalafatović, Ljiljana Kaliterna Lipovčan, Željka Kamenov, Ana Karlović, Martina Katar, Marina Kereša, Nikica Kličan, Staša Knežević, Melita Kodba, Elvira Koić, Vladimir Kolesarić, Mladen Kosanović, Tihana Kosi, Marina Kotrla Topić, Igor Kovač, Dražen Kovačević, Alenka Krivičić, Mirjana Krizmanić, Rosanda Krstinić Guščić, Marija Krznarić, Vera Kufner, Snježana Lančić Prpić, Slavica Letica Ramljak, Ljerka Lihter, Josip Lopižić, Martin Lovretić, Vladimir Lučić, Goranka Lugomer Armano, Ljiljana Lukačević, Branka Lukić Cesarik, Valdimir Lulić, Martina Majić, Nataša Major, Melita Majurec, Jasenka Maltarić Dujnić, Ksenija Marenić Zoričić, Jelena Maričić, Kristina Marković, Grozdana Matanović, Biserka Matešić, Krunoslav Matešić, Krunoslav Matešić

ml., Marija Matičević, Višnja Matić, Pavica Matijević, Ljiljana Matošević, Sanja Matošina Borbaš, Ivana Mejašić, Silvija Mihaljević, Dijana Mikelić, Ivan Mikolić, Ljiljana Mikuš, Anita Milanović Lambeta, Ana Milčić Horvat, Zoran Milivojević, Sanja Milković Šipek, Bojan Miljković, Dubravka Miljković, Aleksandra Mindoljević Drakulić, Sanja Modrić. Sylwia Nasilowska Blažok, Andreja Navijalić, Mirjana Nazor, Josip Obradović, Vesna Orač, Marija Palfi Barnjak, Zdenka Pantić, Kristina Pauro, Vesna Pavlović, Žana Pavlović, Željka Pavlović, Jasna Per Kožnjak, Mirna Petek Trajanov, Vedrana Petračić, Jasna Plantak, Marlena Plavšić, Marina Pleša, Sandra Pocrnić Mlakar, Tamara Polegubić, Jasenka Pregrad, Anita Prizmić, Snježana Prkić, Željka Puškarić, Jadranka Puzak, Vedrana Radić Brajnov, Tatjana Radulović, Božica Raguž Staničić, Majda Rijavec, Romilda Roje, Tanja Rončević, Ivana Rupčić, Vesna Rusijan Ljuština, Stana Rušec, Valentina Ružić, Elizabeta Sabljčić, Dragica Slakoper Lisica, Melanija Slaviček, Bojana Smokvina Jokić, Mira Soldić, Marija Sranković, Maja Stanković, Branka Staničić Kuparić, Nataša Stefanovski, Sanja Subotić, Suzana Svalina Balaš, Marina Sviben, Dubravka Svilar Blažinić, Dragana Svilar, Jasmina Šandor, Veljko Šangulin, Klaudija Šarkanj, Irena Šestak, Hana Šiljan Bembić, Zoran Šimić, Ivana Šimunić, Ida Šimunović, Blažica Škrinjar, Nataša Špiگل, Jasna Špoljarić, Ana Štifter, Helena Štucelj, Ivan Šušanj, Vladimir Takšić, Ivanka Todorić, Inge Tonković, Martina Trboglav, Ljerka Tuđa Družinec, Dubravka Ujčić Lukšić, Barica Urh, Lara Varkaš Krajnović, Stana Vereš, Mirjana Vincek Škvorc, Sara Visintin, Meri Višić, Gordana Vorkapić Jugovac, Deana Vrban, Cvjetko Vretenar, Jelena Vrsaljko,

Maja Vučić, Ksenija Vujanović Juras, Tihana Vukosav, Anita Zec, Ivana Zekić, Jadranka Zorić, Davorin Zorko, Tamara Žakula Desnica, Danijela Žarković, Tija Žarković Palijan, Iva Žegura, Ana Žele, Magdalena Živković, Tatjana Žižek, Marina Župan, Anica Žužić... Sveukupno preko 220 aktivnih sudionika. Izdavačke kuće – Naklada Slap, Algoritam, IEP - osigurale su posebne popuste na knjige iz područja psihologije. Održana su predstavljanja nekoliko novih knjiga: Psihologija koronarne bolesti (I.Žegura), Psihologija – mediji – etika (ur.: Dž.Hadžiselimović, J.Pregrad, M.Plavšić, V.Rusijan Ljuština), Život s različitim (M.Krizmanić), Teorije prevencije poremećaja u ponašanju (J.Bašić), Pitali ste psihijatra (E.Koić). Kao posebno događanje navodimo osnivanje Sekcije za psihologiju obitelji, braka i partnerstva HPD-a. U aktivnostima Tjedna sve više nam se pridružuju i druge struke pa tako bilježimo sudjelovanje – pravnika, liječnika, defektologa, učitelja, knjižničara, novinara, pedagoga, logopeda, predstavnika nevladinih udruga.

Hrvatsko psihološko društvo zahvaljuje svim aktivnim sudionicima, predstavnicima tiskanih i elektronskih medija, nakladničkih kuća te svima koji su otvorili svoje prostorije, izložbene dvorane, izloge, učionice te ih darivali sudionicima Tjedna i građanima koji su pratili sva ova događanja.

U nastavku donosimo posebna izvješća koja su dostavili pojedinci, sekcije HPD-a i županijska društva psihologa.

Josip Lopižić

Izdavačke kuće – Algoritam, IEP i Naklada Slap, osigurale su u Tjednu psihologije posebne popuste na knjige iz područja psihologije.

Bjelovarsko – bilogorska županija

Društvo psihologa Bjelovarsko–bilogorske županije ove je godine organiziralo mnoštvo aktivnosti kojima je bio cilj približiti psihologiju i rad psihologa što većem dijelu populacije.

U Bjelovaru je mr. sc. **Nada Anić** održala tribinu za učenike srednjih škola na temu „Kako uspješnije i sretnije učiti“. Učenici trećih i četvrtih razreda srednjih škola u Bjelovaru i Daruvaru koji o psihologiji razmišljaju i kao o svojoj budućoj profesiji, imali su priliku tijekom Tjedna psihologije posjetiti psihologe na njihovom radnom mjestu i iz prve ruke upoznati se s njihovim radom.

U Daruvaru je Tjedan obilježen nizom predavanja u Pučkoj knjižnici i čitaonici, koja su i ove kao i prethodne godine popraćena velikim interesom građanstva (predavanja je posjetilo u četiri dana oko 300 ljudi). Tjedan je otvoren kratkim izlaganjem rezultata istraživanja učenika Gimnazije Daruvar o stavovima i iskustvima ljudi raznih dobnih skupina vezanih uz psihologe i njihovu dostupnost u gradu Daruvaru i Županiji. Prvo predavanje na temu „Kockanje – kada ono postaje problem?“ održala je prim. mr. sc. **Elvira Koić**, psihijatrica Opće bolnice iz Virovitice koja ima bogato iskustvo, kako u istraživanju tako i u liječenju osoba s problemom patološkog kockanja.

O tome kako se razvijaju i mijenjaju veze, pa tako i ljubav, te kako biti sretan sa sobom i drugima govorila je doc. dr. sc. **Dubravka Miljković** održavši predavanje „Ljubav i sreća“. Ljutnja, o kojoj je govorila **Elizabeta Sabljčić**, prof., bila je dvodnevna tema na daruvarskom Tjednu. Prvi dio bavljenja ljutnjom bilo je predavanje „Kako se uspješno ljutiti?“ čiji je cilj bio potaknuti posjetitelje na prepoznavanje i kontrolu vlastite ljutnje. Drugi dio rada na ljutnji bila je radionica za roditelje, o tome kako izaći na kraj s dječjom ljutnjom i bijesom.

Kako bi psiholozi bili prepoznatljiviji i dostupniji sačinjen je i letak s popisom svih psihologa u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji. Letak je građanima bio predstavljen i podijeljen tijekom Tjedna psihologije, ali i dalje ostaje kao materijal dostupan građanima u gradskim knjižnicama i drugim ustanovama.

Događanja u Tjednu psihologije su i medijski popraćena televizijskom emisijom na lokalnoj televiziji NET, člankom u Bjelovarskom listu te redovitim praćenjem na lokalnim radio postajama.

Elizabeta Sabljčić

Dubrovnik

Tjedan psihologije u Dubrovniku započeo je 14. veljače najavom događanja koje je na lokalnom Radiju Dubrovnik prezentirao predsjednik DPD-a **Josip Lopižić**, a nastavljen nizom događanja u zajednici i kroz medijske nastupe.

U ponedjeljak i utorak (15. i 16. veljače) organizirano je telefonsko savjetovanje za odrasle „Ovdje smo – slušamo vas“ koje je vodila kolegica **Božica Raguž Staničić**, pružajući savjetodavne usluge na temu nošenja sa svakodnevnim stresom te „Psihološko savjetovanje za djecu i adolescente“ – otvoreno telefonsko savjetovanje za djecu i adolescente koje su vodile kolegice **Nanda Kalafatović** i **Anita Prizmić**.

17. veljače na Radio Dubrovniku kolegica **Nanda Kalafatović** sudjelovala je u emisiji posvećenoj vršnjačkom nasilju. Emisija je išla uživo te pobudila veliko zanimanje javnosti nizom upita na koje je psihologinja **Kalafatović** odgovarala „uživo“. Školska psihologinja u OŠ Marina Držića, kolegica **Maja Hatvalić**, za učenike 7. i 8. razreda, 16., 17. i 18. veljače, održala je radionice na temu „Asertivnost“, a kolegica **Tanja Rončević** predavanje namijenjeno učiteljima „Uloga psihologa u prevenciji vršnjačkog nasilja“. Kolegica **Bojana Čengija**, školska psihologinja u OŠ Mokošica, održala je niz radionica za učenike na temu „Kako brže učiti, a manje zaboravljati – korištenje mnemotehnik“. U OŠ Antuna Masle, u Orašcu, kolegica **Anita Milanović Lambeta** 16. veljače je održala dvije radionice – „Sigurno korištenje

interneta“ i „Biram nenasilje: radionica o vršnjačkom nasilju“. Radionicu namijenjenu roditeljima „Razvojne karakteristike djece jaslične dobi“, u Dječjem vrtiću Palčica 18. veljače održala je kolegica **Nikica Kličan**.

Središnje događanje u Tjednu psihologije bilo je gostovanje dr. sc. **Vladimira Takšića**, profesora s Odsjeka za psihologiju Riječkog sveučilišta koji je održao dva predavanja. Prvo predavanje bilo je namijenjeno profesorima i studentima Američkog veleučilišta za menadžment i tehnologiju u Dubrovniku (American College of Management and Technology – ACMT), a tema je bila Emocionalna inteligencija na poslu (Emotional Intelligence on Working Place) i održano je 18. veljače u zgradi ACMT-a. Drugo predavanje dr. Takšića bilo je namijenjeno građanstvu, a održano je 19. veljače u Poslijediplomskom središtu u Dubrovniku na temu „Emocionalna inteligencija: od mita do znanosti“. Gotovo 200 slušača uživalo je u izvrsnom predavanju kolege Takšića te nakon toga sudjelovalo u raspravi na temu

emocionalne inteligencije i njezine primjene u praksi. Dubrovački psiholozi svoju prigodu za druženje s prof. Takšićem imali su na organiziranoj *Kavi s ekspertom*, sci-caffeom održanom u Tovjerni Sesame u Dubrovniku. Svakako valja dodati da je prof. Takšić s kolegom Lopižićem sudjelovao u posebnoj emisiji na Radio Dubrovniku s temom o emocionalnoj inteligenciji i najavom predavanja te dao izvrstan intervju lokalnom tjedniku Dubrovački vjesnik.

Društvo psihologa Dubrovnik izražava svoje zadovoljstvo ovogodišnjim programom i aktivnostima Tjedna, a osobito zainteresiranosti medija koji su svakodnevno pratili događanja. Već sada su postavljene neke ideje za sljedeći Tjedan, 2011. godine, s ciljem širenja događanja na druge gradove i mjesta u Dubrovačko-neretvanskoj županiji (Cavtat, Gruda, Opuzen, Ploče, Metković, Ston, Orebić, Korčula, Vela Luka, Blato).

Josip Lopižić

Đurđevac

Ove godine se Tjedan psihologije po prvi puta obilježio u Đurđevcu. Psihologinje iz Đurđevca pripremile su aktivnosti kojima su prezentirale javnosti što psiholozi rade i kako mogu pomoći ljudima u njihovom nošenju sa svakodnevnim problemima.

U ponedjeljak, 15. veljače, putem medija (Radio Đurđevac, web stranica grada Đurđevca) najavljene su aktivnosti u Tjednu psihologije. Radio Đurđevac je ugostio psihologinje: **Sylwii Nasilowska Blažok** iz Srednje škole Pitomača, **Mariju Krznarić** iz Osnovne škole Grgura Karlovčana Đurđevac i **Vesnu Orač** iz Centra za socijalnu skrb Đurđevac.

U utorak, 16. veljače, u Gimnaziji dr. Ivana Kranjčeva u Đurđevcu, psihologinja **Renata Gucek** iz Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Križevci provela je profesionalno usmjeravanje učenika 3. razreda. Studij psihologije je predstavila **Jasmina Šandor**, studentica psihologije u Zagrebu. Profesorica **Sanja Jergović Lesić** u Dječjem vrtiću Maslačak u Đurđevcu održala je predavanje za odgajateljice pod nazivom „Identifikacija i unaprjeđenje rada s darovitom djecom predškolske dobi“. Isti dan je održana prezentacija „Podrška psihologa u nošenju s izazovima moderne obitelji“ u Gradskoj knjižnici Đurđevac, a predavačice su

bile: **Olivera Birta** (CZSS), **Renata Gucek** (HZZ), **Marija Krznarić** (Osnovna škola Grgura Karlovčana Đurđevac), **Sylwia Nasilowska Blažok** (Srednja škola Pitomača), **Vesna Orač** (CZSS) i **Renata Glavica** (Obiteljski centar Koprivničko-križevačke županije).

U srijedu, 17. veljače, u Centru za socijalnu skrb u Đurđevcu održana je radionica za udomiteljske obitelji „Odnosi u obitelji s udomljenim korisnicima“. Voditeljice radionice su bile: **Olivera Birta** (CZSS Bjelovar) i **Vesna Orač** (CZSS Đurđevac).

U četvrtak, 18. veljače, u Osnovnoj školi Grgura Karlovčana u Đurđevcu održano je predavanje „Roditeljski stilovi“. Predavač je bio **Siniša Brlas**, psiholog u Zavodu za javno zdravstvo Virovitica.

U subotu i nedjelju (20. i 21. veljače) održane su radionice pod nazivom „Vježbe disanja i relaksacije za obitelji“ u Boriku.

Ovim putem zahvaljujemo se svima koji su podržali Tjedan psihologije i vjerujemo da će obilježavanje istog postati tradicija u našem gradu.

Marija Krznarić

Istra

U Istri se 3. tjedan psihologije rasprostro uzduž i poprijeko poluotoka: od Buzeta do Pule, od Rovinja do Labina, a meandrirali smo se i na ekstraistarski teritorij – u Zagreb. Posebnost ovogodišnjeg Tjedna psihologije bio je povelik naglasak na prisutnosti u medijima. U Tjedan psihologije bilo je uključeno tridesetak kolegica i kolega u isto toliko različitih događanja.

Buzet – Potpićan - Poreč – Pula

U ponedjeljak 15. veljače na konferenciji za medije **Kristina Pauro, Toni Erdfeld i Marlena Plavšić** najavili su aktivnosti u Tjednu psihologije te dali izjave za dvije radio postaje i jednu lokalnu televiziju.

U najsjevernijoj točki, Buzetu, kolegica **Meri Višić** iskoristila je Tjedan psihologije da najavi Školu za roditelje i započne s upisima roditelja predškolaca i djece nižih razreda osnovne škole, dok je u Potpićanu kolegica **Dubravka Ujčić Lukšić** održala radionice s temom „Riječi koje vole i riječi koje bole“ za učenike 4., 5. i 6. razreda Osnovne škole Vladimira Nazora.

Sanja Subotić

Porečke kolegice, uobičajeno, udarnički su se aktivirale. **Vera Kufner** održala je predavanje „Primjena teorije izbora u radu s djecom predškolskog uzrasta“ za odgovajatelje predškolske ustanove „Radost“ i radionicu „Kako komunicirati s djecom predškolske dobi“ za roditelje djece koja pohađaju istu ustanovu. Na Županijskom skupu za stručne suradnike u školama o „Prevenicijskim programima i utemeljenosti na dokazima“ moglo se čuti na predavanju defektologinje dr. sc. **Josipe Bašić** te o „Medijskoj pismenosti i prevenciji elektroničkog nasilja“ na predavanju kolegica

Vilme Bednar i Hane Šiljan Bembić. Javnost je imala prigode na Razgovoru s povodom u gradskoj knjižnici i čitaonici čuti o knjizi Teorije prevencije poremećaja u ponašanju **Josipe Bašić**, ali i o njezinoj vezi s Porečom što su vješto moderirale kolegice **Gordana Vorkapić Jugovac i Nataša Basanić Čuš**.

U srednjim školama također je bilo aktivno. **Vilma Bednar** u Turističkoj školi Antuna Štifanića održala je roditeljske sastanke s temom „Izazovi odrastanja“ za roditelje učenika prvih i drugih razreda, a s učenicima tih razreda pripremala je letke o medijskom opismenjavanju, dok je kolegica **Petra Andrić** u Srednjoj školi Mate Balote pripremila pano s pitanjima učenika, roditelja i nastavnika psihologinjama u te dvije porečke srednje škole.

Na jugu, u Puli, kako i priliči gradu koji ima sajam knjige, predstavljene su dvije knjige: Psihologija – mediji – etika: iskustva i preporuke za bolju suradnju i Teorije prevencije poremećaja u ponašanju. Prvu je predstavio urednički četverolist: **Dževdet Hadžiselimović, Jasenka Pregrad, Marlena Plavšić i Vesna Rusijan Ljuština** a o drugoj je govorila autorica dr. sc. **Josipa Bašić**, vođena pitanjima moderatorica **Sonje Grozić Živolić** i **Marlene Plavšić**. Da ne bi bilo daleko od knjiga, u gradskoj knjižnici i čitaonici kolegice **Sanja Subotić i Irena Brajković** pripremile su izložbu dječjih radova na temu „Djeca o sreći“ i predavanje „Psiholozi o sreći: Što radimo da bismo bili sretni i pali li to uopće?“

Rovinj – Labin – Zagreb - Pazin

Na zapadu, u Rovinju, Tjedan psihologije predstavio se u Osnovnoj školi Vladimira Nazora izložbom učeničkih radova s temom „Što radi psiholog u školi?“ koju su priredile kolegice **Marija Gliha Družetić** i prof. hrvatskog jezika i književnosti **Maja Stanković**. Na istoku, u Labinu, kolegica **Mirjana Dobrić** u srednjoj školi Mate Blažine održala je „Trening socijalnih vještina“ u trećim razredima.

U Novinarskom domu u Zagrebu **Jasenka Pregrad** i **Alenka Krivičić** pozivale su da o knjizi Psihologija – mediji – etika govore **Krunoslav Matešić, Vladimir Lučić, Marijana Grbeša, Vladimir Kolesarić, Vesna Rusijan Ljuština i Maja Vučić**. Knjižno-promocijska turneja zaokružila je geštalt u romantičnom zdanju –

Kući za pisce – u Pazinu. Osim o knjizi, koju su predstavili urednici, riječi je bilo i o prevenciji elektroničkog nasilja o čemu su govorili Dževdet Hadžiselimović, **Ljiljana Matošević Levak** i Hana Šiljan Bembić.

Promocija u Pazinu

U duhu 16. konferencije kojoj je Društvo psihologa Istre bilo domaćin, pojačali smo prisutnost u medijima tijekom 3. tjedna psihologije. Osim praćenja različitih događanja u Tjednu psihologije, nekoliko kolegica i kolega gostovalo je u različitim radijskim emisijama. Marlena Plavšić najavila je na Radio Istri zblivanja i komentirala aktualnosti prvog dana 3.

tjedna psihologije, a Toni Erdfeld završio je gostovanja na radijskoj istarskoj mreži osvrnuvši se na događanja i značaj Tjedna psihologije u Istri. Unutar Tjedna psihologije Dubravka Ujčić Lukšić na Radio zoni u Buzetu govorila je o ispitnoj anksioznosti, Petra Andrić i učenici dviju srednjih škola iz Poreča gostovali su na Radio Istri s temom najčešćih pitanja psihologu, a **Cvjetko Vretenar, Mladen Kosanović** i Marlena Plavšić na HRT – radio Puli govorili su o tome gdje sve i što psiholozi rade.

Posebnost ovog 3. tjedna psihologije u Istri bila je prisutnost tekstova o djelatnostima psihologa u Istri u najčitanijim dnevima novinama, Glasu Istre, od ponedjeljka do četvrtka u Tjednu psihologije. Članak o poslovima u organizacijskoj psihologiji napisale su kolegice **Deana Vrban** i **Sara Visintin**, članak o poslovima psihologa u socijalnoj skrbi Kristina Pauro i **Marina Župan**, iz kuta školskog psihologa o medijskoj pismenosti pisale su Vilma Bednar i Hana Šiljan Bembić, a o psiholozima angažiranim u civilnom sektoru u Istri pisao je Toni Erdfeld.

Marlena Plavšić

Koprivnica

Tijekom 3. tjedna psihologije u Koprivnici, u Gradskoj knjižnici "Fran Galović" u organizaciji Obiteljskog centra Koprivničko-križevačke županije i psihologa grada Koprivnice održana je tribina pod nazivom "Uloga psihologa u zajednici i potpori obitelji", na kojoj su psihologinje **Renata Glavica, Ida Šimunović, Vesna Auer Gregor** i **Jasenka Maltarić Dujnić** predstavile rad psihologa u Obiteljskom centru, vrtiću, osnovnoj školi, te farmaceutskoj organizaciji "Belupo".

Za građanstvo je održano javno predavanje "Ovisnost o računalnim igrama i internetu" u Gradskoj vijećnici u Koprivnici, a predavanje su održale psihologinje **Nina Hrenić** i **Mira Soldić**. Za zdravstvene djelatnike Obiteljskog centra Koprivnica psiholozi **Milan Čapalija** i **Tihana Kosi** održali su predavanje na temu "Postupci u komunikaciji s pacijentima i članovima njihovih obitelji". U OŠ "Đuro Ester", koja nema

zaposlenog psihologa, tijekom Tjedna psihologije održavale su se komunikacijske radionice za polaznike osmih razreda, a koje su vodile Nina Hrenić, Renata Glavica i **Martina Majić**. U emisijama o zdravlju, na dvjema lokalnim radio postajama gostovali su psiholozi. Tako su na Radio Koprivnici u emisiji "Zajedno do zdravlja" kolege **Igor Kovač, Silvija Čavić** i Nina Hrenić predstavili aktivnosti u Tjednu psihologije, kao i ulogu psihologa u zajednici i potpori obitelji, dok je Nina Hrenić gostovala u emisiji "Iz liječničke ordinacije" na Radiju "Glas Podravine" i uz aktivnosti u Tjednu govorila o ovisnosti o računalnim igrama i internetu. Za vrijeme 3. tjedna psihologije u izlogu Gradske knjižnice "Fran Galović" u Koprivnici održavala se izložba knjiga iz područja psihologije pod nazivom "U teškim vremenima treba nam optimizma".

Nina Hrenić

Karlovačka županija

Tjedan psihologije u Karlovačkoj županiji započeo je otvorenjem poster prezentacije „Psiholozi u praksi“ u Gradskoj knjižnici, u ponedjeljak, 15. veljače u 12 sati. Izloženo je 12 postera (CZSS Karlovac, Centar za odgoj i obrazovanje djece i mladeži Karlovac, Zavod za zapošljavanje Karlovac, OŠ Grabrik Karlovac, Gimnazija Karlovac, Psiha i Agape Karlovac, Obiteljski centar Karlovac, Organizacijska psihologija, OB Karlovac, Dom za odgoj Karlovac).

U ponedjeljak, 16. veljače, u Knjižnici za mlade održana je u 17,00 sati tribina „Psiholozi oko nas“. Uz voditeljicu **Renatu Đonđ Perković**, tribini je nazočilo još šest psihologa iz prakse, dvije voditeljice Volonterske skupine mladih Centra za mlade Grabrik (prof. pedagogije i dipl. soc. radnica), tri srednjoškolca volontera, učenici 3. razreda Gimnazije, članovi fakultativne nastavne grupe psihologija, zainteresirani građani. Tjedan psihologije održao se prema predviđenom programu, svaki dan s predavanjima u Gradskoj knjižnici Karlovac.

U Slunju je 19. veljače 2010. godine u OŠ Slunj održana radionica „Nasilje ili vršnjačka svađa?“ za učenike 2. razreda s voditeljicom **Ivanom Rupčić**. Naknadno, na Radio Slunju, 26. veljače održana je ranije najavljena i planirana emisija „Vršnjačko nasilje“. U Ogulinu, Gimnaziji Bernardina Frankopana, 17. veljače održana su dva predavanja i radionica „Predstavljanje

psihološke struke“ za učenike trećih razreda gimnazije i maturante svih razreda koji su odabrali psihologiju kao izborni predmet na maturi. Prezentaciju su održali psiholozi iz CZSS Ogulin, srednje škole Otočac, osnovne škole Rečica i Plaški.

U Generalskom Stolu, 18. veljače 2010. godine, u OŠ Generalski Stol održano je za učenike 8. razreda predavanje s radionicom „Upoznajmo psihologiju“, voditeljice **Jasminke Bencek**, prof. psihologije. U predavanju su dane informacije o psihologiji s aspekta znanosti i područja ljudskog rada. Tema radionice je bila: što osjećamo, mislimo i kako se ponašamo u raznim situacijama te koje su posljedice u ponašanju. Istog dana u TV4RI, na lokalnoj televiziji, u emisiji uživo Karlovački korzo u 17,05 h gostovala je, povodom Tjedna psihologije, **Blažica Škrinjar**, prof. psihologije.

Tjedan psihologije bio je dobro medijski popraćen. Najavljeno u lokalnim novinama „Karlovački tjednik“, otvorenje je bilo popraćeno u svim medijima, o njemu su redovito izvješćivali tiskani mediji, raspored je bio objavljen na internetskim stranicama Gradske knjižnice u sklopu rasporeda događanja za mjesec veljaču kao „Tjedan psihologije u Gradskoj knjižnici“. Tjedan psihologije bio je svakodnevno najavljivani na portalu Radio Mrežnice.

Blažica Škrinjar

Kraljevica

U Tjednu psihologije svoj je doprinos putem „Savjetovališta za djecu i mlade“ u Kraljevici dala kolegica mr. spec. **Bojana Smokvina Jokić**, klinički psiholog.

19. veljače u prostoru Savjetovališta „Smokvina“ u Kraljevici, Uvala Grabrova 32, održano je kratko predavanje uz prezentaciju na temu „Profesionalna orijentacija - što je to i zašto je djeci i roditeljima važna?“ Zbog bliženja kraja školske godine izlaganje je bilo namijenjeno roditeljima djece osmih razreda s područja otoka Krka te grada Crikvenice, Kraljevice i Bakra, a odazvalo ih se petnaestak. Svrha prezentacije je bila upoznavanje roditelja s važnošću profesionalnog informiranja i savjetovanja vezano za odabir srednje škole. Pitanja roditelja najviše su se odnosila na usklađivanje djetetovih

interesa/želja sa sposobnostima te ocjenama s kojima na kraju školske godine raspolažu. Izlaganje je zaključeno s podacima vezanim uz trenutni trend na tržištu zanimanja odnosno spomenuta su zanimanja koja se trenutačno smatraju u našoj zemlji suficitarnima odnosno deficitarnima. Spomenuto je osposobljavanje potrebno za ta zanimanja kao i mogućnosti napredovanja. Zbog velikog interesa roditelja s područja Krka, 29. ožujka provedeno je još jedno predavanje na istu temu u Osnovnoj školi „Fran Krsto Frankopan“ u Omišlju gdje je sudjelovalo 20-tak roditelja. Također će tijekom travnja, uz suradnju stručne službe u školama Kraljevica i Bakar, biti provedena dodatna izlaganja na istu temu.

Bojana Smokvina Jokić

Krapinsko-zagorska županija

U SŠ Krapina održan je niz aktivnosti kojima je obilježen Tjedan psihologije. U ponedjeljak, 15. veljače, održane su radionice „Kako se nositi sa stresom“ za učenike koji nemaju predmet psihologiju, a koje su vodili učenici koji slušaju psihologiju pod mentorstvom psihologinje **Brankice Čavuzić**. Psihologinja je u utorak, 16. veljače, za nastavnike srednje škole održala radionicu „Tjeskoba i što s njom“. Za roditelje, nastavnike te sve ostale zainteresirane, održana su i dva predavanja. U srijedu, 17. veljače, u školi je gostovala profesorica psihologije **Marina Sviben** (Centar za prevenciju ovisnosti, Krapina) koja je održala predavanje na temu „Kako se nositi s rizičnim ponašanjima djece i mladih“, dok je profesorica psihologije **Dragica Slakoper – Lisica** iz Obiteljskog centra u Krapini 19. veljače održala predavanje „Što znači i kako sačuvati brak“.

Odaziv roditelja na oba predavanja bio je iznimno dobar. Tokom cijelog tjedna, u predvorju škole bili su izloženi učenički plakati na temu psihologije.

U prostorima OŠ Sveti Križ Začretje psihologinja **Tončica Božić** održala je za građanstvo predavanje na temu „Prevencija suicida mladih“ koje je bilo dobro posjećeno, a popraćeno je i člankom u Večernjem listu.

S obzirom na pozitivne reakcije svih koji su se na bilo koji način uključili u obilježavanje Tjedna psihologije, možemo zaključiti kako nas iduće godine čeka veliki posao kako bismo nastavili tradiciju obilježavanja Tjedna psihologije u Krapinsko-zagorskoj županiji.

Ljerka Tuđa-Družinec

Krk

Kako je i najavljeno, 18. veljače je u DV „Katarina Frankopan“ u Krku održana radionica za roditelje na temu „Slušanje – važna vještina roditeljstva“. Radionica je dio programa „Škola za roditelje“, kraćeg programa namijenjenog edukaciji roditelja, a verificiranog od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Program se provodi već devetu godinu za redom i već tradicionalno, jednu radionicu planira u okviru „otvorenih vrata“, odnosno omogućuje sudjelovanje i roditeljima djece koja nisu korisnici usluga vrtića. Ove smo godine tu radionicu planirali upravo u 3. tjednu psihologije u Hrvatskoj. Na radionici je bilo prisutno 18 roditelja, od toga četvero roditelja koji nisu korisnici.

Cilj radionice je realiziran, jer se radilo na način da svaki sudionik proradi temu i dođe do odgovora na svoja pitanja, odnosno dobije „alat u ruke“. U radu su se koristile asocijativne karte, igre uloga i diskusija (korištena tehnika „okolo-naokolo“ - kritičko mišljenje). Upravo ovakvim načinom rada psihologija se predstavlja kao praktična znanost, primjenjiva u svakodnevnom životu. Na kraju radionice roditelji su predložili formiranje „grupe podrške“ unutar koje bi imali

mogućnost raspravljati o odgojnoj problematici i roditeljstvu uz stručno praćenje i podršku.

Nakon radionice predstavljeno je psihološko savjetovalište „Portun“ (posebni program rada s roditeljima i djecom koji posjeduje suglasnost Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa od 17. rujna 2009.). Prisutni su podržali inicijativu da se roditeljima osiguraju ne samo edukativni sadržaji, već i mogućnost savjetovanja u vezi osobnih problema, disfunkcionalnih ponašanja, kao i rasta i razvoja. Naime, rad psihologa s roditeljima u vrtiću dosad je bio u okviru savjetodavnog rada u vezi s roditeljskom ulogom, odgojnim problemima, odnosno problematikom na relaciji roditelj-dijete.

U Školskim novinama od 23. veljače 2010. objavljen je članak o navedenim događanjima s naslovom „Psiholozi za podizanje kvalitete života“. U predvorju vrtića je tijekom 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj bila izložena obavijest o istom događanju u vrtiću, kao i program događanja u Hrvatskoj.

Anica Žužić

Lekenik

Psihologinje SOS Dječjeg sela Lekenik, mr. **Jasna Špoljarić** i **Ivana Zekić** odazvale su se pozivu i uključile u promociju psihološke struke i riječi u sklopu 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj.

SOS Dječje selo Lekenik je dječji dom obiteljskog tipa u kojemu je smješteno 95 djece i mladih bez odgovarajuće roditeljske skrbi. Djeca žive u 15 SOS obitelji – svaka ima svoju kuću i o njoj brine SOS mama, a pomaže joj SOS teta i drugi djelatnici Sela. Radosne dane djetinjstva ovdje provode djeca vrtičke, predškolske i osnovnoškolske dobi, a nakon završene osnovne škole djeca sele u Zajednice mladih gdje se dalje školuju, uče samostalnosti i pripremaju za odlazak iz SOS-a.

U svakodnevnom radu Sela nezaobilazna su znanja iz psihologije koja se primjenjuju u terapijskom radu s djecom, kroz stručnu podršku SOS mamama i tetama te intenzivan rad s

biološkim roditeljima i lokalnim partnerima – centrima socijalne skrbi, sudovima, dječjim domovima, domovima zdravlja, bolnicama... Stoga je važna popularizacija psihologijskih znanja i informiranost svih sudionika i šire zajednice.

U sklopu aktivnosti 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj kolegice su održale dvije radio emisije na lokalnom RTL Radio Lekeniku u kojima se govorilo o aktualnim temama vezanim uz rast i odgoj djece, o dječjim pravima te vršnjačkom nasilju. Također, u SOS Dječjem vrtiću Lekenik, kolegica Jasna Špoljarić održala je prvi dio stručnog predavanja za djelatnike vrtića na temu „Kontakti i otpori“. Reakcije publike bile su izvrsne pa će se slična događanja i suradnja nastaviti tijekom cijele godine kao i na idućem Tjednu psihologije.

Ivana Zekić

Međimurska županija

U sklopu Tjedna psihologije psiholozi Međimurske županije održali su radionice za predstavnike svih međimurskih osnovnih i srednjih škola, Centra za odgoj i obrazovanje i Učeničkoga doma, a na temu "Budimo pozitivni".

Svrha navedenoga okupljanja prvenstveno je bila promicanje pozitivnoga pristupa među učiteljima i nastavnicima. Budući da učiteljska i nastavnička struka postaju sve stresnije i izazovnije, zbog većih zahtjeva i potreba učenika, a sve češće i roditelja, vjerujemo da je potrebno pozitivnije promišljati o brojnim izazovima s kojima se susreću današnji nastavnici.

Radionice su održane u srijedu, 17. veljače 2010. godine, od 17,00 do 19,15 sati u prostorijama Gospodarske škole u Čakovcu. Ukupno su sudjelovala 23 nastavnika i devetero psihologa koji su to zajednički organizirali. Na početku je **Davorin Zorko**, psiholog u Gimnaziji u Čakovcu, održao zanimljivo predavanje o pozitivnoj psihologiji općenito, a nakon predavanja sudionici su bili podijeljeni u dvije skupine zbog lakšega izvođenja radionica.

Radionice su vodile u parovima **Elizabeta Haček**, dipl. psih. u III. OŠ u Čakovcu i mr. sc. **Tatjana Žižek** iz Centra za odgoj i obrazovanje u Čakovcu, te **Jasenska Đurić**, dipl. psih. u OŠ Domašinec i **Martina Katar**, dipl. psih. iz OŠ Kotoriba. Izuzetno ugodne vježbe opuštanja vodila je **Andreja Bratinščak Baranašić**, dipl. psih. iz Učeničkoga doma u Čakovcu. Svoj organizacijski doprinos dale su **Ivana Šimunić**, prof. psih. u Gimnaziji u Čakovcu, te psihologinje **Irena Šestak** i **Kristina Horvat**.

Na izvedenim radionicama učiteljima i nastavnicima je ponuđeno više ideja i praktičnih savjeta kako se što bolje nositi s brojnim izazovima struke, ali isto tako i prezentirati pozitivnu psihologiju kao jedno od ubrzano rastućega i sve popularnijega područja psihologije. Svim sudionicima podijeljeni su materijali vezani uz samu izvedbu radionica i popis literature iz područja pozitivne psihologije, kako bi svi što lakše samostalno mogli naučeno prenijeti u svojim matičnim školama. Na kraju, većina sudionika je izjavila kako su predavanje i radionice bile zanimljive i korisne.

Irena Šestak i Kristina Horvat

HRVATSKI TJEDAN PSIHOLOGIJE PO TREĆI PUT

Naš školski sustav treba psihologe

Društvo psihologa Varaždina koje svojim djelovanjem obuhvaća područje Varaždinske, Koprivničko-križevačke i Međimurske županije domaćin je niza aktivnosti koje će u ovom tjednu biti organizirane u povodu 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj. Nizom predavanja i radionica psiholozi će svojim znanjima pomoći u obogaćivanju spoznaja vezanih uz mlade, nepušenje, komunikaciju, roditeljske vještine i drugo.

Prema riječima predsjednice Društva **Sanje Ježić**, program je bogatiji od laniškog, a sve u namjeri da se obuhvati što više tema. Kako su teme u velikoj mjeri koncentrirane na djecu i mlade, pitali smo našu sugovornicu koliko je smatra li da bi struka trebala biti zastupljena u ovdašnjim ustanovama obrazovanja?

- Od članova našeg društva, u tri županije, po osnovnim školama radi osam psihologa, u srednjima četiri te jedan u učeničkom domu. Naravno da kao struka smatramo da bi bilo dobro da sve škole imaju psihologa,

načito u svjetlu događanja u posljednje vrijeme. Ne možemo zanemariti činjenicu da smo društvo koje je proživjelo rat i tranzicijsko vrijeme, da smo društvo koje ima svoje zahtjeve i teškoće i da se s njima moramo zajedno nositi. Smatram da psiholozi - stručnjaci itekako mogu pomoći u dijelu teškoća koje prolaze mladi ljudi, što zbog društvenih i ekonomskih okolnosti, što zbog razvojnih teškoća koje se u odrastanju djece i mladih prirodno javljaju - ističe **S. Ježić**.

Kako onda razlučiti potrebu za psiholozima u školskom sustavu u odnosu na, već obavezne, pedagoge?

- Na žalost, kod nas škole još uvijek obavezno imaju pedagoge koji, osim stručnih poslova vezanih uz učenje, obavljaju i neke druge, administrativne poslove. Često rade i u području socijalne pedagogije koja se bavi raznim oblicima poremećaja u ponašanju, dok se psihologe zapošljava tek u posljednje vrijeme. Kaskamo za zapadnim ze-

mljama iako je tamo praksa da ljudi izvan škole traže pomoć naše struke kako bi riješili i "obične probleme življenja", što je kod nas još uvijek tabu tema. Nije li se svatko od nas našao u situaciji da nam je teško, da ne znamo riješiti neki problem koji nas emotivno opterećuje, nadamo se u konfliktu s djetetom ili partnerom i ne znamo kako dalje kad smo neuspješni? Imamo srodne probleme i potražiti pomoć stručne osobe bi se trebalo podrazumijevati - zaključuje **Sanja Ježić**.

Predavanja i radionice

Od događanja predviđenih na području triju županija izdvajamo ona najavljenija u Međimurju. Danas će u dvorani Autonomnog centra u Ulici dr. Ivana Novaka 38 u Čakovcu biti održano predavanje za odgojitelje koje će držati **Eleonora Glavina**, psihologinja u Dječjem vrtiću Čakovec. Tema je *psihologija boli*. U OŠ Sveta Marija danas će biti održano predavanje za roditelje na temu *Životnih vrijednosti mladih*.

Sutra, u srijedu, u Gospo-

barskoj školi Čakovec održava se kolegij stručnih suradnika u osnovnim i srednjim školama te učeničkim domovima. Tom će prilikom biti održana radionica *budimo pozitivni* za promicanje pozitivnog razmišljanja za učitelje osnovnih i srednjih škola u Međimurju.

Predavanje koje će držati odgojiteljima **E. Glavina** za list Međimurje najavljuje kao temu zanimljivu svakom od nas.

- Psihologija boli je relativno mlada grana psihologije. Bol je složen doživljaj u čijem nastojanju sudjeluju tri vrste čimbenika: fiziološki, psihološki i socijalni. Pri tome mislim na tjelesnu bol, tj. bol koja nastaje zbog ozljede tkiva ili organa. Doživljaj boli od iznimne je važnosti za svakog čovjeka jer je znak upozorenja o mogućim štetnim posljedicama podržaja izvana ili procesa u samom organizmu. S druge strane, bez obzira na spomenutu važnost, svi težio životu bez boli. Svaka bol, osobito ona dugotrajna, kronična, umanjuje kvalitetu života pojedinca - ističe **Ele-**

Sanja Ježić:
Angažiranje psihologa u školama je poželjno jer oni mogu puno pomoći u premošćivanju teškoća kroz koje prolaze mladi ljudi

Eleonora Glavina:
Predavanje o psihologiji boli obuhvaća sve aspekte, od fizioloških i psiholoških do socioloških

onora Glavina. Istraživanjima su utvrđene razlike u doživljaju boli s obzirom na spol. Žene, pokazuju statistike, podražaje manjeg intenziteta definiraju kao bolne, imaju niži prag tolerancije na bol, a isto tako i češće traže liječničku pomoć. Utvrđene su i velike kulturalne razlike u doživljaju boli, što govori u prilog teoriji da je doživljaj boli u većoj mjeri određen

kulturom nego genetikom. Česta meta istraživanja su načini na koje možemo smanjiti bol usmjeravanjem pažnje na neke druge podražaje iz okoline, ili npr. kako emocije mogu djelovati na doživljaj boli. Više o medicinskim i tretmanima samopomoći te o vezi psihologije i tjelesne boli bit će riječi na današnjem predavanju.

Aleksandra Ličanin

MEĐIMURJE • 16. VELJAČE 2010.

9

Čakovec / Sveta Marija

1. veljače: **Eleonora Glavina** održala je predavanje za roditelje 7. razreda I. OŠ Čakovec pod nazivom: "Između roditelja i tinejdžera". Predavanje je obuhvaćalo osnove neuroloških promjena i sazrijevanja CNS-a u razdoblju adolescencije te implikacije ovih razvojnih bioloških procesa na ponašanje tinejdžera. Nakon predavanja roditelji su pokrenuli raspravu vezano uz odgojne postupke, spremnost samootkrivanja tinejdžera i komunikaciju koja može potaknuti odnos povjerenja i suradnje između roditelja i tinejdžera. Predavanju je prisustvovalo 37 roditelja i dvije učiteljice.

16. veljače: Objavljen je članak u listu „Međimurje“ o Tjednu psihologije, djeci i mladima autorica **Sanje Ježić** i **Eleonore Glavina**. U Autonomnom centru Čakovec, **Eleonora Glavina** održala je javno predavanje u organizaciji Udruge odgajatelja Međimurske županije "Krijesnice" na temu "Bol - univerzalno iskustvo". U predavanju je bilo riječi o podložnosti osjeta boli utjecaju kulture, spola i dobi te o kroničnoj boli i njenim implikacijama na

kvalitetu života suvremenog čovjeka. Predavanju je prisustvovalo 55 sudionika.

U prostorima OŠ Sveta Marija, **Filip Bermanec** održao je predavanje za roditelje "Životne vrijednosti mladih", na kojem je prisustvovalo 25 roditelja i 15 učenika.

17. veljače: Na Radio 1 gostovale su **Sanja Ježić** i **Andreja Bogdan**.

18. veljače: U prostorima Dječjeg vrtića Čakovec **Eleonora Glavina** je u suradnji s **Nevenkom Holetić**, odgajateljicom – savjetnicom održala radionicu za odgajatelje "Poticanje prostornog snalaženja djece predškolske dobi". Predavanje je obuhvaćalo razvoj sposobnosti prostornog snalaženja kao i demonstraciju konkretnih aktivnosti kojima tu sposobnost možemo poticati i razvijati u predškolskim ustanovama. Predavanje i radionica održana je u vrtiću Vjeverica, Dječji vrtić Čakovec, a prisustvovalo je 17 odgajatelja.

Sanja Ježić

Osijek

3. tjedan psihologije obilježen je predavanjima za srednjoškolce i studente, u organizaciji Društva za psihološku pomoć - Sunce i udruge Info centar za mlade. Prvo predavanje održala je mr. spec. **Lara Cakić**, članica Sunca, inače zaposlena na Učiteljskom fakultetu u Osijeku.

Lara Cakić

Predavanje je održano u prostorijama Info centra, 17. veljače, s temom „Što želim? - Moji ciljevi“. Dana 18. veljače održano je drugo predavanje pod nazivom „Depresija kod mladih - Što je to?“. Predavanje je održala prof. **Marina Kotrla Topić**, voditeljica Savjetovališta pri Društvu za psihološku pomoć. Roditeljima, nastavnicima i učenicima podijeljen je letak „Što radi školski psiholog?“. Izrada i podjela letka dogovorena je na Međužupanijskom aktivu školskih psihologa. Također, putem plakata predstavljen je SOS telefon „Sunca“ Društva za psihološku pomoć.

Psiholozi se često nalaze u više uloga i poslova koje obavljaju, bilo da su državni ili civilni. No unatoč tome još uvijek su prisutne brojne nepoznanice i predrasude vezane za poslove psihologa. Iz tog razloga, ove akcije smatramo izuzetno korisnima.

Zahvaljujemo Hrvatskom psihološkom društvu na poticanju ovakvih korisnih akcija!

Silvija Mihaljević

Požeško – slavonska županija

Tjedan je najavljen i popraćen u „Požeškoj kronici“, na radiju „Vallis Aurea“ i obilježen sljedećim aktivnostima:

Požega

15. veljače - u Agenciji za psihologijske usluge „Mozaik“, Požega, Primorska 5, održana je radionica za građanstvo pod nazivom „Cjelovit život i zdravlje“. Zbog izuzetnog interesa radionica je održana u dva termina – od 17:00 do 19:00 sati za 20 sudionika i od 19.30 do 21.30 sati za 11 sudionika. Voditeljice radionice bile su psihologinje **Barica Urh** i **Magdalena Živković**.

proradili neke teme koje su zapravo bliske svima nama. Želja nam je bila da ljudi što bolje osvijeste osobnu povezanost zdravlja i našeg uma. Uz nekoliko prigodnih vježbi, govorili smo o značaju veze uma i tijela, o jednoj nadasve dinamičkoj ravnoteži. Riječ je također bila i o stresu, te koliki on značaj ima na naše tijelo. Predstavljeno je i nekoliko knjiga koje zastupaju moderne pristupe o našoj cjelovitosti. Naime, mnogi autori govore kako je 21. stoljeće, zapravo stoljeće uma - rekla je Barica Urh.“ (I.Herner)

Izvadak članka iz „Požeške kronike“ od 18. veljače 2010.: „...Hrvatsko psihološko društvo po treći put organizira Tjedan psihologije s ciljem prezentiranja različitih aktivnosti pomoću kojih psiholozi mogu pridonijeti poboljšanju kvalitete življenja pojedinca, ali i cijele zajednice. Na današnjoj smo radionici

15. - 21. veljače - U OŠ J. Kempfa i OŠ A. Kanižlića psihologinje triju gradskih osnovnih škola, **Branka Lukić Cesarik**, **Anita Zec** i **Snježana Fridrih Šimić**, uz članove Dječjeg foruma Slap OŠ „Dobriša Cesarić“ predstavile su rezultate projekta „Što te muči, Njofra?“

19. veljače - Agencija za psihologijske usluge „Mozaik“ u suradnji s Obiteljskim centrom Požeško-slavonske županije u prostoru Obiteljskog centra, Požega, Vukovarska 14, od 17-19 sati organizirala je radionicu za građanstvo pod nazivom "Uspješno komuniciranje". Voditeljice radionice bile su psihologinje Barica Urh i Magdalena Živković.

Izvadak članka iz „Požeške kronike“ od 25. 02. 2010.: „Prošli smo tjedan imali priliku prisustvovati još jednoj uspješno održanoj radionici pred više od tridesetak zainteresiranih građana u sklopu obilježavanja tjedna psihologije... U prepunoj prostoriji Obiteljskog centra gdje se tražila i stolica više, sama radionica bila je besplatna za naše građanstvo. Naziv, kao i tema ovoj zanimljivoj, atraktivnoj i nadasve poučnoj radionici bilo je uvijek aktualno "USPJEŠNO KOMUNICIRANJE". I ovoga puta, kao i na prethodnoj radionici u sklopu tjedna psihologije, iznimno uspješne i šarmantne bile su voditeljice Barica Urh dipl. psiholog i Magdalena Živković dipl. psiholog. Na početku radionice ravnatelj Obiteljskog centra Anto Brkić, koji je pozdravio sve prisutne te posebno istakao, koliko veliki značaj ima međuljudska komunikacija u današnjem društvu. Za psihologiju komunikacije danas možemo reći da ne teži samo znanstvenom rasvjetljavanju zbivanja između pošiljatelja i primatelja, već ona ujedno, pruža oruđe i

naputke za poboljšanje međuljudske komunikacije. – Nastojali smo malo osvijestiti ljudima znanja koja oni zapravo već i imaju, te kod nekih pobuditi značaj što čini svakodnevna komunikacija. To je svakidašnja komunikacija koja se odvija sa kolegama na poslu, u obitelji, u odgoju djece itd. Bilo je razgovora i o osobnim primjerima komunikacije prisutnih, te priče o konkretnim situacijama iz života. Nadam se da smo sa ovom radionicom probudili i širi interes za ovakvu nadasve interesantnu životnu temu - rekla nam je Magdalena Živković. U sklopu radionice uz izlaganja voditeljica, nazočni su sudjelovali i u nekoliko zanimljivih vježbi komunikacije. Vježbe su pokazale koliko je značajno naše viđenje, naša percepcija u samoj komunikaciji. - Nakon današnje radionice koja je bila izuzetno posjećena i vrlo dinamična mogu samo reći da sam vrlo zadovoljna, pogotovo sam zadovoljna jednom općom klimom koja je vladala i sa uključenosti prisutnih ljudi. Radionice su mjesta gdje se zapravo svi mi učimo i podučavamo, a to su pokazale i povratne informacije, kada smo na kraju zamolili sudionike da samo u tri riječi opišu svoj osjećaj nakon radionice. Riječi koje smo čuli bile su jako ugodne, i taj me je osjećaj potpuno preplavio - rekla je Barica Urh.“ (I.Herner)

Pakrac

15. - 21. veljače - U Srednjoj školi Pakrac postavljena je izložba radova učenika gimnazije pod vodstvom **Nataše Major**, prof. psihologije, na temu: „Razvoj čovjeka i gdje sam sada?“

U Gradskoj knjižnici Pakrac bio je izložbeni postav knjiga iz područja psihologije koje je odabrala Nataša Major. Kolegica Major održala je 17. veljače u Učeničkom domu Srednje škole Pakrac predavanje pod nazivom: „Mladi i sprečavanje nasilja“.

Magdalena Živković

Sisačko-moslavačka županija

Upravo održani 3. tjedan psihologije u organizaciji Društva psihologa Sisačko-moslavačke županije bio je sadržajno izrazito bogat i raznovrstan. Odvijao se je istovremeno u pet gradova Sisačko-moslavačke županije, u Sisku, Petrinji, Glini, Kutini i Novskoj.

Svečano otvorenje Tjedna psihologije organizirano je u Narodnoj knjižnici i čitaonici u Sisku a potom je slijedilo predavanje dr. sc **Nataše Jokić-Begić** „Kako se nositi sa svakodnevnim stresom“. Predavanje je bilo izuzetno posjećeno. Poslije predavanja psiholozi su se još dugo u noć uz bogat domjenak družili sa građanima odgovarajući na njihova brojna pitanja iz područja psihologije, ali je tu bilo i drugih tema iz svakodnevnog života.

Poseban je naglasak bio i na susretima koji se planiraju tijekom cijele godine pod nazivom „Psiholozi građanima Siska“. Tijekom cijelog Tjedna svaki je dan pet sati bio otvoren telefon Društva psihologa SMŽ „Ovdje smo zbog vas!“ na kojemu su psiholozi odgovarali na brojna pitanja građana, savjetovali ih i upućivali na adrese gdje mogu rješavati svoje probleme. Prvi je puta organizirano i Savjetovalište za probleme djece predškolske i školske dobi u Sisku, gdje su roditelji mogle dobiti besplatne savjete. Ovo je savjetovalište vodila kolegica **Ljerka Burzić**.

U Kutini je svaki dan bilo organizirano individualno savjetovanje o osobnim problemima i teškoćama, besplatno, kojeg je vodila **Marija Palfi Barnjak**.

U Sisku je kolegica **Mira Petek Trajanov** održala predavanje „Komunikacija u sukobu“, a **Pavica Matijević** je u Hotelu „Panonija“ održala predavanje s radionicom „Koliko je važno razumijevanje signala, gesta, znakova i obmana u neverbalnom izražavanju?“ U Kutini je kolegica **Melita Kodba** vodila radionicu „Što ću biti kada odrastem?“. U Petrinji je kolega **Armin Hadžić** za defektologe i srodne struke održao predavanje „Stres u pomagačkim strukama“ i predavanje „Pozitivno roditeljstvo“, a Pavica Matijević predavanje s radionicom „Zašto tuga boli u truhu ili kako komuniciraju um i tijelo.“

Radio Petrinja prenosila je predavanje kolegice **Vedrane Petračić** „Upravljanje vremenom“. U Glini je kolega **Ivica Gašljević** održao predavanje „Psihološki aspekti ovisnosti“. U Novskoj je Pavica Matijević održala predavanje za osobe sa invaliditetom Sisačko-moslavačke županije pod naslovom „Radujem se onom što mogu, ne žalim za onim što ne mogu“. Na Net TV u posebnoj polusatnoj emisiji u povodu 3. tjedna psihologije kolegice **Ljerka Burzić**, **Mira Petek Trajanov** i **Jelena Dadić** govorile su o psihologiji u službi djece i odrastanja. Na Net TV u posebnoj emisiji gostovala je Pavica Matijević, kojom je prilikom govorila o ciljevima organiziranja Tjedna psihologije i načinima na koje psiholozi mogu doprinijeti kvaliteti života pojedinaca i zajednice.

O ciljevima organiziranja Tjedna psihologije također se govorilo i u posebnim priložima na Radio Sisku, Radio Quirinusu, Radio Petrinji, Radio Glini i Radio Novskoj. Navedene radio stanice svakodnevno su najavljivale pojedina događanja. „Novi sisački tjednik“ objavio je pune dvije stranice teksta posvećenog Tjednu psihologije. „Sisačka scena“ u pregledu kulturno športskih događanja u gradu Sisku također je u cijelosti objavila program Tjedna psihologije. „Petrinjski list“ objavio je razgovor sa predsjednicom Društva psihologa Sisačko-moslavačke županije o događanjima koja će se odvijati u Tjednu psihologije. Na važnim punktovima, kao što su domovi zdravlja, škole, knjižnice, različite ustanove i na drugim mjestima u gradu bilo je 150 plakata sa programom, a distribuirano je i preko 300 informativnih listića i oko 200 pozivnica.

Procjenjujemo da je u Program obilježavanja 3. tjedna psihologije u našoj županiji bilo uključeno preko 500 građana, bez onih koji su pratili radio i TV emisije, pa možemo reći da nikad prije nije postignut ovakav izuzetan interes za našu struku. Sve nas je iznenadila i neočekivano velika medijska pozornost i korektno prezentiranje svega izloženog.

Pavica Matijević

Split

3. tjedan psihologije u Hrvatskoj organizirao je HPD u suradnji s lokalnim strukovnim udruženjima, sa ciljem prikaza širokih i različitih mogućnosti pomoću kojih psiholozi mogu doprinijeti poboljšanju kvalitete življenja pojedinca i zajednice, a kroz vrlo široki spektar djelatnosti koje će se tijekom tog tjedna događati diljem Hrvatske.

Društvo psihologa u Splitu priredilo je bogati program o kojemu smo informirali u Gradskoj knjižnici 'Marko Marulić' u Splitu 15 dana prije početka Tjedna. Tjedan psihologije bio je i medijski popraćen.

Odaziv građanstva bio je nažalost ispod očekivanja, s iznimkom predavanja za roditelje **Žane Pavlović** „Učiniti sve kako treba - zaštita mentalnog zdravlja u najranijem djetinjstvu“ održanog u Solinu u srijedu, 17. veljače i predavanja **Vedrane Radić** i **Nataše Stefanofski** „Psihološka priprema sportaša“ održanog u petak, 19. veljače 2010.

UO DPS-a, koji se sastao nakon Tjedna, zaključio je da sljedeće godine program događanja treba usmjeriti na ciljne skupine korisnika i da se treba održati u manjim mjestima Županije.

Lenka Ćurlin

Varaždin

U Tjednu psihologije **Ruža Fosin** održala je radionice za učenike I. gimnazije Varaždin na temu „Prevenција zlostavljanja u adolescentskim vezama“ (projekt Društva za psihološku pomoć). Sudjelovalo je 50 učenika trećih razreda, a radionice su trajale po 4 sata.

U IV. OŠ Varaždin – **Mirjana Vincek-Škvorc** postavila je panoje na temu „Što je psihologija, područje djelovanja psihologije, pozitivna psihologija“. Na Internet stranici Obiteljskog centra Varaždin objavljen je članak **Jasenske Barković**: „Jeste li znali za hrvatski dan nepušenja, Dan bez dima, 17.02.2010.“ - preporuke kako prestati pušiti.

11. – 25. veljače - **Jasenska Barković** održala je set radionica namijenjenih edukaciji odgajatelja u vrtićima Županije, s ciljem razvoja vještina komunikacije u sklopu projekta „Komunikacija“.

Od 8. veljače 2010. godine, u 10 susreta, **Jasenska Barković** održala je radionicu škole za roditelje „Prvi put roditelj“, s ciljem stjecanja razvoja roditeljskih vještina i znanja sa svrhom prevencije problema u obitelji, u kojima sudjeluje 5 parova budućih roditelja.

16. veljače u 11,00 sati na Varaždinskoj televiziji u emisiji „VekERICA“ **Sanja Ježić** je govorila o Tjednu psihologije i najavila predviđene aktivnosti te predstavila Društvo psihologa Varaždin. U 17,00 sati u V. OŠ Varaždin **Stana Vereš** je održala predavanje i radionice za roditelje učenika na temu "Roditeljske vještine",

kojima je prisustvovalo 50 roditelja i učitelja. U „Regionalnom tjedniku“ objavljen je članak **Sanje Ježić** o 3. tjednu psihologije i najava aktivnosti.

**Društvo psihologa Varaždin organizira
JAVNO PREDAVANJE**

“KAKO SMANJITI STRES”

Prof.dr.sc. Željka Kamenov
s Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Glazbena škola Varaždin, Kapucinski Trg 8
Utorak, 16.02.2010. – 17.00 sati

Dobro došli!
ULAZ JE BESPLATAN

Predavanje je organizirano u sklopu Tjedna psihologije, 15.-22.2.2010.

Od 9.00 -12.00 sati u OB Varaždin u prostorima ambulante dječjeg psihologa, **Marina Kereša** održala je radionicu "Savjetovanje za roditelje djece predškolske i školske dobi". Radionicu je posjetilo 9 roditelja, koji su aktivno sudjelovali, a osim predavanja o potrebama djece s teškoćama i kvalitetnom roditeljstvu, dobili su savjete o tome kako riješiti postojeće probleme djece i spriječiti nastanak većih problema.

U 17,00 sati u Glazbenoj školi Varaždin održano je javno predavanje prof. dr. sc. **Željke Kamenov** na temu „Kako smanjiti stres“. Predavanju je, osim kolega psihologa, prisustvovalo i dvadesetak ostalih slušača.

17. veljače u 11,00 sati na Radio Megatonu Jasenka Barković je govorila o temi „Kako reći NE pušenju“. U 18,00 sati u Gradskoj vijećnici **Matea Brežnjak** i **Marjana Đuras** održale su tribinu za građanstvo na temu "Problemi mladih u Varaždinskoj županiji", kroz prezentaciju rezultata istraživanja koje su provele u sklopu izrade svojih diplomskih radova. Na skupu se okupilo dvadesetak zainteresiranih građana, koji su povelili i raspravu o dobivenim rezultatima i mogućnostima za djelovanje u smjeru rješavanja istih.

20. veljače u 11,00 sati na Radio Megatonu sudjelovala je Sanja Ježić, u emisiji u kojoj je govorila o tome zašto se organizira Tjedan psihologije, tko su zapravo psiholozi, koja je razlika između psihologa i psihijataru, u kojim situacijama i gdje se može potražiti pomoć

psihologa te o stresu kao posljedici nezaposlenosti i kako ga ublažiti

23. veljače - Objavljen je članak pod nazivom „Kako smanjiti stres“ u Varaždinskim vijestima o održanom Tjednu psihologije i predavanju prof. dr. sc. Željke Kamenov. Objavljen je članak u kojem Sanja Ježić govori na temu „Gubitak posla – trajni izvor stresa“. Objavljen je članak u Regionalnom tjedniku pod nazivom „Psiholog za psihoterapiju i savjete, a ne za lijekove“ o psihologiji i psiholozima, Društvu psihologa Varaždin i Tjednu psihologije.

Sanja Ježić

Vinkovci

Tijekom obilježavanja 3. tjedna psihologije u Vinkovcima održane su privlačne, zanimljive i edukativne aktivnosti kako za učenike i roditelje tako i za širu društvenu zajednicu. Upravo u Tjednu psihologije sazvan je 1. sastanak psihologa u Vukovarsko-srijemskoj županiji održan u Zdravstvenoj i veterinarskoj školi Dr. Andrije Štampara Vinkovci, a tema sastanka je bila „Važnost psihologa u školskoj praksi.“ Nakon toga, učenici 3. i 4. razreda pripremili su tribinu na temu „Kako uspjeti održati se u hrpi obveza“, gdje su sudjelovali i pedagozi, psiholozi, nastavnici i predstavnici Vijeća roditelja.

Kako je 3. tjedan psihologije održan u predstojećem vremenu održavanja izbornog dijela državne mature iz psihologije, proveden je kviz znanja iz psihologije za učenike 4. razreda, gdje su maturanti pokazali zavidno znanje iz područja psihologije. Kviz je imao natjecateljski karakter, a najbolje plasirana ekipa osvojila je prigodne nagrade, sponzorirane od Privredne banke. Povjerenstvo koje je pratilo, registriralo i

bilježilo rezultate učenika bili su kolege psiholozi, nazočni 1. sastanku psihologa u Vukovarsko-srijemskoj županiji te su na taj način dali poseban doprinos u obilježavanju 3. tjedna psihologije. Tijekom Tjedna održano je predavanje i radionica za nastavnike Zdravstvene i veterinarske škole Dr. Andrija Štampar od strane školske psihologinje na temu „Različiti mozgovi - različiti učenici“.

Na kraju treba naglasiti poseban angažman učenika 3. i 4. razreda a posebno Vijeća učenika Zdravstvene i veterinarske škole Dr. Andrija Štampar, koji su tijekom Tjedna izradili plakate, priredili izložbu učeničkih radova te promidžbenog materijala u prostorijama škole.

Nakon uspješnog obilježavanja 3. tjedna psihologije u Vinkovcima, sljedeću godinu imamo obvezu nastaviti još kvalitetnije obilježavanje Tjedna psihologije.

Sanda Horvatović

Virovitica

Jedno od događanja koje obilježava 3. tjedan psihologije u Virovitičko-podravskoj županiji bilo je predstavljanje novog naslova autorice **Tkanja života**. Nažalost, samu autoricu, prof. dr. **Mirjanu Krizmanić** je bolest spriječila u

dolasku. Njezin novi, potencijalni bestseller, *Život s različitim*, predstavili su urednica knjige **Sandra Pocrnić Mlakar**, ilustrator **Roko Idžojić**, suradnik **Vladimir Kolesarić** i predsjednica Društva psihologa VPŽ **Jasna Per**

Kožnjak. Kao gost večeri brojnu zainteresiranu publiku je pozdravio predsjednik Hrvatskog psihološkog društva, kolega **Josip Lopižić**. Sandra Pocrnić Mlakar je pročitala pismo prof. Krizmanić u kojemu, između ostaloga, daje čvrsto obećanje da će što prije ponovo posjetiti Viroviticu za koju je vežu dragi suradnici, prijatelji i odana publika. Kao podsjećanje na predstavljanje *Tkanja života* gosti su pogledali video zapis s književne večeri.

Ovom događaju je prethodila tribina HPD-a i Društva psihologa VPŽ s gostom, predsjednikom HPD-a Josipom Lopižićem, te predstavljanje i promocija internet stranice www.psiholozi-vpz.hr.

Knjiga *Pitali ste psihijatra* **Elvire Koić**, u izdanju Hrvatske udruge za prevenciju suicida, drugi je naslov predstavljen na Tjednu psihologije. Primarius mr. sc. Elvira Koić, dr. med. specijalist psihijatar i psihoterapeut, napravila je izbor od 90 pitanja i odgovora nastalih u zadnjih osam godina njezina sudjelovanja u ovom poslu. Događaj je vodila predsjednica Društva prof. Jasna Per Kožnjak koja je predstavila autoricu i njen rad. O nastanku knjige i njenoj vrijednosti govorila je doc. dr. sc. **Tija Žarković-Palijan**, dr. med. koja je ujedno i autorica predgovora. Ulomke iz knjige je čitala **Snježana Lančić-Prpić**. Ipak, najznačajnije o samoj knjizi, njenoj namjeni i svrsi, čuli smo od same autorice.

U Psihološkom centru Putokaz na „Danima otvorenih vrata“ održano je predavanje na temu Zašto ići psihologu? prof. Jasne Per Kožnjak, te dvije radionice na temu važnosti promjene u životu i o primjeni *aromatretmana* u prevenciji stresa.

U Hrvatskom Zavodu za zapošljavanje, područna služba Virovitica, održan je okrugli stol o temi „Ususret prvom zaposlenju“. Presentacije uz tu temu održali su prof. **Snježana Prkić**, psihologinja Zavoda te ravnatelj Industrijsko obrtničke škole i tajnik Visoke škole za menadžment i turizam u informatici. Raspravljalo se, između ostaloga, o problematici zapošljavanja mladih bez radnog iskustva.

U Centru za socijalnu skrb Virovitica u petak 18. veljače od 10 do 14 sati psihologinja **Blanka Pukl** je održala savjetovanje stranaka na temu - Utjecaj razvoda braka roditelja na djecu i Utjecaj nasilnog ponašanja među roditeljima na djecu. Svim strankama, koje su se došle posavjetovati, uručene su prigodne brošure "Kad se tata i mama razvode". Podijeljene su i brošure

prilagođene dječjem uzrastu. Osim brošura, postavljeni su i veliki plakati u čekaonici, s tekstom na istu temu.

U OŠ I.B. Mažuranić psihologinja **Sanja Milković-Šipek** organizirala je *parlaonicu* na temu "Kako govoriti o seksualnosti?" U raspravi o temi sudjelovali su učenici 8.d razreda u dvjema skupinama, vjeroučitelj **Ivan Mikolić**, nastavnica engleskog jezika **Danijela Žarković** i vanjska gošća dr. **Slavica Letica – Ramljak**, a sve je pratilo povjerenstvo u sastavu: profesorica hrvatskog jezika **Željka Puškarić**, **Ivana Mejašić** i **Vesna Pavlović**. Nakon što su predstavljena pravila igre, svaka je ekipa kratkom prezentacijom predstavila svoja stajališta nakon čega je uslijedila *parlaonica* na zadanu temu. Nakon žustre rasprave koja je protekla u pohvalnom ozračju tolerancije, suci su dali svoj sud.

Tjedan psihologije obilježile su nadalje i brojne radionice s raznolikim temama. Tako je u Obiteljskom centru održana radionica Emocionalna pismenost za velike i male, prof. **Sandre Matošina Borbaš**. Kolegice **Marina Pleša** i **Melita Majurec** vodile su radionice u srednjoj tehničkoj i strukovnoj školi na temu prevencije nasilja u školi i sprečavanja nasilja u maloljetničkim vezama.

Psihologinje **Jasna Plantak**, **Ksenija Vujanović Juras** i **Ljiljana Matošević** osim praćenja zbivanja u Virovitici, aktivno su se uključile u Tjedan psihologije u Slatini. Održale su nekoliko zanimljivih radionica na temu Neverbalna komunikacija, Prevencija nasilja u maloljetničkim vezama te aktivnosti psihologa u volonterskoj udruzi Krik.

U Đurđevcu je kolegica **Sanja Jergović Lesić** održala predavanje u vrtiću o identifikaciji darovite djece predškolske dobi. Tjedan psihologije završio je radio-emisijom o važnosti komunikacije u obitelji koju je pripremila prof. **Jadranka Puzak**.

Zahvaljujemo na medijskoj podršci Radio Virovitice, Radio Zagreba, Virovitičkog lista, Glasa Slavonije i Večernjeg lista. Zahvaljujemo i brojnim sponzorima koji su nam pomogli da događanjima u Tjednu psihologije predstavimo našu struku. Na kraju, hvala predsjedniku HPD-a uvaženom kolegi mr. Josipu Lopižiću na dolasku u Viroviticu. Vjerujemo da je osjetio dašak naše *mikeške* gostoljubivosti.

Jasna Per Kožnjak

Zagreb Creativa

Creativa d.o.o. poduzeće je za razvoj organizacijske, poslovne, profesionalne i osobne učinkovitosti, koje već dugi niz godina sudjeluje u razvoju brojnih hrvatskih tvrtki i motiviranih pojedinaca. I ove godine je Creativa otvorila svoja vrata građanima i poslovnim ljudima kroz niz besplatnih četverosatnih radionica. Svaki radni dan u 3. tjednu psihologije u Hrvatskoj obilježen je nekom zanimljivom temom. Početak tjedna bio je namijenjen stručnjacima u području ljudskih potencijala koji su na radionici otkrivali Kako povećati utjecaj ljudskih potencijala u poduzeću. Četvrtak je obilježen radionicom za osobe na menadžerskim pozicijama, a naglasak je stavljen na Razvoj suradnika kroz razvojne razgovore. Jedan dan posvetili smo razvoju vještina intervjuiranja naših stalnih klijenata na radionici Seleksijski intervju, dok su dva dana bila usmjerena na osobni razvoj građana. Na radionici Razvoj samopouzdanja polaznici su osvještavali vlastite snage, otkrivali svoje potencijale te kroz razne tehnike pokretali promjene prema jačanju samopouzdanja.

Radionica Emocionalna inteligencija bila je usmjerena na osvještavanje emocija i učenje tehnika adekvatnog izražavanja emocija. Radionice su interaktivnim pristupom vodile iskusne edukatorice psihologinje: mr. sc. **Jadranka Delač Hrupelj, Kristina Marković i Željka Pavlović**. I ove godine smo naišli na visoku razinu zainteresiranosti za sve navedene radionice. Broj prijava daleko nadmašuje 60, koliko je bilo polaznika koji su na vrijeme stigli osigurati svoje mjesto u Creativi. Najčešći polaznici su ponovno bile zaposlene žene. Ovogodišnja zanimljivost jest dio ljudi koji su znali kada se obilježava Tjedan psihologije u Hrvatskoj i samoinicijativno se raspitivali o Creativnim besplatnim radionicama i prije službene objave. Jako nas veseli sve veća usmjerenost građana na razvoj te prepoznavanje važnosti znanja iz područja psihologije za kvalitetan i uspješan osobni i profesionalni život.

Željka Pavlović

Klasa optimist - okrugli stol na temu optimizma

U okviru 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj, tvrtka Neuron D organizirala je okrugli stol na temu optimizma. Upravno je ta tema odabrana budući da se u recesijskim vremenima prepoznaje kao aktualna. Diskutanti okruglog stola bile su psihologinje iz različitih grana psihologije: **Zdenka Pantić** (psihoterapija i socijalna zaštita), **Jasna Špoljarić** (rast i razvoj djece), **Ana Karlović** (medijacija i savjetovanje) i **Jasna Justinić** (organizacijska psihologija). Diskusiju je facilitirala **Ana Žele**, koja se također bavi organizacijskom psihologijom i savjetovanjem. Okrugli stol je trajao dva sata, diskusija je bila dinamična i bogata, a bili su prisutni i predstavnici medija.

Razgovaralo se o značajkama optimizma, razlikama između optimizma i pesimizma, o značaju optimizma u kriznim vremenima te utjecaju zapadne i drugih kultura. Zaključeno je kako je optimizam u većini situacija dobar i poželjan način razmišljanja, međutim, pesimizam je također ponekad koristan, pogotovo kad se radi o realnim procjenama i

određenim poslovnim potezima. Diskusija je ukazala na zaključak da je optimizam potreban u recesijskim vremenima, osobito jer se pod utjecajem informacija koje odabiru mediji lako javlja pesimistično raspoloženje.

I diskutanti te publika složili su se kako je Hrvatima optimizam dobrodošao s obzirom na prisutnost visokog stupnja kritičizma. Korisna učenja i primjeri nalaze se u zapadnim kulturama: Amerika, Ujedinjeno Kraljevstvo, Španjolska, Njemačka. Zanimljiv zaključak je kako možemo puno o optimizmu naučiti od djece, koja još nisu pod takvim utjecajem prošlog iskustva. Na kraju možemo reći da je vladao visok stupanj slaganja oko činjenice kako optimizam otvara put kreativnosti, inovativnosti, entuzijazmu i upornosti. Hvala svim sudionicima i publici na sudjelovanju i optimizmu!

Više o tom i sličnim događanjima na www.neuron.hr

Ana Žele

Tesa

Povodom 3. tjedna psihologije u Hrvatskoj psiholozi Psihološkog centra Tesa u suradnji s Odjelom za školstvo Matice hrvatske održali su predavanje – okrugli stol s temom “Nasilje i agresivnost djece i mladih” u ponedjeljak 15. veljače, 2010. od 19,00 do 21,30 sati, u Palači Matice hrvatske, Strossmayerov trg 4, Zagreb. Predavanje je bilo namijenjeno roditeljima, odgajateljima, učiteljima, stručnim suradnicima i drugima koji se bave djecom i mladima. Održali su ga psiholozi Psihološkog centra Tesa: **Goranka Lugomer Armano, Tanja Dejanović Šagadin, Staša Knežević i Jelena Maričić.**

Bavili smo se problemom agresije i nasilja djece i mladih kroz nekoliko podtema:

- Vršnjačko nasilje-bullying
- Neizravni oblici agresije u djetinjstvu i adolescenciji
- Agresivnost i prevencija agresivnog ponašanja u predškolskoj dobi
- Utjecaj nasilja u djetinjstvu na razvoj i psihičko zdravlje odraslih mladih

Naglasak je bio na znakovima problema i promjena u ponašanju te načinima i postupcima kojima roditelji, učitelji, odgajatelji i drugi odrasli mogu pomoći zdrav razvoj i zaštititi djecu koja trpe posljedice bilo kao počinitelji ili kao žrtve nasilja. Nakon predavanja razvio se zanimljiv razgovor stručnjaka, međusobno i s posjetiteljima. Predavanje je bilo dobro posjećeno što govori o interesu za ovu temu. Među posjetiteljima je bilo najviše odgojno-obrazovnih djelatnika, ali i roditelja, sudaca, djelatnika centara za socijalnu skrb te nekolicina novinara tako da su se u razgovoru koji je uslijedio mogli čuti stavovi i iskustva različitih struka što je dodatno produbilo temu. Isto tako, povodom 3. tjedna psihologije je održana i iskustvena psihodramska radionica u prostorima Psihološkog centra TESA, otvorena za građanstvo. Ciljna grupa su bile sve osobe

motivirane za doživljavanje novog emocionalnog i edukativnog iskustva. Voditeljica ove radionice bila je **Ivana Jurić**, psihodramska psihoterapeutkinja i psihologinja, a održana je u ponedjeljak 22. veljače od 19,00 do 21,30 sati.

Psihodrama je akcijski oblik grupne psihoterapije, u kojoj se životne situacije ili nutarnji svijet pojedinca odigravaju na sceni, onako kako ih taj pojedinac doživljava. Na taj se način ne

samo kroz riječi, već i kroz govor tijela, pokret i međusobnu udaljenost likova istražuju ljudske relacije i spoznaje sebe. Scensko odigravanje omogućuje protagonistu psihodrame da izvede ili dovrši ono što u životu nije mogao, nije znao ili možda nije smio, otkrivajući tako vlastita ograničenja i učeći kako da misli, osjeća slobodno izražava kroz svoje ponašanje. Za sudjelovanje na radionici nije potrebno prethodno glumačko, terapijsko ili teorijsko predznanje, jer se njene tehnike zasnivaju na spontanosti „ovdje i sada“. Psihodramske terapijske grupe se preporučuju svima koji žele raditi na sebi i vlastitim psihičkim procesima, bez obzira na dob, spol, zanimanje ili stručnu spremu, a posebice osobama koje žele:

- istražiti svoje emocije, misli, energiju, tijelo
- kreativne susrete u grupi
- doživjeti grupu kao specifično iskustvo
- razviti kreativne kapacitete ličnosti
- unaprijediti sposobnost opserviranja vlastitih problema i adekvatnog emocionalnog reagiranja (emocionalni razvoj)
- samootkrivanje
- osobno ispunjenje
- osnaživanje
- relaksaciju i smanjivanje stresa

Obzirom da je zbog radioničkog načina rada broj sudionika bio ograničen na 15 osoba, radionica je bila maksimalno popunjena, a interes je bio i veći od mogućnosti što govori o interesu javnosti za ovakav oblik rada *na sebi*.

Tanja Dejanović Šagadin

TESA psihološki centar
153 tona u Jelekova ul. Zagreb
psihološko pomoćništvo
www.tesa.hr
01/48 28 888

Ako vidiš
nasilje
među
učenicima...

Ne navijaj i
ne pomaži nasilje

Traži rješenje
kroz razgovor

Reci odraslima
što se događa

Pruži podršku
i prijateljstvo

Šutjeti znači sudjelovati

RUKA PODRŠKE
Projekt prevencije vršnjačkog nasilja
INFORMACIJE:
01/541 40 23, 50016163, projekt@tesa.hr
01/48 28 888 TESA

Transakcijska analiza u Tjednu psihologije

Tijekom 3. tjedna psihologije Centar za promicanje transakcijske analize organizirao je dva predavanja: „Ljubav na psihoterapiji“ i „Kuju priču živiš“. Predavanje Ljubav na psihoterapiji održao je psihijatar, psihoterapeut transakcijske analize te autor nekoliko zanimljivih knjiga dr. **Zoran Milivojević**. U svom je predavanju naglasio razlike između zrele i romantične ljubavi što je kod publike izazvalo brojne reakcije.

Predavanje Koju priču živiš održale su **Tatjana Radulović** (dipl. psiholog, psihoterapeut u superviziji) i **Jelena Vrsaljko** (dipl. soc. radnik, psihoterapeut i NLP trener).

U ovom predavanju one su razjasnile pojam životnog scenarija koji je jedan od osnovnih koncepata transakcijske analize te razlike između muških i ženskih scenarija.

Predavanje je bilo zanimljivo s mnogo životnih primjera tako da je glavni efekt kod publike bio prepoznavanje i osvještavanje osobnih životnih priča i uloga koje ljudi žive. Na taj su način predavačice publici približile transakcijsku analizu i napravile još jedan korak u ostvarivanju misije *Centra Proventus*.

Tatjana Radulović

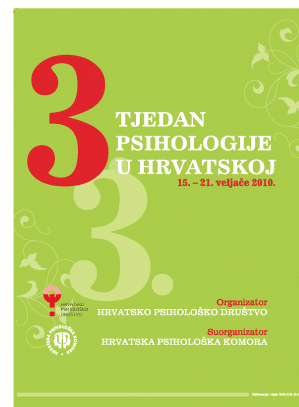
Radionice "Znakovni jezik za bebe"

U okviru Tjedna psihologije održane su dvije radionice „Znakovni jezik za bebe“. Voditeljice radionice bile su **Vesna Ivasović** i **Ana Marija Frajman**. Prva radionica održana je u Psihološkom centru „Val“, a druga u Privatnoj psihološkoj praksi „Beka i El“. Radionice su trajale sat vremena. Od nedavno se u Hrvatskoj provodi program znakovnog jezika za bebe koji se u svijetu koristi već više od 25 godina, a temelji se na znanstvenim spoznajama autorica programa Baby Signs®, doktorica psihologije **Susan Goodwyn** i **Linde Acredolo**. Program

se koristi u više od 30 država. Dokazana je korist učenja znakova u predgovornoj fazi na govorno-jezični, emocionalni, socijalni te intelektualni razvoj beba. Mreža instruktora znakovnog jezika za bebe pokriva veći dio Hrvatske, a značajan broj instruktora su psiholozi (www.babysigns.hr). Na radionici je objašnjeno što su znakovi za bebe, kada ih početi koristiti i na koji način učiti bebe znakovima. Prezentirano je u kojim sve područjima usvajanje znakova potiče djetetov razvoj. Sudionici su aktivno sudjelovali, naučili su nekoliko znakova te izvodili vježbe u paru, s ciljem osvještavanja značaja komunikacije i frustracije koju može izazvati nemogućnost izražavanja i nerazumijevanje. Ukupno je na radionicama sudjelovalo 20 osoba, u najvećem broju roditelja, ali i odgajatelja, logopeda i psihologa.

Vesna Ivasović

Prof. dr. sc. Mirjana Krizmanić

Odgovornost struke i stručnjaka u području samopomoći

pozvano predavanje na 18. godišnjoj konferenciji

Postoji općenito uvjerenje, i među laicima i među stručnjacima, da ljudi nisu skloni učiti iz tuđeg iskustva, već samo metodom vlastite kože. Svi smo već bezbroj puta čuli tvrdnju da nitko ne želi učiti od drugih i to često baš od istih ljudi koji propagiraju knjige samopomoći, psihološko savjetovanje ili neki oblik psihoterapije. Kao da pri tome zaboravljaju da su i to oblici učenja iz tuđeg iskustva ili na temelju tuđih znanja. Čini se da je ta krilatica o odbijanju ljudi da se koriste tuđim iskustvom potekla na prvom mjestu od roditelja, čija djeca ne prihvaćaju njihove upute i preporuke, koje su najčešće u obliku: moraš, trebaš, ne smiješ. Međutim, prodaja tzv. knjiga samopomoći pokazuje da bi ljudi koji kupuje takve knjige očito željeli nešto naučiti iz tuđeg iskustva ili tuđeg znanja, uz uvjet da opet ne naiđu na iste krute savjete, zabrane i zapovijedi. Treba odmah dodati da ih upravo ta želja da nešto nauče što će im biti od pomoći u životu čini ranjivima na sve moguće dobre i loše utjecaje.

Uz tvrdnju da ljudi ne žele učiti iz tuđeg iskustva, rašireno je i uvjerenje da se ljudska samopomoć svodi samo na čitanje knjiga samopomoći, što zasigurno ne samo da nije općenito točno, već vjerojatno vrijedi samo za mali postotak ljudi. Ljudi su si, naime, oduvijek nastojali sami pomoći na najrazličitije načine, među kojima knjige samopomoći sigurno nisu na prvom mjestu, barem ne u nas. Ali prije nabiranja različitih oblika pomaganja samome sebi, pogledajmo jednu od općenitih definicije samopomoći.

Samopomoć, tj. nastojanje pojedinca da si sam pomogne u rješavanju nekog problema, brige ili nevolje koja ga je snašla, postoji u mnogim područjima ljudskog života, od kojih se posebno ističe samopomoć u području prava (legalna samopomoć), području zdravlja i dakako u psihologiji.

Legalna samopomoć svodi se uglavnom na samoobranu okrivljenih osoba, dok je samopomoć u području zdravlja mnogo šira i uključuje traženje različitih izvora pomoći mimo ili uz klasičnu medicinu. To mogu biti alternativni medicinski pristupi koji bolesnike poučavaju kako će se npr. određenom vrstom prehrane zaštititi od bolesti ili uspješnije liječiti od već postojeće bolesti. Taj oblik samopomoći uključuje različite dijete, vježbe, promjenu načina života, napuštanje štetnih navika poput pušenja ili prekomjernog hranjenja i najčešće u određenom stupnju koristi osobi koja si na taj način sama pomaže.

U području zdravlja postoje, međutim, i drugi izvori samopomoći koji se u nas reklamiraju i nude u svim medijima, poput različitih nadržiliječnika sa skupim aparatima, koji liječe sve od kurjeg oka do duše, neprovjerenih travara, osoba koje preko telefona pogađaju zdravstveno stanje osobe koja je nazvala i nude, dakako, i pomoć u uklanjanju različitih bolesti, opet i duše i tijela.

U području psihologije ovo korištenje tuđeg iskustva može imati različite oblike, pa to mogu

biti pisani tekstovi ili udruživanje s drugim ljudima u sličnoj situaciji. Najpoznatije grupe samopomoći, koje postoje i kod nas, su udruge roditelja djece koja pate od određenih teških ili vrlo rijetkih bolesti. U takvim udrugama roditelji razmjenjuju iskustva o načinima liječenja, dijetama, vježbanju i drugim načinima pomaganja oboljeloj djeci. Te su grupe vrlo korisne, jer roditelji međusobnom razmjenom iskustava s onima koji se suočavaju sa sličnim problemima i sličnom patnjom, mogu naučiti mnogo korisnih načina za ublažavanje vlastitih tegoba i tegoba svoje djece.

Koliko znam ne postoje takve grupe samopomoći za druge vrste problema (mimo bolesti i poremećaja), iako ima nekih pokušaja da se organizira sastajanje samaca ili osamljenih ljudi - ne baš s nekim naročitim uspjehom. To je i dosta razumljivo, jer se kod roditelja oboljele djece ili grupa samopomoći osoba oboljelih od iste bolesti radi o vrlo suženom, iako teškom problemu, dok su problemi vezani uz odnose među ljudima najčešće mnogo složeniji i slojevitiji.

Kad se radi o pisanim tekstovima to su najčešće tzv. knjige samopomoći, koje se grubo mogu podijeliti na one koje ljude uvjeravaju da mogu postići sve što žele, samo ako tako odluče i one koje im pomažu da povećaju svoje samopouzdanje ili samopoštovanje. Već je to na prvi pogled pomalo kontradiktorno, jer ako možemo sve što želimo, zašto bismo imali nisko samopouzdanje i samopoštovanje?

U prvu skupinu publikacija, koja poučava ljude da mogu sve što žele spadaju knjige samopomoći koje u nekoliko koraka nude ostvarenje važnih životnih ciljeva, kao na primjer „Pet koraka do sreće“, „Šest koraka do sretnog braka“, „Kako brzo steći nove prijatelje?“, dok su primjeri iz druge grupe: „Kako steći samopouzdanje u pet dana, tri koraka ili tako nešto...“ označeno svakako nekim malim brojem ili kratkim putem.

Iako nam se čini da su knjige samopomoći novijeg datuma i da su svakako američki izum, to, dakako nije točno. Ljudi su oduvijek nastojali naučiti nešto iz tuđeg iskustva ili se okoristiti tuđim znanjem, pa stoga sva plemena i svi narodi imaju svoje priče kojima prenose ta znanja, svoje poslovice i mudre izreke s moralnim uputama i praktičnim savjetima za život u svojoj kulturi.

Ljudi su si oduvijek pokušavali pomoći i promatranjem ponašanja drugih ljudi (rođaka, prijatelja, znanaca, stranaca), učili su i kroz tračeve i ogovaranja, što i danas obilato čine. Razgovarali su sa svojim bližnjima i prijateljima, razmjenjivali savjete s poznanicima i susjedima, što su sve bili – a i dalje jesu - oblici samopomoći. Pojavom romana ljudi su počeli tražiti neka rješenja za svoje probleme ili samo nedoumice i u literaturi u kojoj su vrsni pisci opisivali različite oblike ljudskih odnosa, različita čuvstva i ponašanja, kao i posljedice različitih postupaka koji su u određenom vremenu bili smatrani neprikladnima (npr. Tolstojeva „Ana Karenjina“).

Ljudi su oduvijek ponešto pokušavali saznati o svom životu, a naročito o svojoj budućnosti i gatanjem iz kamenčića, graha, kave, kristalne kugle, dlana, karata ili položaja zvijezda u času rođenja. I to su oblici samopomoći, jer su ljudi čitanjem horoskopa ili na temelju izjava vidovnjaka i gatara tražili neka rješenja za svoje životne probleme i strahove. Sve to čine i danas, samo, za divno čudo, kod nas mnogo više nego prije 20-30 godina.

Osim toga, od ranog srednjeg vijeka do renesanse postojale su knjige nazvane „ogledala za prinčeve“, u kojima su, kao u udžbenicima, bile upute o vladanju i ponašanju namijenjene kraljevima i prinčevima, koje su ih trebale poučiti kako bi se trebali ponašati i koja bi ponašanja i djela trebali izbjegavati. Te se knjige može smatrati vrstom knjiga samopomoći, od kojih je najpoznatija Machiavellijeva knjiga „Vladar“ (1513. godine). Prva „ogledala za prinčeve“ bila su, međutim, u Europi napisana krajem 8. i 9. stoljeća. Bilo je, dakako, takvih knjiga i izvan Europe, pa tako postoje islamski tekstovi iz 8. stoljeća i bizantski tekstovi s početka 10. stoljeća.

Osim „ogledala za prinčeve“ postojale su već odavno i knjige o uljudnom vladanju i socijalnim normama. Najstarija sačuvana takva knjiga bila je napisana u Egiptu 2.350 godina prije Krista, a mi se još uvijek ili možda samo ponovno, ponašamo toliko neuljudno. Takve su knjige bile popularne sve do 18. stoljeća, kad su ih postupno potisnula književna djela poput romana.

Sve to navodim tek toliko, kako ne bismo površno zaključivali da su knjige samopomoći američki izum 20. stoljeća, ali i kako bismo lakše prepoznali da je ono što možemo u posljednjih

10-15 godina gledati svuda oko nas, a ponajviše na televiziji, vraćanje u zaista daleku prošlost, kad su vračevi svojim sljedbenicima tumačili sadašnjost i budućnost.

Ali prije nego što se ponovno vratim na našu današnju situaciju u području samopomoći treba reći da je poplava takvih knjiga zaista počela u Sjedinjenim Američkim Državama. Amerikanci nisu izmislili samo instant kavu i brzu hranu, već i posebnu vrstu knjiga samopomoći, koje su bile napisane u skladu s istim načelom brzine i kratkoće. Smatra se da je prvu takvu knjigu samopomoći napisao **Samuel Smiles** 1859. godine. Prva rečenica u toj knjizi samopomoći glasila je „Nebo pomaže onima koji si sami pomažu“, što je zapravo varijacija na poznatu preporuku „Pomozi si sam pa će ti i Bog pomoći“. Ali dok instant kavu mogu spremati i piti svi kavoljupci, s primjenom savjeta i preporuka za samopomoć ima određenih problema.

Kao prvo, američke su knjige samopomoći, a onda po uzoru na njih i mnoge druge, zamišljene i napisane kao univerzalni recepti za rješavanje određene vrste problema (na primjer: Kako naučiti Vaše dijete da uredno jede) ili kao opće važeći recepti za pronalaženje smisla ili sreće u životu. Treba dodati da uz ove opće psihološke knjige samopomoći, postoji i posebna podgrupa vrlo korisnih priručnika za samopomoć, poput „Windowsa za neznalice“, ili „Vodiča kroz računala za glupane“ i sl. u kojima se nude praktična znanja i savjeti tipa „sam svoj majstor“, koje doduše jesu knjige samopomoći, ali više u smislu praktičnih znanja, nego psihološke pomoći.

Neovisno o kritikama koje možemo uputiti knjigama samopomoći, nema sumnje da je prvi korak, tj. traženje knjige koja će nam pomoći, uvijek dobar i koristan jer pokazuje da smo sami kod sebe prepoznali postojanje nekog problema ili teškoće i da rješenje želimo naći ili očekujemo da ćemo naći u nekoj knjizi. Nema sumnje i da svaka, pa i najlošija knjiga može nekome biti od koristi, jer će mu možda pokazati što ne treba činiti, ali u većini slučajeva takve knjige nisu naročito korisne, barem ne za većinu ljudi. Činjenica da se ipak prodaju samo pokazuje da je ljudima potreban neki oblik pomoći, pa kupuju što im se nudi. Za ilustraciju evo jednog podatka s Interneta. Samo internetska knjižara Amazon ima trenutačno u ponudi 160.000 knjiga samopomoći.

Glavni razlog zbog kojeg većina knjiga samopomoći nije korisna jest da nude univerzalne recepte, a mi smo svi, svaki od nas, na mnogo načina jedinstveni, unikatni, pa stoga ne mogu postojati univerzalni savjeti i recepti koji bi vrijedili za sve ljude. Ne možemo svi doći do sreće u pet koraka, niti do samopouzdanja u sedam koraka, jer su različiti ne samo naši problemi, već i naše sposobnosti i ciljevi, očekivanja i nade, sredina u kojoj živimo, rođaci i bližnji koje imamo, socijalna potpora koju dobivamo ili ne dobivamo, posao kojim se bavimo. Razlikujemo se po dobi, spolu i izgledu, dosadašnjim iskustvima i svemu što smo naslijedili od svojih predaka, kao i po tome što smo s tim nasljeđem učinili.

Daljnji je razlog što su mnoge od tih knjiga samopomoći beskorisne, činjenica da ih često ne pišu stručnjaci, već priučeni psiholozi ili, što je danas naročito u modi, tzv. treneri života ili učitelji življenja, koji se, valjda „da se Turci jadu ne dosjete“, potpisuju kao „Vaš *life coach*“. Neki su od tih ljudi pročitali neku knjigu ili završili neki vikend kurs, pa tada daju takve pojednostavljene savjete ili vode skupe radionice u kojima ljudima, na primjer, obećavaju samopouzdanje u nekoliko koraka. Njihovo se neznanje i nepoznavanje psihologije očituje u tome što, na primjer, ne znaju da samopouzdanje u načelu nije jedna jedinstvena osobina ličnosti, pa ga onda netko ima ili nema, već da postoje različiti oblici samopouzdanja. Tako npr. možemo biti samopouzđani u socijalnim odnosima, jer smo stekli određene socijalne vještine ili jer iz iskustva znamo da lako i uspješno komuniciramo s drugim ljudima, ali istodobno možemo biti mnogo manje samopouzđani u svom poslu ili intimnim vezama. Postoje, dakako, različite kombinacije samopouzdanja, ali svi se ti oblici stječu iskustvom, od malih nogu, već u obitelji, a vrlo teško u par koraka u radionici. Knjige samopomoći kritizira se stoga često zbog nestručnosti, ali i zbog davanja jednostavnih savjeta za vrlo složene osobne i socijalne probleme.

Dovoljno je podsjetiti se na nekadašnje tzv. encounter grupe ili grupe susretanja, koje su bile jako u modi prije dvadesetak ili više godina, a u kojima su ljudi učili „slobodno komunicirati“. Savjeti koje su dobivali bili su tipa: ako zaželite nekog dotaknuti, učinite to, priđite i pogladite ga po licu, uhvatite ga za uho, naslonite se na njega i sl. Ljudi su hrpimice jurili u takve radionice, da bi se ubrzo pokazalo kako je sve

to bilo neprimjereno, pa čak i štetno. Kao prvo, nekadašnji oblici uljudnog ponašanja učili su ljude da kontroliraju svoje emocije, da ne opterećuju druge ljude svojim osobnim i intimnim problemima, da ne prilaze ljudima s kojima nisu bliski, jer svatko ima svoj ograničeni tjelesni prostor, a sad su odjednom iz tih grupa susretanja dolazili ljudi koji bi zagrlili nepoznatu osobu, poljubili stranca, objesili se nekoj nepoznatoj osobi o ruku i, dakako, time izazvali negodovanje, a ne prihvaćanje koje su očekivali. Te su grupe zbog tih razloga relativno brzo napuštene.

Danas se pojavilo mnoštvo uputa i radionica u kojima bismo trebali naučiti upravljati dojmovima koje ostavljamo na druge ljude ili upravljati svojim emocijama, a da rijetko kome pada na pamet da se tu zapravo radi o nekadašnjim oblicima uljudnog vladanja ili bontona. Dobar odgoj je i na ovim našim područjima nekada značio ne samo pouku o tome kako se pristojno pozdravlja i jede, već i kako se kontrolira vlastite emocije i ne opterećuje druge vlastitim problemima i jadima, kako se primjerenim ponašanjem stvara kod drugih dobar dojam o nama, kako se druge ljude ne opterećuje vlastitim privatnim, a naročito ne intimnim problemima. A onda su se pojavile različite varijante *reality showa*, koje su na velika vrata uvele ne samo prostačko ponašanje, već i potaknule ljude da poput pravih voajera gledaju kako se neki nepoznati ljudi hrane, peru, spavaju, družu ili navodno komuniciraju. Postupno su iz naših formalnih i neformalnih odnosa nestali mnogi oblici uljudnog ponašanja, pa se tako, primjerice, prestalo ustajanjem pozdravljati nastavnike i profesore, osim možda samo dizanjem obrva ili nekim malim, subliminalnim klimanjem glave, pa su djeca roditeljima počela govoriti „Začepi“, „Ušuti“, a od ulice do fakulteta mogu se danas od mladih ljudi čuti prostačke rječetine i vidjeti vulgarne geste, što nam sve obilato nudi i televizija.

Tužna je činjenica da su za mnoge mlade ljude informacije koje dobivaju s televizijskog ekrana gotovo jedini izvor informacija, jer su završili ili prekinuli školovanje, ništa ne čitaju, pa te lažno slavne osobe postaju primjeri i uzori kako se treba ponašati.

Po mom sudu svi mi, kao struka i kao pojedinci suodgovorni za takve pojave. Mi bismo se kao struka trebali na sve moguće načine boriti protiv te poplave čudnih likova i izuzetno

loših programa. Ponavljam: kao struka, jer pojedinci tu ne mogu mnogo učiniti. Svijetli je primjer i hvale vrijedan izuzetak akcija naših kolegica **Ane Karlović** i **Sene Puhovski** za ukidanje emisije „Trenutak istine“. Neću se dalje zadržavati na toj emisiji, jer se tu ne radi o primjeru samopomoći, ali uz uvezene emisije poput Big Brothera, televizija je široko otvorila vrata i tzv. alternativcima među kojima se ističu vidovnjaci i iscjelitelji koji preko telefona, bilo uz pomoć viska, tarot karata ili bez ičeg, daju savjete o tjelesnom i duševnom zdravlju, proriču budućnost djece i unuka, a zajednička im je karakteristika da onog časa kad se neki gledatelj javi sa svojim pitanjem počinju odgovarati i to često sa zadivljujućim detaljima.

Ljudi koji se javljaju u te emisije nastoje sami sebi pomoći traženjem odgovora za probleme s kojima žive. Oni si nastoje pomoći traženjem savjeta od vidovnjaka i gatara, jer možda i ne znaju gdje da potraže pomoć za svoje strahove i strepnje, samoću i izjalovljene nade. Zanimljivo je da nam televizija ne nudi, osim liječnika, druge stručnjake (na primjer, psihologe, sociologe, socijalne radnike) koji bi odgovarali na pitanja i probleme iz svakodnevnog života, već sve te struke i mnoge medicinske specijalnosti zamjenjuje vidovnjacima i gatarama.

Eto, nedavno sam gledala jednu od tih gospođa koja i po vlastitim izjavama zamjenjuje i psihologe i liječnike i socijalne radnike i niz drugih struka, kako jednoj od gledateljici na pitanje: „Hoću li naći ljubav?“ istog časa odgovara: „Hoćete, dušo hoćete, bit će nešto krupniji muškarac, malo krivog nosa“, da bi već sljedećoj osobi u svom odgovoru na pitanje navela kako njoj sve to govori Bog.

Nisam primijetila da se Crkva na bilo što od toga oglasila ili pobunila, pa čak ni na blasfemiju da Bog neposredno, kroz tu gospođu, odgovara na postavljena pitanja. Ali nisam primijetila ni da se buni bilo koja struka, posebno ne psiholozi koji su, po mom sudu, možda čak i najpozvaniji. Moramo se svi zajedno podsjetiti da su vidovnjaštvo, gatanje, liječenje „na neviđeno“ i slične radnje nekada, u bivšoj zajedničkoj državi, bile zabranjene. Država nas je štitila od nadriliječnika, navodnih vidovnjaka i proročica, od prodaje lažnih aparata koji vam u trenu pročiste svaku tjelesnu stanicu samo ako stavite noge u vodu i pustite struju. Prije toga, morate, dakako, za taj aparat platiti 4.000 kuna. Država

nas više ne štiti ni od koga, čak niti od kamatarata koji po drveću lijepe svoje telefonske brojeve na kojima nude navodno izuzetno povoljne kredite. To znači da se moramo štiti sami, ali i da su nam u tome dužne pomoći struke poput psihologije, koja bi u tom području trebala imati i prosvjetiteljsku ulogu. Pri tome treba uzeti u obzir činjenicu da upute i savjeti koje ljudi dobivaju preko televizije, koju mnogi smatraju apsolutnim autoritetom, često mijenjaju njihovo ponašanje i doživljavanje, pa je to sve zapravo upravo područje u kojem bi se barem psiholozi trebali pobrinuti za njihovu zaštitu. Većina ljudi, naime, smatra šutnju stručnjaka potvrdom valjanosti tih čudnih ljudi i njihovih savjeta. Mi bismo se svi kao pripadnici određene struke morali upitati želimo li zaista populaciju koja će o svom životu odlučivati na temelju poruka vidovnjaka i gatara? Ako to već netko u ovom društvu i želi ili ako je državi svejedno čemu su izloženi njezini građani, ne bismo li mi svi zajedno ipak trebali pokušati spriječiti takva nastojanja? Pri tome ne treba zaboraviti ni novčane transakcije koje su iza svih tih navodno besplatnih ponuda i dodatno varanje naivnih ljudi koji se nakon televizijskih emisija javljaju na detaljnije „preglede“.

Trebali bismo se prisjetiti samo 6. točke iz 1. članka našeg Etičkog kodeksa: „Psiholog će nastojati zajednici u kojoj djeluje pomagati pri upoznavanju i razumijevanju pojava koje se tiču ljudskog doživljavanja i ponašanja.“!

Vidovnjaštvo, proricanje budućnosti, psihološke i zdravstvene upute na temelju izgovorenog imena preko telefona pojave su s čijom bi vrijednošću ili potencijalnom opasnošću mi kao struka trebali upoznati javnost. Ako ih već ne možemo spriječiti, jer su mediji kao privatni pa mogu raditi što žele, trebali bismo se kao struka aktivno suprotstaviti takvim pojavama.

Čini mi se da bi naša komora i društvo psihologa morali poduzeti neke korake kako bi zaštitili sve one koji sami sebi nastoje pomoći obraćajući se nestručnim ponudama za pomoć. To znači da bismo poput naših kolegica koje su lani povele borbu protiv užasne emisije „Trenutak istine“ trebali tražiti da se s televizije skinu svi ovi čudni likovi koji nude različite vrste navodno psihološke pomoći i time često navedu ljude da sami ništa u svom životu i ne pokušaju mijenjati, jer će se, eto, sve samo od sebe riješiti.

Znam da mnogi kažu kako te emisije gledaju „iz zabave“, ali za tu vrstu zabave koja uvijek odjednom vrijedi za mnogo ljudi, postoje i

mnogo manje pogubni dnevni, mjesečni i godišnji horoskopi, bez kojih više i nema tiskanog medija. Država bi po mom sudu trebala svoje građane štiti od takvih pojava, neovisno o tome čine li to i druge europske države ili ne čine. Mi smo još uvijek zemlja u kojoj je većina ljudi slabo obrazovana, ništa ne čita, pa tako i sve manje zna, pa je stoga dužnost države spriječiti prijevare kojima smo svi izloženi i ugroženi putem medija. Ne smijemo zaboraviti da su time posebno ugroženi upravo oni kojima je pomoć najviše potrebna: bolesni, osamljeni, depresivni, siromašni, od svih napušteni.

Mislim da bi psiholozi kroz svoja strukovna tijela trebali reagirati i na kolumne koje u novinama pišu inženjeri ili ljudi najrazličitijih zanimanja koji su se proglasili trenerima za život ili nekim novim čudnim nazivima. Ne smijemo zaboraviti da se psihologija desetljećima borila da postane prihvaćeno zanimanje, a da se sada svatko tko to zaželi može proglasiti „životnim trenerom“, pa održavati skupe radionice ili individualne seanse u kojima ljudi uistinu neće naučiti nešto korisno.

Budući da u tom području više ne postoji državna kontrola niti zaštita, mislim da je na nama da ljude zaštitimo od pogrešne, loše ili lažne pomoći i time, dakako, pomognemo i svojoj struci. Nema više nikog tko će se boriti za našu (ili bilo koju drugu struku) ako to ne učinimo sami.

Jedan je od načina da u tome uspijemo, svakako i da se mi sami i kao pojedinci više aktiviramo u tim područjima, što neki naši kolege stručno i uspješno i čine. Ali potrebna je i usmjerena akcija struke u cjelini, a naročito njezinih strukovnih tijela. Kakva, kolika i na koga sve usmjerena pitanja su na koja svi zajedno trebamo potražiti odgovor. Možda bismo čak mogli osnovati i posebnu sekciju za borbu protiv suvremenih vračeva i vračara, nadri psihologa i nadri psihoterapeuta.

IZ RADA ŽUPANIJSKIH DRUŠTAVA PSIHOLOGA

DRUŠTVO PSIHOLOGA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Lijepa vijest stigla nam je iz Slavonskog Broda, obnovljen je rad županijskog društva psihologa. Izabrana su nova tijela upravljanja. Predsjednica Društva je **Marija Matičević**, članovi Upravnog odbora su Marija Matičević - predsjednica, **Ivana Rajić-Stojanović** - dopredsjednica i **Davorka Čavar-Lovrić** - tajnica. Članovi Nadzornog odbora su **Renata Coha** - predsjednica, **Renata Puljko** i **Željka Rubil**, članice. Usvojen je plan rada za 2010. godinu.

Hrvatsko psihološko društvo čestita kolegicama i kolegama iz Brodsko-posavske županije na obnovi rada njihovog županijskog društva.

DRUŠTVO PSIHOLOGA DUBROVNIK

Na 17. godišnjoj skupštini Društva psihologa Dubrovnik održanoj 22. ožujka 2010. godine izabrana su nova tijela upravljanja - predsjednica, upravni odbor i nadzorni odbor te usvojeni izvješće o radu u 2009. godini i financijsko izvješće za 2009. godinu te plan rada za 2010. godinu. Za predsjednicu DP Dubrovnik izabrana je kolegica **Nanda Kalafatović**. Izabrano je i novo članstvo Upravnog odbora: Nanda Kalafatović – predsjednica, **Josip Lopižić** – dopredsjednik, **Tanja Rončević** – tajnica, **Nikica Kličan** - članica UO-a, **Nikica Stražičić** - članica UO-a. Nadzorni odbor čine **Silvia Sokal Gojavić** – predsjednica, **Bojana Čengija** - članica NO-a i **Milena Pavlović** - članica NO-a. Delegati Društva psihologa Dubrovnik za skupštinu HPD-a su kolegice Nanda Kalafatović, Tanja Rončević i Nikica Stražičić.

Tanja Rončević

DRUŠTVO PSIHOLOGA SISAČKO-MOSLAVAČKE ŽUPANIJE

U okviru javnog poziva Sisačko-moslavačke županije za sufinanciranje projekata iz područja zdravstvene zaštite Društvo psihologa Sisačko-moslavačke županije javilo se vlastitim projektom „Nema zdravlja bez psihosocijalne potpore i dobrog mentalnog zdravlja“. Projekt je usvojen, te će 50 % proračuna projekta osigurati Sisačko-moslavačka županija, a 50 % Grad Sisak. U okviru projekta članovi Društva psihologa SMŽ organizirat će građane u Sisku, Petrinji, Glini, Hrvatskoj moslavačka županija također će snositi Svečano potpisivanje ugovora održat će županice.

Članovi Društva psihologa Sisačko-mjesec u Narodnoj knjižnici i čitaonici psihologije za građane Siska. Projekt je zapravo nastavak aktivnosti započetih u „Tjednu psihologije“. Velik interes građana za teme iz područja psihologije potaknuo nas je da dobru suradnju sa građanima nastavimo i na taj način promoviramo kontinuirano i struku i članove društva. Za projekt „Psiholozi građanima Siska“, kako smo ove aktivnosti nazvali, naišao je na razumijevanje i šire zajednice, pa mu je Grad Sisak dodijelio financijsku potporu od 8.000 kuna.

moslavačke županije održavaju svaki predavanje iz područja primijenjene

Pavica Matijević

IZ RADA STRUČNIH SEKCIJA HPD-a

Sekcija za psihologiju osoba s posebnim potrebama

Tijekom 2009. godine održana su tri sastanka Sekcije za psihologiju osoba s posebnim potrebama. Dio rada i dogovora između članova Sekcije obavljao se i kroz elektronsku (e-mail) komunikaciju. Pročelnica Sekcije (izabrana na sastanku Sekcije 28. studenoga 2007.) je i dalje dr. sc. **Jasminka Horvatić**, a tajnica Sekcije je **Tanja Dejanović Šagadin**, prof. psih.

Pitanje imena sekcije se i dalje postavljalo među članovima. Članstvo se pretežno usuglasilo oko potrebe promjene imena u Sekcija za psihologiju djece s teškoćama u razvoju i osoba s invaliditetom, ali smo, prema preporuci Josipa Lopižića, odgodili odluku o definitivnoj promjeni imena Sekcije radi potrebe za dodatnim usuglašavanjem i pronalaskom što jednostavnijeg ali i primjerenog naziva sekcije.

Osim redovitih sastanaka, Sekcija je organizirala i održala stručni skup za usavršavanje psihologa (i drugih stručnih suradnika). Naziv skupa je: Edukacija psihologa za rad s neurorizičnom djecom i s djecom s teškoćama u razvoju. Održan je 14. ožujka 2009. godine, u trajanju od 9 do 17 sati, u prostoru Udruge PUŽ, Zagreb, Đakovačka 11. Voditeljica skupa bila je **Nada Đureković**, a predavačica mr. sc. **Snježana Bilač**.

SASTANCI SEKCIJE ODRŽANI U 2009.

10. siječnja 2009. godine od 13,00 do 16,00 sati, u prostoru HPD-a, Švarcova 20, Zagreb, održan je stručni sastanak sa sljedećim dnevnim redom:

- Okrugli stol s temom: "Nacionalni okvirni kurikulum iz perspektive psihologije i posebnih ustanova" (voditelj i uvodno izlaganje Tanja Dejanović Šagadin)
- Izvešće o radu Sekcije u 2008. godini
- Plan rada Sekcije za 2009. godinu
- Dogovor za aktivnosti Sekcije vezano za obilježavanje Tjedna psihologije u 2009. godini

22. rujna 2009. godine u prostorijama HPD-a u Zagrebu održano je predavanje:

Dr. sc. **Snježana Sekušak**: Prezentacija doktorata na temu "Samopoimanje djece s posebnim potrebama u uvjetima edukacijske integracije"

24. studenoga 2009. u prostorijama HPD-a, u Zagrebu održano je predavanje:

Ivana Sladić: "Coping and Resilience"

*Jasminka Horvatić
Tanja Dejanović Šagadin*

Sekcija za psihologiju seksualnosti

Članovi/ce Sekcije psihologije seksualnosti: trenutno 23 stalna člana/ice, te četiri pridruženih. Predloženo je da se provjeri članstvo osoba koje se nije odazivalo na sastanke kroz dulji vremenski period.

U 2009. godini Sekcija je sudjelovala na 2. tjednu psihologije s predavanjima:

Maja Mamula, Daruvar, Otvoreno učilište, 20.02.2009.: Seksualno nasilje

Iva Žegura, KBC Vrapče: Coming out
Jasna Belamarić, Zagreb, knjižnica B. Ogrizović: Odgajamo li ravnopravno djevojčice i dječake?

Sudjelovanje na Kongresu primijenjene psihologije u Opatiji.

Belamarić, J. i Zenko, A., izlaganje: „Rozo i plavo – igračke i slikovnice u službi stereotipa“

Sudjelovanje na 17. konferenciji psihologa/inja u Splitu (11.-14.11.2009.)

Sekcija za psihologiju seksualnosti organizirala je simpozij „Područje seksualnosti: osobna i društvena odgovornost“, koji je uključivao 8 izlaganja. U publici je bilo više od 80 kolega i kolegica, koji su aktivno pratili naša izlaganja, te smo po završetku izlaganja imali bogatu diskusiju.

Održana izlaganja:

1. **Asja Zenko, Iva Prskalo:** Seksualna edukacija mladih: odgovornost roditelja, škole, crkve ili društva?
2. **Iva Žegura:** Senzibilizacija stručnjaka/inja za prepoznavanje rodno-disforične djece
3. **Ida Šamanović, Jasna Belamarić, Voljana Kapelina:** Neplodnost
4. **Goran Arbanas, Maja Mamula:** Post-traumatski stresni poremećaj kod žrtava silovanja
5. **Ida Šamanović:** Iskustva u radu sa žrtvama seksualnog nasilja

6. **Ivana Dijanić Plašč, Maja Mamula, Maja Vukmanić:** Centar za žrtve seksualnog nasilja: specifičnosti u radu
7. **Željka Barić, Ivana Dijanić Plašč:** Seksualno nasilje u partnerskim vezama – iskustva „Duge“ u radu sa žrtvama obiteljskog nasilja
8. **Iva Žegura, Dalibor Stanić:** Iskustva nasilja nad seksualnim i rodnim manjinama

SEX

Psihologija seksualnosti

Redovni sastanci Sekcije: U 2009. godini održan je jedan sastanak Sekcije, 28. rujna, na kojem je prisustvovalo 7 članica Sekcije.

Maja Mamula

Sekcija za psihologiju obitelji, braka i partnerstva

Osnivačka sjednica Sekcije za psihologiju obitelji, braka i partnerstva HPD-a održana je 15. veljače 2010. u okviru 3. tjedna psihologije u prostorijama Instituta za društvene znanosti „Ivo Pilar“. Prof. dr. sci. **Josip Obradović** pozdravio je prisutne ispred inicijativne skupine za osnivanje nove stručne sekcije HPD-a pod nazivom Sekcija za psihologiju obitelji, braka i partnerstva. Područje obitelji, partnerstva i roditeljstva već je dulje vrijeme zanimljivo stručnjacima i sve je više znanstvenih i stručnih knjiga i publikacija objavljeno s ovom tematikom. U Hrvatskoj se interes za to područje sve više uočava te se pokazala potreba i za angažiranim učešćem psihologa u istraživanju, analiziranju, praćenju, educiranju i djelovanju u toj domeni. Na sjednici je bilo prisutno 18 kolegica i kolega, koji su nakon kraće rasprave izabrali čelništvo Sekcije u sastavu:

- Prof. dr. sci. **Josip Obradović** (Hrvatski studiji), pročelnik
- Dr. sci. **Andreja Brajša Žganec** (Institut „Ivo Pilar“), dopročelnica
- Prof. **Dubravka Svilar Blažinić** (Obiteljski centar grada Zagreba), tajnica
- Prof. **Ana Štifter** (CZSS Zagreb – Sesvete), članica čelništva
- Prof. **Nataša Akik** (CZSS Novi Marof), članica čelništva

Nakon izbora čelništva, dogovoren je načelni plan rada Sekcije za 2010. godinu. Sekcija djeluje na adresi HPD-a, Švarcova 20, a e-mail adresa je: obiteljskas.hpd@gmail.com.

Dubravka Svilar Blažinić

Josip Obradović

Sekcija za organizacijsku psihologiju

KNJIGA STANDARDA U POSTUPCIMA SELEKCIJE

Poslovna svakodnevica psihologa/inja opterećena je vrlo raznolikim problemima i pritiscima, posebice pritiscima vremena. Standardi, u kojima se psiholozi strukturirano vode u donošenju svojih profesionalnih odluka, predstavljaju darivatelja vremena za iskusnije kolege i darivatelja znanja za mlađe kolege. Standardizirani postupci služe kao korisni „osnovni alati“ ne samo studentima i kolegama koji su početnici u poslu, nego i iskusnijim kolegama koji žele unaprijediti svoje, već ustaljene, načine rada.

Rad na knjizi standarda u postupcima selekcije započeo je 2007. godine na inicijativu Hrvatskog psihološkog društva, Sekcije za organizacijsku psihologiju. Svoj konačni oblik knjiga standarda u postupcima selekcije dobila je 2009. godine.

Svrha joj je ponuditi sustav postupaka prije, za vrijeme i nakon procesa selekcije. Ciljevi koje je postavila radna skupina su: postići veću jasnoću u postupcima psihološke struke, uvažiti i prikazati povezanost psihologije s drugim područjima, u ovom slučaju sa zakonodavstvom, te pokrenuti proces u kojemu su jasno pisani standardi dobrodošli u svim područjima kojima se psihologija bavi. Te standarde smatramo okosnicom koja nam pomaže da brzo rješavamo probleme struke upravo tamo gdje je to moguće

i usmjeravamo energiju na ona područja gdje odgovori ili odluke nisu programirani niti lako dostupni.

Knjiga standarda u postupcima selekcije objavljena je na stranicama Hrvatskog psihološkog društva www.psihologija.hr, a može se preuzeti u PDF formatu, bez naknade, jednostavnim ispunjavanjem za to predviđenog registracijskog upitnika.

Za sva pitanja, kao i vašu povratnu informaciju, obratite se **Jeleni Jurčan** na e-mail: jjelusic@yahoo.com.

Radna skupina za izradu standarda u postupcima selekcije:

Hrvoje Bulat, Zagrebačka banka d.d.
Katarina Cvitanović, HZZ
Jadranka Delač Hrupelj, Creativa test d.o.o.
Anita Golubić, HZZ
Jelena Jurčan, Hrvatska Lutrija d.o.o.
Nada Kišur, HZZ
Jasmina Petrović, Pliva Hrvatska d.o.o.
Tanja Pureta, Ramiro d.o.o.
Ivana Zekić, Electus ljudski potencijali d.o.o.

Jelena Jurčan

Sekcija za profesionalno usmjeravanje

AKTIVNOSTI PSIHOLOGA HRVATSKOGA ZAVODA ZA ZAPOŠLJAVANJE NA „SAJMOVIMA POSLOVA“

„Sajam poslova“ manifestacija je koja se u organizaciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje već treću godinu tijekom mjeseca ožujka održava u 22 hrvatska grada. Cilj manifestacije jest okupiti dionike značajne u sustavu zapošljavanja, cjeloživotnog obrazovanja i profesionalnoga usmjeravanja kako bi predstavili svoje programe i mogućnosti. Sajam poslova namijenjen je nezaposlenim osobama, onima koji razmišljaju o promjeni karijere, učenicima, studentima, poslodavcima, obrazovnim institucijama te svima koji se žele upoznati s ponudom na tržištu rada, mogućnostima obrazovanja, stipendiranja i sl.

Ove godine se na Sajmovima predstavilo oko 1.200 izlagača - 815 poslodavca, 229 obrazovne

institucije te 154 ostalih partnera u području obrazovanja i tržišta rada. Sajmove je posjetilo preko 43.000 posjetitelja – nezaposlenih, učenika, studenata i drugih građana. Organizirani su uz podršku partnera na lokalnoj razini – jedinica lokalne samouprave, Hrvatske obrtničke komore, Hrvatske gospodarske komore, Hrvatske udruge poslodavaca, razvojnih agencija, centara za poduzetništvo, obrazovnih institucija i drugih.

U neposrednom kontaktu s poslodavcima nezaposlene osobe i ostali tražitelji posla imali su priliku osobno se predstaviti poslodavcima i informirati se o njihovim trenutnim i budućim potrebama za zapošljavanjem kao i traženim kompetencijama. Nezaposlene osobe mogle su

ispuniti Upitnik za zapošljavanje i obaviti razgovore vezane za moguće zapošljavanje.

U okviru ove manifestacije preko pedeset psihologa zaposlenih u Hrvatskom zavodu za zapošljavanje na poslovima profesionalnog usmjeravanja, obrazovanja i selekcije predstavili su usluge Zavoda koje se odnose na profesionalno informiranje i savjetovanje nezaposlenih osoba i drugih tražitelja zaposlenja, poslodavaca, učenika te njihovih roditelja. Kroz radionice, tribine, okrugle stolove i sl. predstavljene su teme relevantne za razvoj i upravljanje karijerom. Prema prikupljenim podacima, u održanim radionicama samoprocjene i unapređenja kompetencija aktivnog traženja posla i upravljanja karijerom, pripremi za intervju s poslodavcem, samopredstavljanju i dr. aktivno je sudjelovalo 585 osoba; na radionicama namijenjenim odabiru budućeg zanimanja bilo je uključeno više od 700 učenika osnovnih i srednjih škola,

dok je preko 2.000 učenika dodatno koristilo neke od oblika profesionalnoga informiranja i savjetovanja. Više od 1.000 osoba koristilo je računalni program profesionalnog usmjeravanja „Moj izbor“ koji temeljem samoprocjene sklonosti i interesa omogućava povratne informacije o najprimjerenijim odabirima zanimanja te pruža dodatne informacije o obrazovanju, zanimanjima i zapošljavanju.

Za poslodavce i druge zainteresirane organizirana su predavanja, tribine, okrugli stolovi – navodimo neke naslove: Kako vam psiholog HZZ-a može pomoći kod odabira radnika? Mladi na tržištu rada; Verbalna i neverbalna komunikacija u traženju posla; Ususret prvom zaposlenju i dr.

Detaljnije: www.hzz.hr

Mirjana Zećirević

DOGAĐANJA

Simpozij „Razvoj karijere“ Split, 17.11.2009.

U suradnji HPD-a i tvrtke Ramiro, a u sklopu 17. godišnje konferencije hrvatskih psihologa u Splitu, održan je prvi simpozij na temu „Razvoj karijere“. Naime, nesumnjivo je da psihologija kao primijenjena znanost može pridonijeti te već pridonosi gotovo svim oblicima djelatnosti u društvu. Javnost postaje sve svjesnija psihologije kao struke i naših mogućnosti da svojim radom, znanjem i iskustvom doprinesemo u brizi za mentalno zdravlje, unapređenju rada organizacija, sustavu obrazovanja, području socijalne skrbi, itd. Samim time imamo sve veću priliku pozitivnog utjecaja na okolinu i društvo, što pred nas stavlja dodatnu odgovornost rada na razvoju vlastite struke, kao i nas kao stručnjaka. Pokretanje rasprave na tu temu temeljeno je na ideji da se pri osmišljavanju sustava cjeloživotnog obrazovanja (uključujući preddiplomski i diplomski studij, vježbenički staž i mentorstvo, poslijediplomske studije, dodatno usavršavanje i edukacije, itd.) u većoj mjeri koriste iskustva stručnjaka iz prakse, koji znaju koja znanja i vještine su potrebni da bi psiholog bio uspješan na svom radnom mjestu.

Stoga je namjera ovog simpozija bila započeti raspravu te zajednički predložiti neka konkretna rješenja koja će pridonijeti općem podizanju kvalitete rada naše struke. Konkretno, pokušalo se dati odgovore na sljedeća pitanja:

- kakav je širi društveni kontekst unutar kojeg djeluju psiholozi i na koji način on utječe na naš rad,
- koji su najčešći izazovi s kojima se psiholozi susreću u svakodnevnom radu, pogotovo kad je riječ o mladim stručnjacima koji se tek upoznaju s praksom,
- koji profil te koje kompetencije treba imati psiholog da bi bio uspješan na svom radnom mjestu,
- koja konkretna znanja i vještine bi psiholozi trebali steći tijekom dodiplomskog i diplomskog studija, vježbeničkog staža te daljnjeg stručnog usavršavanja i profesionalnog razvoja,
- kako poboljšati suradnju znanstvene zajednice i stručnjaka iz prakse u svrhu podizanja kvalitete rada struke.

Martina Trboglav

Na navedena pitanja nastojalo se odgovoriti iz nekoliko različitih perspektiva. Svoje mišljenje su izrazili eminentni iiskusni hrvatskih psiholozi, kao i predstavnici akademske zajednice, a svoj doprinos su dali i vježbenici i studenti. Konkretno, o situaciji unutar kliničke psihologije govorila je dr. sc. **Slavka Galić**, dok je o djelovanju unutar sustava obrazovanja progovorila **Ana Boban Lipić**, psihologinja u zagrebačkoj 18. gimnaziji. Svoje iskustvo s kolegama je podijelila i **Anela Čulav**, ravnateljica Centra za socijalnu skrb Šibenik te **Marino Miloš**, direktor HR metodologija i evaluacija u Privrednoj banci Zagreb. Iz akademske perspektive govorio je dr. sc. **Zoran Sušanj**, ujedno i uspješan organizacijski psiholog 'na terenu'.

Neovisno o kontekstu unutar kojeg psiholozi rade, svi govornici su se složili da postoje veliki zahtjevi okoline od nas kao struke, što kontinuirano usavršavanje i profesionalni razvoj dodatno čini važnim za uspješno obavljanje našeg posla. Osim toga, do izražaja je došla i činjenica da se danas od psihologa prije svega traži interdisciplinarnost te približavanje i uska suradnja s mnogim drugim strukama, kako bismo uistinu mogli stvoriti dodanu vrijednost koristeći psihologijska znanja i vještine. Tim visokim očekivanjima okoline nerijetko se pridodaje „težak“ socijalni kontekst i „teške“ ljudske priče. Također, često smo u poziciji gdje se od nas očekuje donošenje za druge životno važnih odluka, a istovremeno postoji stalan pritisak za postizanjem rezultata, što posao psihologa čini dodatno zahtjevnim. Zbog svega navedenog, zajednički zaključak je bio da je krajnji trenutak da se u obrazovanju psihologa

stavi veći naglasak na razvoj praktičnih znanja, neovisno o užem području djelovanja psihologa. S tim su se složili i mladi psiholozi-vježbenici koji su kroz prethodno provedenu anketu progovorili o najčešćem problemu s kojim se susreću u svom radu – nedostatku razvijenosti konkretnih vještina (savjetovanje, krizne intervencije, općenito komunikacija, rješavanje konfliktnih situacija i pregovaranje, rad s grupama te osmišljavanje i provođenje radionica, vještine utjecanja i sl.). Iako je mentorski sustav, prema njihovom mišljenju, odlično zamišljen, često se u praksi događa da je vježbenik u najvećoj mjeri prepušten sam sebi te da mentor nema značajniji uvid u njegov rad. To se posebice odnosi na one vježbenike koji imaju mentore izvan organizacije u kojoj rade. S druge strane, dobri primjeri mladih stručnjaka, koji su usko surađivali i stasali uz svoje mentore, pokazuje koliko mladi ljudi cijene praksu, konkretno znanje i iskustvo starijih kolega te koliko je takva suradnja presudna za njihov stručni razvoj i uspješnost, a samim time i za razvoj i uspješnost cijele struke. Studenti su se također zauzeli za intenzivnije spajanje znanstvene zajednice i prakse kako bi fakultetski kurikulum bio relevantniji za izazove koji ih čekaju u svakodnevnom budućem radu. Ono što su dodatno naglasili je i potreba za kontinuiranom i kvalitetnom suradnjom među različitim katedrama na svakom fakultetu kako bi se u konačnici ona znanja koja se usvajaju tijekom studija integrirala u jednu smislenu i praktično korisnu cjelinu.

Prvi simpozij na temu „Razvoja karijere“ bio je rezultat iskrene želje da se otvoreno progovori o izazovima s kojima se, kao struka, svakodnevno susrećemo. Osim toga, ovo je bila jedinstvena prilika i da se međusobno bolje upoznamo, razmijenimo iskustva te zajednički krenemo u kreiranje prijedloga na koji način pojačati međusobnu suradnju u svrhu napretka čitave struke. Još jednom smo se podsjetili koliko često smo i sami, kako bi profesor **Zimbardo** rekao, junaci u našim malim sredinama, te koliko upravo zbog toga trebamo više međusobno razgovarati i tražiti rješenja koja će nas dugoročno učiniti zadovoljnijima i ispunjenima u svojoj radnoj ulozi. Samim time ćemo moći ostvariti i veći pozitivan utjecaj na našu okolinu.

Ideja o konstruktivnom dijalogu na temu razvoja struke se nastavlja, sa željom da ovakvi simpoziji postanu tradicionalan dio godišnjih susreta psihologa.

POGLED IZ PERSPEKTIVE ŠKOLSKOG PSIHOLOGA

Ana Boban Lipić

Područje rada školskog psihologa pokriva širok raspon poslova, od organizacijskih preko savjetovanja i zaštite mentalnog zdravlja učenika, unapređenja odgojno-obrazovnog rada, profesionalne orijentacije, rada s darovitim učenicima, itd. Psiholozi u srednjim školama, osim što su stručni suradnici, u jednom dijelu radnog vremena često izvode i nastavu psihologije. Uz sve navedene poslove, smatram da ćemo na listu vrlo skoro morati dodati i zaštitu mentalnog zdravlja nastavnika koji su često žrtve dijela agresivnih učenika i njihovih roditelja. Naime, škola kao institucija i nastavnici nemaju više autoritet koji su nekada imali. Razlog tomu je poljuljani sustav društvenih vrijednosti u kojem nije vidljivo „isplati“ li se marljivo učenje, trud i poštenje te neki pokušavaju i u školi „ugrabiti“ što više, bez obzira na stvarne zasluge. S druge strane je politika resornog ministarstva koje samo deklarativno štiti ugled nastavnika. No, praksi ih ostavlja nezaštićene jer se ne udubljuje u istraživanje i rješavanje postojećih problema u školstvu, a prema učenicima i roditeljima vodi populističku politiku.

S promjenama (i krizama) koje se zbivaju u našem društvu raste opseg, zahtjevnost i složenost naših poslova. Približavanje Europi uključuje i reformu školskog sustava. Školski psiholozi dugo zagovaraju i aktivni su u stvaranju školskog sustava koji će poticati ne samo usvajanje znanja, nego i razvoj različitih kompetencija kod učenika kako bi se mogli uspješno prilagođavati u svijetu koji se brzo mijenja.

Iako se za sada tek radi na donošenju hrvatskog nacionalnog školskog kurikulumu, sigurno je da će on u većem dijelu biti usklađen s Europskim kompetencijskim okvirom. Od 8 kompetencija koje ističe ovaj okvir, 3 su najuže povezane s našim poslom: učenje o učenju, interpersonalne,

interkulturalne, socijalne i građanske kompetencije te inovativnost i poduzetnost.

Da bi bili uspješni u obavljanju svog posla školski psiholozi, osim znanja iz različitih područja psihologije, moraju i sami imati razvijene različite kompetencije. Program usvajanja i razvijanja potrebnih kompetencija mogao bi se dijelom realizirati u sklopu različitih praktikuma preddiplomskog i diplomskog studija psihologije jer, radi se o kompetencijama koje su opće, odnosno nisu vezane samo uz jedno područje rada psihologa. U tom smjeru studij psihologije već je napravio bitan pomak u prilagodbi obrazovanja konkretnim potrebama u praksi i boljoj pripremi studenata za susret sa svijetom rada. Korisno bi bilo i dalje raditi na povezivanju s praksom te omogućiti da se studenti već tijekom studija okušaju u različitim područjima rada pod vodstvom mentora.

Završetkom fakulteta ne završava potreba za daljnjim usavršavanjem školskih psihologa. Sadašnja edukacija koja se odvija u organizaciji MZOŠ-a i AZOO-a, najčešće 4-5 poludnevnih seminara godišnje, nije dovoljna. U sustavu bi bilo nužno kvalitetnije riješiti cjeloživotnu edukaciju, primjerice omogućiti specijalizaciju u području školske psihologije, edukaciju iz jednog savjetodavnog pravca, pohađanje različitih seminara i sl. Do sada je većina školskih psihologa sama financirala ovakve oblike edukacije jer su im se pokazale nužne za kvalitetan rad. Svakako bi trebalo pojačati i proširiti edukaciju iz vještina učenja, novih nastavnih metoda, komunikacije, savjetovanja učenika s problemima u ponašanju i obiteljskog savjetovanja.

Trebamo se kontinuirano zalagati da se u školama formiraju timovi stručnjaka (uključujući i više psihologa na jednoj školi ako je to potrebno) jer bismo tako mogli cjelovitije rješavati probleme i kvalitetnije se posvetiti manjem broju poslova.

Možda je pretenciozno reći da je školska psihologija temeljna primijenjena grana, ali svi ljudi prolaze kroz školski sustav. Onoliko koliko školski psiholozi kompetentno odrade svoj posao i ostave dobar dojam na svoje učenike, utoliko će olakšati posao svojim kolegama iz ostalih područja kojima su oni budući klijenti. Jedan od pokazatelja da smo u školama prepoznatljiviji je i izniman interes učenika za studij psihologije.

Dragim mladim kolegama svakako preporučam da se okušaju u radu u školi ako budu imali prilike za to. Izbrusit će mnoge vještine koje će im biti korisne u daljnjoj profesionalnoj karijeri. Vjerujem da će u radu s učenicima i kolegama doživjeti neke od najljepših i najdragocjenijih trenutaka u životu te osjetiti istinski smisao naše struke.

POGLED IZ PERSPEKTIVE PSIHOLOGA U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI

Anela Čulav

Psiholog u sustavu socijalne skrbi postupa prema principima ljudskih prava i socijalne pravde. Problemi s kojima se suočava su duboko ukorijenjeni u strukturi društva (nasilnička ponašanja, ovisnosti, nepovoljni socioekonomski uvjeti, narušeni partnerski odnosi, manipulacija djecom, zanemarivanje i zlostavljanje djece, djeca bez odgovarajuće roditeljske skrbi...). Klijenti dolaze iz ranjivih i rizičnih skupina, a cilj rada je da unaprijede svoju dobrobit i svoje sposobnosti za rješavanje problema.

Klijenti su uglavnom nemotivirani, „nedobrovoljni“ klijenti, u očekivanju da će njihove probleme riješiti netko drugi bez njihovog aktivnog sudjelovanja, s izraženim osjećajem neuspješnosti, djeca uključena u narušeni odnos roditelja, zanemarena/zlostavljana djeca ili djeca s poremećajima u ponašanju te djeca s posebnim potrebama. Također je potrebno poznavati i uvažavati socijalno porijeklo, identitet korisnika.

Psiholog je član tima i uključen je u proces odlučivanja o budućnosti klijenta, osobito po pitanjima zaštite interesa i dobrobiti djece. Često je mišljenje psihologa presudno u donošenju

odluka, a iste je pozvan/prozvan obrazlagati odnosno zastupati pred drugim nadležnim tijelima. Za provođenje donesenih odluka i mjera, te za prihvaćanje mjera predloženih u postupcima pred drugim tijelima nužna je međusektorska suradnja, pri čemu je bitno poznavati ovlasti partnera.

Nužno je da psiholog tijekom studija stekne znanja iz razvojne, socijalne i kliničke psihologije, kao i da tijekom rada temeljito usvoji poznavanje pozitivnih propisa prema kojima se postupa (Zakon o socijalnoj skrbi, Obiteljski zakon, Zakon o sudovima za mladež, Zakon o izvršavanju sankcija izrečenih maloljetnicima za kaznena djela i prekršaje itd.). Uglavnom se stječu i kompetencije iz nekog od psihoterapijskih pravaca. Psiholog prvenstveno treba biti pouzdan (savjestan) i prilagodljiv, radnje koje poduzima moraju biti usmjerene i nužne za postizanje cilja (osnaživanje korisnika i zaštita interesa i dobrobiti djece) uz, koliko je to moguće, očuvanje dostojanstva i privatnosti stranke.

Navedeno nesporno ukazuje na potrebu unapređenja prakse kroz osmišljavanje i provođenje cjeloživotnog sustavnog obrazovanja.

ŠTO KAŽU MLADI PSIHOLOZI I VJEŽBENICI?

Antea Popović, prof. psihologije
Ramiro za poslovno savjetovanje

Provedeno je kratko istraživanje putem e-maila u kojem su sudjelovali mladi psiholozi i vježbenici, s ciljem da se čuju njihova iskustva iz prakse kako bi se što bolje osmislio sustav cjeloživotnog obrazovanja psihologa. Rezultati ukazuju kako svakako treba obratiti pažnju na sljedeće:

U fakultetsko obrazovanje potrebno je uvesti što više usvajanja praktičnog znanja i vještina – pokazalo se da mladi psiholozi gotovo uopće nisu spremni na izazove koji ih čekaju u praksi. U svrhu toga, određene predmete bilo bi dobro uvesti kao obvezne (vještine savjetovanja, grupnog rada, psihodijagnostika) jer se pokazalo da su univerzalno potrebni, neovisno o području u kojem radi mladi psiholog.

Potrebno je bolje povezati stručnu zajednicu kako bi se kvalitetnije prenosilo znanje i iskustvo. Također, sustav stručnih edukacija i postdiplomskog obrazovanja psihologa treba

poboljšati (uvesti kraće i praktično primjenjive edukacije, češće edukacije iz terapijskih pravaca te kvalitetne postdiplomske studije iz različitih područja psihologije).

Potrebno je poboljšati mentorski sustav – kao ideja je sjajno dočekan i svi se slažu da je nužno provoditi ga. Istovremeno, praksa pokazuje kako ne postoji sustavan način mentoriranja pojedinca – to uglavnom ovisi o volji mentora i vježbenika. Također, vježbenički ispit nema jasne kriterije prolaza i pada niti definiran opus znanja potreban kako bi se ispit uspješno položio.

Potrebno je poboljšati rad sekcija izvan Zagreba kako bi kolege u ostatku države imali adekvatnu izobrazbu i mogućnost daljnje edukacije.

Može se reći kako su mladi psiholozi i vježbenici željni daljnjeg stjecanja znanja kako bi mogli obavljati posao psihologa kvalitetno i na najbolji način. Veliku mogućnost utjecaja na to ima cjelokupna psihološka zajednica, na čelu s Fakultetom kao temeljnom institucijom obrazovanja mladih psihologa. Također, kroz rad Komore i HPD – a mnogi uočeni prostori za napredak mogu biti poboljšani, što bi, prema sudionicima istraživanja, trebao biti jedan od njihovih ciljeva.

POGLED IZ STUDENTSKE PERSPEKTIVE

Andro Pavuna, univ. bacc. psych.
Student diplomskog studija psihologije na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

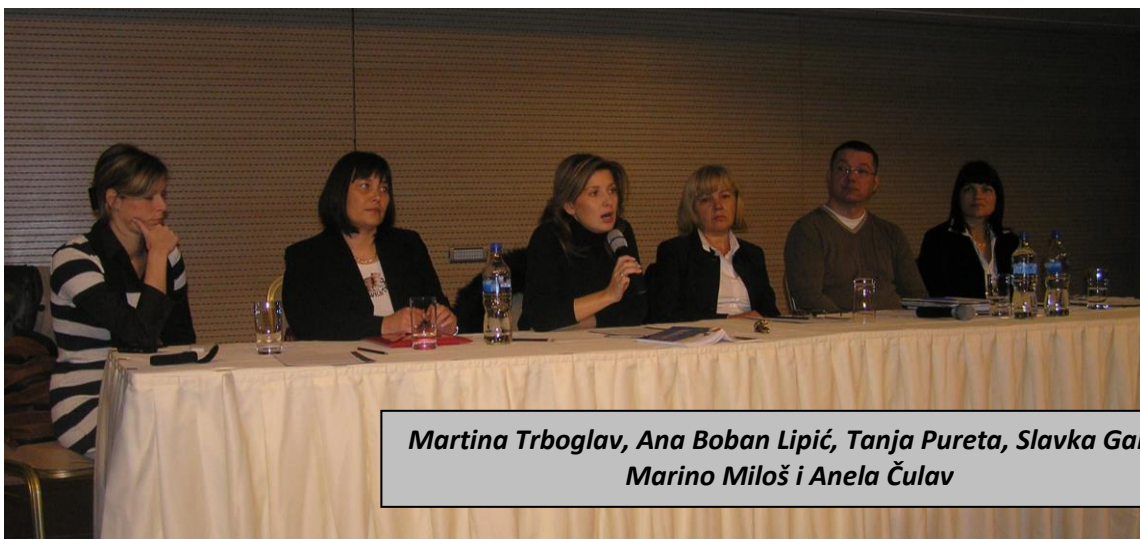
Reforma sustava visokog obrazovanja prema Bolonjskom procesu donijela je mnoge novosti vezane uz odnos prakse i obrazovanja.

Kompetencije sada postaju centralni pojam svakog kolegija i obrazovanje se usmjerava na razvoj kompetencija studenata. Osim toga, u programu studija psihologije sada raste i broj izbornih i praktičnih kolegija te se povećava broj seminara i vježbi. Ograničavanjem broja studenata koji mogu prisustvovati vježbama podiže se kvaliteta nastave, a studenti dobivaju i bolji uvid u praktičnu primjenu znanja koje dobivaju na predavanjima. Uvode se i studentski mentori koji studente vode kroz studij i pomažu im ne samo u pitanjima vezanim uz studij, nego i struku općenito. Sustav ECTS bodova omogućava da se studentima kao ispunjavanje programa studija buduju i volonterski rad u struci, studentska praksa i sudjelovanje u istraživanjima što je značajan doprinos upoznavanju studenata s radom u praksi.

No, s obzirom na brzopleti i nedovoljno promišljeni ulazak u reformu visokog školstva, mnoge se dobre strane Bolonjskog procesa nisu mogle od početka u potpunosti implementirati, a studenti i nastavnici bili su zatečeni i količinom problema na koje nitko nije znao odgovor. Zbog toga je nažalost prvih nekoliko generacija koje studiraju prema reformiranom sustavu ostalo barem djelomično zakinuto za određene dobrobiti reforme.

Odgovornost je i stručnjaka u praksi i nastavnika na fakultetima, ali i samih studenata da zajedničkim trudom i aktivnim sudjelovanjem smanje jaz između psihologijske prakse i obrazovanja psihologa. Tako će psihološka struka moći u potpunosti iskoristiti sve svoje potencijale i u društvu zauzeti položaj koji joj i pristaje.

Martina Trboglav

Martina Trboglav, Ana Boban Lipić, Tanja Pureta, Slavka Galić, Marino Miloš i Anela Čulav

Psihologija rada u Hrvatskoj: prošlost, sadašnjost i budućnost Znanstveno-stručni skup - Zagreb, 16. travnja 2010.

Branimir Šverko, Maja Parmač Kovačić, Zvonimir Galić, Željko Jerneić i Maša Tonković

Na Filozofskom fakultetu u Zagrebu 16. travnja 2010. godine povodom obilježavanja 50. godišnjice osnivanja prve katedre za psihologiju rada u Hrvatskoj te 90. godišnjice rođenja i 5. godišnjice smrti njenog utemeljitelja **Borisa Petza**, profesora emeritusa Zagrebačkog sveučilišta, održan je znanstveno-stručni skup „Psihologija rada u Hrvatskoj: prošlost, sadašnjost i budućnost“ (PRUH). Organizatori skupa bili su Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Hrvatsko psihološko društvo. Programsko-organizacijski odbor činili su: **Željko Jerneić** (predsjednik); **Zvonimir Galić**; **Maja Parmač Kovačić**; **Zoran Sušan**; **Branimir Šverko** i **Maša Tonković**.

U programu skupa „Psihologija rada u Hrvatskoj“ aktivno je sudjelovao 31 autor sa 18 usmenih izlaganja organiziranih u pet tematskih sekcija koje su nazvane: „Sekcija u čast profesoru Petzu“, „Počeci psihologije rada u Hrvatskoj“, „Profesionalna orijentacija“, „Profesionalna selekcija“ i „Organizacijska psihologija“. Uz to organizirani su okrugli stol „Psihologija rada u praksi: stanje i perspektive“ te je predstavljena knjiga „Ličnost i radno ponašanje: priroda i mjerenje socijalno poželjnog odgovaranja“ izrađena u okviru XVIII. ljetne psihologijske škole studenata i nastavnika Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

Uz aktivne izlagače, nova Multimedijalna dvorana knjižnice Filozofskog fakulteta bila je gotovo u potpunosti ispunjena brojnim slušateljima koji su pažljivo pratili izlaganja i aktivno sudjelovali u raspravama koje su nakon njih uslijedile. Uz brojne nastavnike s više hrvatskih fakulteta i njihove studente, velik udio u publici činili su psiholozi koji se s ovim područjem psihologije svakodnevno bave u svojoj organizacijskoj praksi. Dobra posjećenost skupa i velik interes za održana izlaganja upućuje na potrebu ovog dijela psihologijske zajednice za intenziviranjem kontakta među njenim članovima. Upravo stoga nadamo se da će, uz tradicionalna okupljanja na godišnjim konferencijama HPD-a i znanstvenim skupovima u Zadru i Zagrebu, i ovakvi „mali“ skupovi postati stalan oblik strukovnog okupljanja, druženja i uzajamne edukacije.

Programsko-organizacijski odbor i ovom prilikom zahvaljuje svim sponzorima, donatorima i suradnicima na doprinosu održavanja skupa. Financijska sredstva osigurao je Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu, prostor Uprava Filozofskog fakulteta, knjigu sažetaka sponzorirala i tiskala Naklada Slap d.o.o., a Nestle Adriatic d.o.o. kavu. Vizualni identitet Skupa osmislili su članovi Odsjeka **Blaž Rebernjak** i **Dražan Urch**, web stranicu izradile i održavale **Marijana Glavica** i **Sonja Grđan**. Posebnu zahvalu upućujemo studenticama

Odsjeka za psihologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu **Ani Bačić, Lani Gjurić, Katarini Lovrenčić, Jasmini Punek, Marini Tumbas, Vanji Varga i Emi Vlatković**, koje su svojim angažmanom u velikoj mjeri pridonijele glatkom odvijanju svih aktivnosti. No najviše

zahvaljujemo autorima radova koji su pronašli interes u izlaganju rezultata svojih istraživanja na ovom znanstveno-stručnom skupu.

Zvonimir Galić i Maša Tonković

Okrugli stol „Psihologija rada u praksi: stanje i perspektive“

U okviru skupa „Psihologija rada u Hrvatskoj: prošlost, sadašnjost i budućnost“ održan je i okrugli stol „Psihologija rada u praksi: stanje i perspektive“. Namjera je bila raspraviti o aktualnom stanju i budućem razvoju različitih primijenjenih područja psihologije rada u nas. U radu okruglog stola sudjelovali su **Mirjana Zećirević** (pročelnica Sekcije za profesionalno usmjeravanje HPD-a), **Ivanka Raič** (pročelnica Sekcije za organizacijsku psihologiju), **Slobodan Jović** (pročelnik Sekcije psihologa u medicini rada), **Ljiljana Mikuš** (pročelnica Sekcije za prometnu psihologiju), **Ksenija Ilin** (članica čelništva Sekcije za organizacijsku psihologiju), **Branimir Šverko** (Filozofski fakultet u Zagrebu) i **Zoran Sušanj** (Filozofski fakultet u Rijeci), kao moderator rasprave.

U području profesionalnog usmjeravanja i zapošljavanja naglašena je tradicija struke, standardi rada, jasna očekivanja od psihologa i njihovo zadovoljstvo poslom. Raspravljalo se o novim zahtjevima posla s obzirom na stopu nezaposlenosti, statusnim pitanjima, edukaciji psihologa te o institucionalnom jačanju profesionalnog usmjeravanja kroz nove projekte financirane iz fondova EU.

S obzirom na sve veći značaj funkcije ljudskih potencijala, psiholozi koji se bave odabirom i razvojem zaposlenih sve su traženiji. U ovom interdisciplinarnom području javljaju se novi zahtjevi koji od psihologa traže stručnu podršku i partnerstvo s rukovodstvom pri provođenju organizacijskih promjena. Svoje usluge psiholozi sve češće uspješno pružaju i kao vanjski stručnjaci, a u nazivu radnih mjesta na kojima rade obično se ne spominje „psiholog“.

U području medicine rada vlada prava tržišna utakmica koju karakteriziraju niska cijena rada psihologa i zakonske odredbe koje ga reguliraju. S obzirom da je preventivno djelovanje na očuvanju mentalnog zdravlja radnika glavni cilj njihova rada, sve je naglašenija potreba za jačim povezivanjem psihologa u medicini rada i suradnjom s odjelima ljudskih potencijala u poduzećima.

Psihologija prometa nekad je bila razvijenije područje primijenjene psihologije u nas. Psiholozi i dalje obavljaju procjenu sposobnosti za vožnju, dok je rad na prevenciji i izbjegavanju prometnih nesreća slabije zastupljen. U ovom je području potrebno aktivnije i sustavno uključivanje psihologa u proces edukacije sudionika u prometu, kao i u pripremu zakonske legislative vezane uz prometnu sigurnost.

Prodaja, marketing, tržišno komuniciranje i odnosi s javnostima novija su područja stručnog rada psihologa. Najviše ih radi u specijaliziranim agencijama, a ima ih i unutar poduzeća. U odnosu na druge struke ističu se prvenstveno dobrim poznavanjem metodologije istraživanja i statistike, kao i općom strukturiranošću u radu. Ipak, većim razumijevanjem poslovnih procesa i marketinga, ali i boljom prezentacijom struke, psiholozi bi mogli osvojiti i veći prostor u ovom interdisciplinarnom području.

Pregled količine i sadržaja radova iz područja psihologije rada objavljenih u posljednje vrijeme pokazuje da, nažalost, objavljujemo manje znanstvenih i stručnih radova nego ranije, da imamo premalo radova koji se bave aktualnim temama i problemima psihologije rada u praksi, te da općenito nedostaje suradnje praktičara i znanstvenika u istraživanjima.

Rasprava o stanju i perspektivama u različitim područjima primijenjene psihologije rada vodila je zajedničkom zaključku: da bi psiholozi bili spremniji udovoljiti zahtjevima poslova u interdisciplinarnim područjima u kojima rade, potrebna je veća suradnja fakulteta i prakse. Ovo se odnosi ne samo na zajedničko provođenje istraživanja, već i na oblikovanje programa diplomskog i poslijediplomskih specijalističkih studija. Nakon rasprave, u koju se uključilo i više prisutnih u dvorani, dojam je da se u propitivanju sadašnjeg stanja i budućeg razvoja psihologije rada ne trebamo zaustaviti na ovom okruglom stolu.

Zoran Sušanj

Bihevioralno-kognitivni tretman učenika sa školskim neuspjehom

Seminar za školske psihologe, održan 21. i 22. svibnja 2010.

Nada Anić

U organizaciji Hrvatskog psihološkog društva, mr. sc. **Nada Anić** održala je 21. i 22. svibnja 2010. godine u Zagrebu, u prostoru u Poslovnom tornju Chromos, edukaciju "Bihevioralno-kognitivni tretman učenika sa školskim neuspjehom". Edukacija je bila namijenjena stručnim suradnicima psiholozima, a sudjelovalo je 34 psihologa, uglavnom iz sustava odgoja i obrazovanja. Cilj seminara bio je stručno usavršavanje stručnih suradnika psihologa u području rada s učenicima, roditeljima, učiteljima i nastavnicima na svladavanju školskog neuspjeha odnosno poduzimanju intervencijskih mjera prema školskom uspjehu pristupom bihevioralno kognitivnog tretmana.

Program seminara predstavlja cjelinu u trajanju od ukupno 20 školskih sati. Sastoji se od predavanja na teme Suvremeno razumijevanje interakcije bioloških, okolnih i psihičkih utjecaja

na teškoće u akademskom učenju, Identificiranje primarnih i sekundarnih osobina učenika i planiranje tretmana, Vrste intervencija te Grupni trening roditelja u malim skupinama za pomoć djeci u učenju.

Kroz interaktivni rad s profesoricom Anić, polaznici su imali priliku saznati:

- koji su čimbenici u osnovi neuspjeha – što suvremena perspektiva kaže o tome,
- kako napraviti procjenu učenika s neuspjehom (bihevioralno-kognitivni pristup),
- na koji način planirati tretman s učenikom koji ima poteškoće u učenju,
- koje su najučinkovitije intervencije:
 - usmjerene na učenika
 - usmjerene na školu
 - usmjerene na roditelje
- kako raditi s roditeljima i pridobiti ih kao saveznike i podršku u svrhu uspješnog rada s djecom i
- na koji način kreirati grupne treninge za roditelje kako bi bili kompetentni i motivirani u radu sa svojom djecom.

Bihevioralno-kognitivni tretman je pristup koji je primjenjiv na različite probleme a u kojem se primjenjuje kombinacija tehnika usmjerenih na misli i ponašanja osobe. Seminar je koristan za razvoj kompetencija stručnih suradnika psihologa u neposrednom radu s učenicima, roditeljima i učiteljima na planu školskog neuspjeha, te je dobio preporuku Agencije za odgoj i obrazovanje.

Zadovoljni polaznici izrazili su želju za nastavkom seminara i predložili nove teme koje im mogu biti korisne u stručnom radu.

HPD - info

HUBIKOT – HRVATSKO UDRUŽENJE ZA BIHEVIORALNO - KOGNITIVNE TERAPIJE
obavještava zainteresirane da u rujnu 2010. godine počinju sljedeće edukacije:

1. Edukacija 2. stupnja u Zagrebu i u Rijeci,
 2. Početna edukacija (BKT 1. stupanj) započinje u Splitu.
- Svi zainteresirani, kao i oni koji žele dodatne informacije, mogu se javiti na e-mail: tajnistvo.kbt@gmail.com.

VIJESTI

DR. ŽELIMIR PULJIĆ – NOVI ZADARSKI NADBISKUP

Mons. dr. **Želimir Puljić**, dosadašnji dubrovački biskup, imenovan je i svečano ustoličen za zadarskog nadbiskupa.

Dr. Puljić dugogodišnju je član Hrvatskog psihološkog društva, rođen je 1947. godine u mjestu Kamena, župa Blagaj kod Mostara (BiH) gdje je započeo osnovnoškolsku izobrazbu koju je završio u Požegi gdje su mu se roditelji doselili. Klasičnu gimnaziju pohađa u Biskupijskom sjemeništu u Dubrovniku (1962-1966) nakon čega upisuje teološki studij u Splitu kojeg nastavlja u Rimu gdje je 24. ožujka 1974. godine zaređen za svećenika. Osim teologije,

dr. Želimir Puljić završava i Fakultet odgojnih znanosti na Salezijanskom sveučilištu u Rimu gdje je doktorirao psihologiju 12. ožujka 1980. Papa Ivan Pavao II. imenovao ga je dubrovačkim biskupom 7. prosinca 1989. godine, a upravu dijacezom preuzima zaređenjem, 14. siječnja 1990. Pri Hrvatskoj biskupskoj konferenciji obnašao je niz značajnih zaduženja, a sad je predsjednik Vijeća za kulturu. Član je Europske akademije znanosti i umjetnosti, bio je član Upravnog vijeća Sveučilišta u Zagrebu (1993-1995) te član Savjeta Sveučilišta u Dubrovniku (2005-2009). Uz brojne članke i studije u hrvatskim časopisima uredio je i objavio više knjiga. Dubrovački puk mu je zahvalan za sve što je učinio u svojem 20-godišnjem služenju, a posebice za neizbrisivi trag kojeg je ostavio svojim duhovnim i humanitarnim djelovanjem za vrijeme najstrašnijeg stradanja (1990-1995) Grada Sv. Vlahi.

Hrvatsko psihološko društvo čestita poštovanom kolegi dr. Želimiru Puljiću na imenovanju na novu dužnost i želi svako dobro i uspjeh u radu i vođenju Zadarske nadbiskupije.

Josip Lopžić

PSIHOLOZI I MEDIJI – ODRŽANA RASPRAVA U AGENCIJI ZA ELEKTRONIČKE MEDIJE

Agencija za elektroničke medije pozvala je Hrvatsko psihološko društvo na raspravu vezanu uz izradu i dopunu Pravilnika o načinu postupanja nakladnika televizijske djelatnosti radi zaštite maloljetnika. Rasprava se održala u utorak, 09. ožujka, 2010. u 10.00 sati u prostorijama Agencije za elektroničke medije, Jagićeva 31, Zagreb, a ispred HPD-a sudjelovala je tajnica, kolegica **Ana Karlović**. U raspravi su sudjelovali članovi i članice Vijeća, predstavnica Ureda Pravobraniteljice za djecu **Maja Gabelica Šupljika**, predstavnici medija (HTV-a, Nove TV i RTL-a) te HPD-a. Naglasak je stavljen na još bolju i jasniju primjenu Pravilnika (naročito oznake primjerene dobi gledatelja te vrijeme emitiranja pojedinih

sadržaja, ali i izradu TV priloga u kojima sudjeluju maloljetnici). Predstavnici medija su istaknuli velika poboljšanja u zaštiti djece i maloljetnika koja su zamjetna posljednjih godina, a također su upozoreni na primjere kršenja Pravilnika koji su još uvijek uvelike prisutni. Članovi Vijeća su istaknuli potrebu za primjenom oštrijih sankcija za prekršitelje Zakona o elektroničkim medijima. Razvila se diskusija, te je između ostalog zaključeno da postoji velika potreba za dijalogom svih uključenih dionika rasprave, kao i za educiranjem i osvještavanjem pitanja zaštite maloljetnika za urednike medijskih sadržaja.

Ana Karlović

MAJA MAMULA - ZAGREPČANKA GODINE

Mr. sc. **Maja Mamula**, koordinatorica Ženske sobe – Centra za seksualna prava, osvajačica je nagrade Grada Zagreba Zagrepčanka godine, koja se dodjeljuje građankama glavnoga hrvatskog grada koje su svojim djelovanjem znatno pridonijele afirmaciji žena u društvu i u javnosti, afirmaciji ženskih ljudskih prava i ravnopravnosti spolova te postigle prepoznatljive rezultate na podizanju kvalitete života žena u Zagrebu s gospodarstvenog, socijalnog, humanitarnog i drugog stajališta.

Da je upravo Maja Mamula nositeljica nagrade, odlučila je danas zagrebačka Gradska skupština, a nagrada će joj biti uručena 8. ožujka na Međunarodni dan žena. U povodu osvajanja ove titule, razgovarali smo s tek izabranom Zagrepčankom godine.

Što vam znači osvajanje nagrade Zagrepčanke godine?

Nagrada mi je prije svega važna kao prepoznavanje moga 15-godišnjeg rada i nastojanja vezanih uz zaštitu ženskih ljudskih prava. Ujedno, značajna je i kao priznavanje rada cijelog tima Ženske sobe. Prvi put je ova nagrada uručena ženi koja radi u organizaciji civilnog društva pa je na neki način to i nagrada za žene koje rade na zaštiti ljudskih prava, vrlo često predano, u tišini, bez velike medijske eksponiranosti, a svoj su život posvetile drugim ženama, ne samo afirmaciji njihovih prava nego i na unapređenju kvalitete njihovih života.

Kako ocjenjujete stanje sa ženskim pravima, odnosno položajem žena u hrvatskom društvu?

Unatoč tome što se zadnjih deset godina radilo na podizanju svijesti i uspostavljanju zakona i mehanizama za poticanje ravnopravnosti spolova, u praksi još uvijek na žalost imamo cijeli niz primjera koji pokazuju da situacija nije sjajna. Tu je prije svega pitanje rodno uvjetovanog nasilja, tj. onih oblika nasilja u kojima je muškarac najčešći počinitelj, a žrtva žena. Ako gledamo ekonomsku situaciju, svjesni smo da većinu nezaposlenih čine žene, da su žene također najčešće one koje rade „na crno“, bez prijave. Nadalje, žene primaju manju plaću od muškaraca za isti posao, a imovina je u većini slučajeva na muškim bračnim partnerima. Gledajući na političku participaciju žena, iako imamo premijerku, u Saboru je odnos žena i

muškaraca još uvijek vrlo neravnopravan, a da ne govorimo o broju žena na razini lokalne uprave i samouprave, odnosno o broju gradonačelnica ili županica. Pitanje reproduktivnih prava također je jedan od značajnih indikatora položaja žena u Hrvatskoj. Sve to pokazuje koliko smo daleko od stvarne ravnopravnosti i koliko je još pred nama dug put.

Što ćete učiniti sa 50 tisuća kuna koliko vam pripada uz naslov Zagrepčanke godine?

Dio sredstava mislim podijeliti sa Ženskom sobom, prije svega za unapređenje našeg rada, dio ću zadržati za sebe, odnosno svoju obitelj u kojoj imamo bolesnika, a od trećeg dijela napraviti ćemo dobar slavljenički tulum.

Maja Mamula

Koliko ste zadovoljni radom Centra, prepoznaju li se vaši napori i djelatnost u hrvatskom društvu?

U širem kontekstu, kada smo pokretali centar, zamislile smo ga u pravcu rada sa žrtvama seksualnog nasilja, ali i u širem kontekstu radi zaštite seksualnih prava općenito. Vodeća aktivnost Ženske sobe je edukacija, a godišnje u prosjeku imamo oko 2500 korisnika i korisnica naših programa, od institucija, organizacija civilnog društva, do mladih i građanstva općenito. U osam godina koliko djelujemo našim programom obuhvaćen je veliki broj ljudi. Radile smo i prva istraživanja na ovom području te objavile različite knjige, brošure te provodile brojne aktivnosti u cilju osvještavanja o seksualnim pravima. U našem društvu je na žalost još uvijek prisutna diskriminacija, nevjerica, ismijavanje i nepovjerenje kada je

riječ o ženama žrtvama različitih oblika nasilja, a to se dodatno potencira kada je riječ o seksualnom nasilju, koje je opterećeno predrasudama poput toga da je žena takvo nasilje sama skrivila, izazvala te da je žena u velikoj mjeri odgovorna za to što joj se dogodilo. U Hrvatskoj je u zadnjih deset godina napravljen značajan pomak po pitanju nasilja u obitelji, ali i tu još uvijek imamo problematičnih područja. Za seksualno nasilje situacija je još teža i tek nam predstoje značajni koraci, od povećanja broja prijave (koje su za ovo područje izuzetno niske), osiguravanja potrebne pomoći i podrške za osobe koje dožive seksualno nasilje do prihvaćanja Protokola o postupanju u slučaju seksualnog nasilja.

Koji su vam najdraži trenuci 15-godišnje karijere, sada nagrađene i titulom Zagrepčanka godine?

To su svakako uspjesi vezani uz rad Ženske sobe, kao što je na primjer otvaranje Centra za žrtve seksualnog nasilja. Nadalje, kako pružamo direktnu pomoć i podršku, kroz rad dobivamo i pozitivne reakcije osoba s kojima radimo. Kad vam žrtva nasilja pošalje razglednicu s mora s porukom - "moj život je opet postao lijep", to su trenuci koji su nam važni, dragocjeni i poručuju kako ovo što radimo ima smisla. Ovo što ja radim nije moj posao, to je moj životni izbor kojim se ja bavim 24 sata. Kad pri tome imate osjećaj da svojim djelovanjem utječete na druge, iako za to treba nekada jako puno vremena, to su stvari koji čine moje najdraže trenutke karijere.

Objavljeno na portalu www.vecernji.hr 11.2.2010.

OTVOREN CENTAR ZA PSIHOLOŠKU POMOĆ ŽENAMA OBOLJELIM OD RAKA

Na adresi Kneza Mislava 10 u Zagrebu, uređen je prostor od 170 kvadratnih metara koji je Vlada RH u suradnji s Gradom Zagrebom ustupila Udruzi 'Sve za nju' na korištenje, a usluge prvoga Centra za psihološku pomoć ženama oboljelim od raka u Hrvatskoj, žene mogu potražiti već od ponedjeljka, 24. svibnja 2010.

Dipl. psih. **Ljiljana Vukota**, programska voditeljica Centra objasnila je da će se u centru provoditi psihološka pomoć oboljelih i njihovih obitelji i to: individualna, partnerska ili grupna psihološka pomoć i psihoterapija, grupe podrške oboljelih, grupe podrške obitelji partnerima i djeci oboljelih, strukturirane edukacijske radionice o psihološkim aspektima bolesti, joga za oboljele, edukacije konzultacije i logistička podrška za oboljele, smještaj za žene koje dolaze na terapiju iz okolnih gradova, a lošijeg su imovinskog statusa, hagioterapiju, edukacija iz nutricionizma, muzikoterapija i edukacija iz tehnika relaksacije.

Predsjednica Udruge 'Sve za nju' doc. dr. sc. **Vesna Andrijević Matovac** na konferenciji za novinare upriličenoj povodom svečanosti otvorenja zahvalila je svim partnerima i podršci medija koji su dali svoj veliki doprinos u otvaranju Centra te predstavila 'Zid zahvale' koji se nalazi u predvorju Centra, a na kojemu su

navedeni svi donatori koji su omogućili njegovo osnivanje i otvaranje. "Ovom prilikom željela bih zahvaliti svim donatorima koji su omogućili otvorenje Centra, ali također i pozvati nove da nam pruže podršku kako bi Centar nesmetano mogao raditi i širiti svoje područje djelovanja. Postoji veliki broj aktivnosti koje ovaj Centar može organizirati kako bi olakšao borbu s bolesti ženama i njihovim obiteljima i nadam se da ćemo zajedničkim snagama uspjeti ostvariti sve ciljeve koje smo si postavili.", izjavila je doc. dr. sc. Vesna Andrijević Matovac.

Svojim je dolaskom podršku iskazao i Predsjednik Republike Hrvatske **Ivo Josipović** te je pozvao sve oboljele žene i njihove obitelji da potraže podršku i pomoć koju će Centar pružati. Potpredsjednica Vlade **Đurđa Adlešić** i pročelnik Gradskog ureda za zdravstvo i branitelje, **Zvonimir Šostar** također su se pridružili Predsjednikovim pohvalama i podršci vrijednom projektu otvorenja nužne ustanove kakve u Hrvatskoj do sada nije bilo, a prijeko je potrebna pacijenticama u borbi protiv ovih opakih bolesti.

Objavljeno na portalu WWW.net.hr, 21.5.2010.

HRVATSKA PSIHOLOŠKA KOMORA

Drage čitateljice i čitatelji Psihologa,

Izuzetno mi je drago što Psiholog do vas stiže kao zajednički časopis Hrvatskog psihološkog društva i Hrvatske psihološke komore. Primijetiti ćete, nismo 'izdvojeni' na određenim stranicama i ne želimo se stavljati u posebne ladice. Želja nam je stvarati zajednički časopis svih hrvatskih psihologa koji će prvenstveno biti informator pripadnicima psihološke struke, a zatim i svima koji su slijedom naše interdisciplinarnosti povezanosti zainteresirani za našu struku. U trenutku nastanka ovog teksta, na web stranicama Hrvatskog psihološkog društva u anketi se ocjenjuje suradnja Društva i Komore. Uvjeran sam da će Psiholog biti samo jedan od primjera dobre suradnje, onakve kakva se od članova obiju institucija i očekuje. Isto tako sam uvjeren da će kao rezultat takve suradnje Psiholog češće stizati na vaše adrese obogaćen sadržajima koji imaju trajnost dulju od obične vijesti.

Vijesti iz Komore moći ćete pratiti na uskoro redizajniranim stranicama Komore i isto tako drukčijem, redizajniranom i češćem elektronskom glasilu koji vam stiže elektronskom poštom. Tišina i svojevrsna samozatajnost u radu Komore posljednjih mjeseci rezultat su aktivnosti koje su nam zadane još prije šest godina – u tijeku je proces relicenciranja prvih dopusnica koje su u travnju 2004. godine izdane za više od 900 članova Komore, a koje sada u ruke starih vlasnika dolaze u novom obliku i na 'rok trajanja' do 31. ožujka 2016. godine. Uz aktivnosti vezane za proces obnavljanja osnovne dopusnice, intenzivne su i aktivnosti Povjerenstva za

stručno usavršavanje koje pojačano radi na bodovanju vašeg stručnog usavršavanja kako bi proces obnove dopusnice protekao onako kako to i očekujete. Uz ove aktivnosti, pojačana je suradnja s nekoliko institucija (prvenstveno mislim na Ministarstvo zdravstva i socijalne skrbi) bitnim za rad psihologa u medicini rada, te kliničkih i zdravstvenih psihologa. Slijedi nam i intenziviranje suradnje s Ministarstvom pravosuđa, Vijećem za elektroničke medije i svim institucijama u kojima postoji interes za obostranu suradnju.

No, da se vratim na Psihologa, časopis u kojem ćemo objavljivati i razrađivati teme iz djelokruga Komore, i donositi informacije bitne za razvoj naše struke u kojem će nam se pridružiti i članovi tijela Komore – od Upravnog i Etičkog odbora, do povjerenstava i Stručnih razreda.

Vama želim da uživajte u čitanju Psihologa te puno uspjeha i zadovoljstva na poslovnom i privatnom planu!

Hrvoje Gligora
predsjednik Hrvatske psihološke komore

SUDJELOVANJE PREDSJEDNIKA KOMORE U RASPRAVI SABORSKIH ODBORA

Zajednička tematska sjednica Odbora za obitelj, mladež i šport i Odbora za informiranje, informatizaciju i medije Hrvatskog sabora o temi "Pravilnik o zaštiti maloljetnika Vijeća za elektroničke medije i položaj djece u hrvatskom medijskom prostoru" održana je u Hrvatskom saboru, u četvrtak, 29. travnja 2010.

Novi naraštaji rastu uz veliku prisutnost medija i njihovog sadržaja. Značaj medija u životu djece s godinama se ne smanjuje, no upravo su oni najosjetljiviji dio medijske publike. Upravo iz toga razloga, mediji i novinari u Hrvatskoj moraju pridavati veliku pozornost sadržajima koje prezentiraju, kao i zbog činjenice da je naša

zemlja potpisnica Konvencije UN-a o pravima djeteta, kojom se nedvosmisleno od vlada i država zahtijeva da prepoznaju važnost medija u životu djece, reguliraju prava djece na sudjelovanje u medijima te omogućuće da oni budu izvor primjerenih i obrazovnih sadržaja i koristan partner u njihovom odrastanju. Nažalost, često svjedočimo slučajevima grubog kršenja dječjih prava u medijima, koji se ogledaju u izloženosti nasilnim i neprimjerenim erotskim sadržajima, naglašenom reklamnom i oglašivačkom programu, širenju jezične nekulture, davanju prednosti zabavnom, pred obrazovnim sadržajem, nepoštivanja njihovog prava na privatnost pa sve do grubog omalovažavanja i vrijeđanja djece u medijima. Vijeće za elektroničke medije je, u svrhu što

bolje zaštite djece u medijskom prostoru, izradio Pravilnik o zaštiti maloljetnika, o kojem trenutno provodi javnu raspravu. Iz tog razloga, Odbor za obitelj, mladež i šport i Odbor za informiranje, informatizaciju i medije sazvali su ovu zajedničku tematsku sjednicu, kako bi, pružajući podršku ovom važnom dokumentu u nastanku, potaknuli stručnu raspravu, pridonijeli upoznavanju šire javnosti s njegovim sadržajem te na takav način doprinijeli snažnijoj zaštiti djece i njihovih prava u medijima.

Na sjednici je pružena podrška predloženom Pravilniku, a kao gosti su u raspravi sudjelovali i predsjednik Hrvatske psihološke komore **Hrvoje Gligora** i ravnateljica Poliklinike za zaštitu djece grada Zagreba dr. sc. **Gordana Buljan-Flander** .

REAGIRANJE PREDSJEDNIKA HPK NA TEKST OBJAVLJEN U VEČERNJEM LISTU OD 27. VELJAČE 2010.

Slijedom teksta objavljenog u *Večernjem listu* od 27. veljače 2010. godine pod naslovom 'Psihotest uvjet za oplodnju', autorici teksta dostavljeno je i mišljenje psihološke struke o procesu savjetovanja parova uključenih u postupak medicinske oplodnje koji se temelji na Zakonu o medicinskoj oplodnji:

- Zakon o medicinskoj oplodnji je na snazi i potrebno ga je poštivati. Očito je da postoji potreba za javnom raspravom i eventualnim izmjenama Zakona u nekim dijelovima. Podupiremo građanske inicijative za rješavanje određenih pitanja, međutim ne možemo se složiti sa senzacionalističkim pristupom koji šteti psihološkoj profesiji.

- U Zakon o medicinskoj oplodnji implementirani su psiholozi, što ukazuje na važnost psihološke struke u svim pitanjima koja se odnose za zdravlje ljudi (tjelesno i psihičko), te u tom smislu podupiremo takva nastojanja. Problem s kojim se kao profesija susrećemo, je nedovoljan broj psihologa, ne samo u sustavu zdravstva, već i prema europskom standardu 'jedan psiholog na tisuću stanovnika'. Danas u Hrvatskoj imamo oko 1.800 licenciranih psihologa, od kojih dvjestotinjak radi u sustavu zdravstva, što je svakako premalen broj u odnosu na stvarne potrebe.

- Psihološko savjetovanje je postupak kojim se tražiteljima omogućava suočavanje s određenim životnim problemima. Osnovna znanja iz psihološkog savjetovanja dobivaju se u redovnoj

edukaciji psihologa, a specifična znanja u dodatnim edukacijama.

- Vezano uz naplatu izdavanja Potvrde o provedenom savjetovanju, mišljenja smo da ukoliko se osobe obraćaju psiholozima – privatnicima (u konkretnom slučaju za izdavanje Potvrde o provedenom psihološkom savjetovanju u procesu medicinske oplodnje), psiholog- privatnik određuje način naplate svoje usluge. Pri tome je potrebno objasniti osobama koje takvo savjetovanje traže, da oni sve svoje usluge, pa tako i ovu, moraju naplatiti, a da osobe uključene u postupak medicinske oplodnje, ukoliko ne mogu ili ne žele platiti, takvu uslugu mogu zatražiti u sustavu zdravstva „na uputnicu“ ili u drugim ustanovama, npr. obiteljskim centrima koji takvu vrstu usluge pružaju besplatno.

- Aktualizirani problem upotrebe nekih psihodijagnostičkih sredstava u procesu psihološkog savjetovanja parova u procesu medicinske oplodnje zadire u samu psihološku struku. Načelno se preporučuje u procesu psihološkog savjetovanja stavljati naglasak na pomagački i suportivni aspekt, a ne psihodijagnostički. Ukoliko je upotreba upitnika upotrijebljenih u procesu psihološkog savjetovanja usmjerena na dobrobit osoba uključenih u medicinsku oplodnju i kao dodatna pomoćna metoda psihologu u pružanju što kvalitetnijeg oblika savjetovanja, opravdava se njihova upotreba. Odluka o korištenju psihodijagnostičkih sredstava mora proizaći iz procesa savjetovanja i zajedničkog stava

psihologa-savjetovatelja i savjetovanih osoba o svrhovitosti i potrebi za korištenjem takvih postupaka. No, korištenje psihodijagnostičkih sredstava ne smije biti uvjet za izdavanje potvrde. Pri tome je važno naglasiti da primjena upitnika kojima se procjenjuju neke psihološke karakteristike osoba uključenih u medicinsku oplodnju bude u skladu sa Zakonom o psihološkoj djelatnosti i ne služi u svrhu diskriminacije ili isključivanja osoba iz procesa medicinske oplodnje. U određenim slučajevima postoji praksa upotrebe upitnika u procesu psihološkog savjetovanja kojima se usmjerava samo savjetovanje u pravcu što kvalitetnijeg uočavanja eventualnih problema koje osoba ima

i evaluacije postupka savjetovanja. Ukoliko osobe uključene u postupak medicinske oplodnje tijekom procesa savjetovanja odbijaju upotrebu upitnika, treba se poštivati njihova odluka, ali i psihologu omogućiti procjenu o nastavku savjetovanja bez dobivenih informacija.

Na kraju je važno napomenuti da se psiholozi zalažu pomoći ljudima u svim za njih važnim životnim pitanjima i poboljšanju kvalitete života.

Hrvoje Gligora
predsjednik Hrvatske psihološke komore

REAKCIJA PREDSJEDNIKA I ZAMJENIKA PREDSJEDNIKA HPK NA TEKST U JUTARNJEM LISTU

Predsjednik Hrvatske psihološke komore **Hrvoje Gligora** i zamjenik predsjednika **Predrag Zarevski** uputili su 27. veljače 2010. godine zajedničko reagiranje na tekst u *Jutarnjem listu* objavljenom 26. veljače 2010. godine, pod naslovom 'Sud je bivšoj dodijelio djecu, a zna da je ona psihički bolesna'. Tekst je u skraćenom obliku objavljen u *Jutarnjem listu* od 01. ožujka pod naslovom 'Prošlo je vrijeme frenologije', a mi reagiranje prenosimo u cijelosti:

Već danima čitamo članke o tome kako sudovi donose vrlo upitne odluke o sudbini djece, bilo da je riječ o zlostavljanju djeteta u obitelji, ili onemogućavanju djetetu prava na oba roditelja, u kojima je evidentno da su ignorirana mišljenja stručnjaka. Takve pojave dižu na noge javnost i, dakako, još više revoltiraju stručnjake koji vrlo požrtvovno i kvalificirano rade svoj izuzetno stresan posao, od kojeg jednim potezom pera nema nikakvog efekta već ostaje samo gorčina i bespomoćnost! No, 'kap koja je prelila čašu' i na što kao predstavnici Hrvatske psihološke komore moramo reagirati jest izjava suca Siniše Radanovića u okviru članka objavljenog u *Jutarnjem listu* od 26. veljače 2010. godine, na str. 6. pod nazivom "Sud bivšoj dodijelio djecu, a zna da je ona psihički bolesna", s podnaslovom "Ignoriranje struke".

Sudac Radanović u rubrici STAV SUDA kaže "Izvješće psihologa, psihijatra i Centara za socijalni rad svakako je vrijedno, no sudac najbolje može procijeniti kome dodijeliti dijete kad vidi osobe, on može najbolje procijeniti osobu". Na temelju kojih znanja i kompetencija je to moguće, nije nam jasno. Vjerovali smo da

je doba frenologije (zaključivanja o inteligenciji i osobinama ličnosti na temelju crta lica i oblika glave) odavno iza nas!

Nažalost, stav tog predsjednika Općinskog suda ne predstavlja iznimku, prije bi se reklo da je riječ o pravilu. No, ako takvim sucima zdrav razum ne govori da bi ipak bilo korisno poslušati mišljenje stručnjaka obrazovanih da meritorno donesu preporuke sudu, onda neka budu legalisti pa počnu poštivati zakon koji je jednoglasno usvojen u Saboru. To je Zakon o psihološkoj djelatnosti u kojim je nedvosmisleno definirano da je procjenjivanje ličnosti psihološka djelatnost. Ako je riječ o težim smetnjama ponašanja i doživljavanja, onda se mora uzeti u obzir preporuku psihijataru, a tu su i informacije s terena koje sucima daju stručnjaci Centara za socijalni rad. I da pojasnimo stvari do kraja: hipotetski, neki psiholog može bolje poznavati pravo od bilo kojeg odvjetnika, ali ne može zastupati na sudu ni vlastitog brata. To može samo član Odvjetničke komore! Krajnji je trenutak da se i u okviru pravosuđa uspostavi uvažavanje ovlasti i dužnosti svake uključene struke u tako osjetljivo područje kao što je to odlučivanje o ljudskim sudbinama.

Ovim putem želimo obavijesti javnost da ćemo u ime Hrvatske psihološke komore tražiti sastanak s ministrom pravosuđa kako bismo riješili ovaj problem na dobrobit sve one djece koja bi u budućnosti mogla platiti visoku cijenu ignoriranja merituma stručnjaka na hrvatskim sudovima.

Hrvoje Gligora i Predrag Zarevski
U Zagrebu, 27. veljače 2010. godine

Okrugli stol: Prijedlozi za pokretanje izmjena i dopuna Zakona o psihološkoj djelatnosti

Split, 13. studeni 2009.

**Predrag Zarevski, zamjenik predsjednika Hrvatske psihološke komore
Josip Mađarić, odvjetnik, Odvjetničko društvo Mađarić i Lui
Teuta Barušić, tajnik Hrvatske psihološke komore (zapisničar)**

Zapisnik s rasprave

Marina Gulin: U ZPD-u (Zakon o psihološkoj djelatnosti) treba dodati odredbu koja brani bavljenje psihološkom djelatnošću svima koji nisu psiholozi. Zakon mora u budućnosti omogućiti razvoj struke i zaštititi interese struke. Nužna je odredba koja će zaštititi interes psihologa na tržištu rada od svih nadripsihologa koji se bave organizacijskom. Danas je najunosnije područje, područje organizacijske psihologije. Tu ima od raznih inženjera do gatarara. To je naš posao, to je naš novac, to je mogućnost za razvoj naše struke. Ovaj Zakon mora zabraniti bavljenje psihološkom djelatnošću svima koji nisu psiholozi.

Drugo, mislim da svaki zakon mora biti terminološki usklađen s pravnim sustavom u kojem se nalazi. Mislim da je termin „posebne dopusnice“ preograničavajući i preštetan za razvoj naše struke. Ono što smo htjeli postići s terminom „posebne dopusnice“ je naglasiti i obvezati kolege na dodatnu edukaciju za rad u pojedinim područjima jer doista dodiplomski studij nije dovoljan. Međutim u sustavu koji ima tradiciju, bolji termin su „specijalizacije“. Ako se raspisuje natječaj za radno mjesto u zdravstvu, i ako se stavi uvjet specijalizacija, i napiše se specijalizacija, onda će se i platiti specijalizacija i ugovorom obvezati specijalistu da neko vrijeme provede u ustanovi i odradi što je dobio. A ako se koristi termin „posebna dopusnica“, u natječaju će pisati posebna dopusnica i tražit će se posebna dopusnica. I vi morate priložiti posebnu dopusnicu da uopće uđete u to područje raditi. To je apsurdno, to štiti interes onih koji su na poziciji, a ograničava mogućnosti mladim kolegama koji dolaze. Gdje će oni steći uvjete i čime će financirati dobivanje posebne dopusnice?

S druge strane, taj termin - posebna dopusnica, omogućava da se udruži po par nas sa zajedničkim interesom, lobira, dođe vezom, ostvari svoju moć u Komori, propiše uvjete za stjecanje posebne dopusnice za psihologiju ptica pjevica, i svima drugima koji bi se htjeli baviti pticama pjevicama, prodaje edukaciju. Zakon mora omogućiti jednake uvjete na tržištu svim ljudima, moramo omogućiti razvoj struke, a ne samo štiti interese i omogućavati monopol ljudima koji su blizu i koji Zakon koriste kao siguran kontekst za posao edukacije psihologa, pa za što god. Hajdemo konačno uskladiti sveučilišni studij da on konačno daje psiholozima ono što im treba u poslu, i hajdemo konačno dogovoriti koje specijalizacije trebaju postojati, cjeloživotno obrazovanje je u svim strukama danas uobičajeno, normalno i očekivano, pa i u našoj, i dogovoriti koje to kompetencije ljudi sa specijalističkim studijem, na kojem ja osobno ne vidim zašto ne bi i fakultet sudjelovao, nego samo ljudi koji rade van toga s ne znam kakvim kompetencijama, ne znam, ne želim povrijediti nikoga bilo gdje. Dakle, to treba uskladiti s pravnim sustavom u kojem živimo, koji ima tradiciju i koji će prepoznati specijalizaciju.

A što se tiče problema psihologa u zdravstvu, moje mišljenje je da se može rješavati samo kroz kategoriju zdravstvenog suradnika u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti. Jer ja doista ne vidim razloga zašto bi mi bili zdravstveni djelatnici. Ja sam psiholog. Ja sam suradnik i liječniku i inženjeru i pravniku i učitelju i odgojitelju i svima. Nemam potrebu biti liječnik. Ali ako omogućimo da u Zakonu o zdravstvenoj djelatnosti, u kojem, koliko sam upućena, postoji članak koji govori o „zdravstvenim suradnicima“, da se konačno izradi podzakonski

akt koji će omogućiti primjenu Zakona, i da se u tom podzakonskom aktu mi psiholozi u zdravstvu sa specijalizacijom iz kliničke psihologije, upišemo kao zdravstveni suradnici, e to će onda biti osnova da, pozivajući se na Zakon o diskriminaciji, ostvarimo pravo na adekvatne plaće za svoj posao jer u zdravstvu radimo na povećanju učinkovitosti ostalih djelatnosti. Jer mi nismo administrativci. Ja isto imam plaću malo višu od medicinske sestre. Ali mislim da traženje, i zaustavljanje, Zakona samo zato da bi se netko nazvao zdravstvenim djelatnikom, je maltretiranje svih ostalih psihologa. Ovaj Zakon nije trebao biti samo zaštita ljudi koji rade u zdravstvu. Taj Zakon mora zaštititi mlade ljude koji završe psihologiju da se nađu na tržištu rada, i sve nas da poštenim radom možemo živjeti.

Predrag Zarevski: Naravno, mi našim Zakonom ne možemo reći „mi smo zdravstveni djelatnici“. To se mora regulirati kroz Zakon o zdravstvenoj zaštiti, a on je sad isto u procesu izmjena.

Ana Karlović: Način na koji je definirana psihološka djelatnost u Zakonu je loša, tu bi trebalo učiniti nešto da se to pojasni. Trenutno je vrlo, vrlo nejasno. Organizacijski psiholozi su stvarno zakinuti ovim Zakonom.

Predrag Zarevski: Posebne dopusnice su jedan vrući kesten, neki ju hoće, neki neće. Argumenata i za „da“ i za „ne“ ima raznih. To se moraju sami psiholozi dogovoriti. To niti Zakon o zdravstvenoj zaštiti neće regulirati, nego ovisi samo o nama psiholozima kako ćemo to regulirati. Drugo, potpuno ste u pravu, već od studija se moraju neke stvari riješiti. Mijenjat ćemo sasvim sigurno studij. Jedna od ideja, i vjerojatno ćemo tako i napraviti, je da se preko izbornih kolegija čovjek može usmjeriti prema nekom modulu, što će mu možda davati kod razumnog poslodavca prednost ako će imati tri kandidata. Recimo u organizacijskoj - ako taj kandidat ima više predmeta i već se malo usmjerio prema tome, logično je da će imati prednost. Sasvim je sigurno da će se promjene koje kanimo napraviti u obrazovanju i dogoditi. I dogodit će se u dogovoru i suradnji sa Komorom. Zato sam i došao u Upravni odbor Komore, da ne budu Odsjek za psihologiju, i svi ostali odsjeci, odsječeni. Da ne bude praksa i Odsjek. Ne može to. Mi smo, govorim o Odsjeku,

u službi Komore, u službi prakse. I prema tome, vremena Bujasa su se promijenila u smislu ezoterije. Mi moramo sasvim sigurno obrazovati ljude za tržište rada, i mi ćemo to napraviti. To neće preko noći ići, ali ide u tom pravcu.

Ingrid Cippico: Ali nešto što se zove „specijalizacija“, što su ljudi imali ili imaju, je nešto što je neprikosnoveno. I treba ju staviti u Zakon. To je nešto što je trajalo 2 godine u ono doba, 3 godine u ovo doba. A posebne dopusnice su određena znanja i vještine koje se stječu na raznorazne načine. I ne bi trebale biti prednost pri zapošljavanjima. Recimo ljudi iz školske, organizacijske, mi iz vojne smo zaključili da nećemo sada posebne dopusnice.

Predrag Zarevski: Vaš stručni razred je vagnuo to, i zaključio da im nisu potrebne. I vjerujem da će svaki dobro organizirani stručni razred dobro vagnuti, i donijeti odluku treba li ih ili ne treba.

Ana Karlović: Kad sam bila u kliničkoj psihologiji, bilo mi je prilično jasno što se od mene očekuje. Imala sam dovoljno staža, javila sam se za taj ispit, dobila sam dopusnicu, plaćala sam članarinu., sve mi je nekako bilo jasno. Nakon toga sam počela raditi u organizacijskoj, u edukacijama, raznorazne projekte, i trenutno moram reći da mi uopće nije ništa više jasno, i shvatila sam da su Zakon pisali ljudi koji se očito bolje snalaze i funkcioniraju u područjima zdravstvene, medicine rada i kliničke, i da svi mi drugi koji radimo u ostalim područjima smo nejasno zastupljeni u tom Zakonu i bacaju nam se klipovi pod noge. Prozivaju se organizacijski psiholozi da se ne javljaju u Upravni, ni u stručne razrede, ne plaćaju članarinu, i vjerujem da je to sve neki znak da im zaista nije jasno što se od njih traži. Kako da dobiju mentora, kako da polože ispit, što to za njih znači, jesu li to dužni ili nisu. Što ako uopće ne koriste testove? Bave li se onda psihološkom djelatnošću? Što je psihološka djelatnost? Žao mi je što je ova tema dobila manju dvoranu i paralelni session, jer je ova tema važna i zaista zaslužuje zasebno izlaganje u najvećoj dvorani, i da radimo 3-4 sata na tome.

Predrag Zarevski: Ovo je ipak konferencija društva psihologa. I tu je bilo nekih potpuno nepotrebnih kolizija i nesporazuma ... no i

Društvo i Komora imaju svoju ulogu i uglavnom se u svojim aktivnostima moraju nadopunjavati i ići zajedno naprijed. I npr. stručni razred za školsku i predškolsku je dobro regulirao svoju djelatnost, i ono čime se bave. Naravno da je u organizacijskoj veliki problem jer tu je više nego igdje prisutan sirovi kapitalizam. Testove ćete nabaviti ako vaš poslodavac kaže da. Imam kolegu koji se bavi psihološkom djelatnošću. On mora imati licencu, i onda će vam Zavod za produktivnost, Matešić, davati testove. Ako ne, radit ćete na divlje. Radit ćete ilegalno.

Ana Karlović: *Apsolutno se slažem, svatko tko koristi testove, bilo u vrtiću, školi, bolnici, firmi, treba imati licencu i biti u Komori, skupljati bodove. Međutim, puno naših kolega ne koristi testove, rade razne stvari. Mislim da nama koji smo u toj situaciji treba jedan poseban pristup. Jedno posebno razumijevanje. Treba nas probati dobiti na neki drugi način, definirati za nas tržište. Ima psihologa u odnosima s javnošću, novinarstvu, ima nas puno svugdje.*

Predrag Zarevski: *Gledajte, ove velike radne organizacije, koje imaju timove od 2, 3, 4 psihologa, a koji rade od kadrova pa do nekih drugih stvari, oni su to relativno dobro riješili. To su deklarirani psiholozi, oni rade psihološku djelatnost, i nema problema. Problem su male privatne firme, ljudi/psiholozi koji su se u velikoj mjeri sami obrazovali, plaćali neke edukacije od Londona nadalje, i neće da dio znanja dijele nigdje. Njima više paše situacija da su oni nedodirljivi, da mogu cijele firme „coachovati“, ne samo po jednog čovjeka, i tu će teško Zakon i Komora nešto jako veliko napraviti. Jer je to takva djelatnost.*

Ingrid Cippico: *Samo što Komora, ja shvaćam što kolegica govori, ona mora ponuditi prednost, a ne zapreku. Moramo malo to područje psihološke djelatnosti redefinirati, jer ne možeš reći da ćeš čovjeku zabraniti koristiti 4 matematičke operacije. Netko je bolji u razlomcima, netko u geometriji, netko u algebri, ali koristi znanja iz matematike, i to je neosporno, svakako ne može biti profesor matematike, i ne bavi se matematičkom djelatnošću, i nitko ga neće primiti niti zaposliti na mjestu profesora matematike, pa čak ni u prva 4 razreda osnovne škole.*

Sandra Antišić: *Gdje je novac, a tu se vrti jako veliki novac, tu ima svega. I slažem se s vama, gdje je tim psihologa, puno je lakše. I neke firme već puno godina imaju taj pristup. U nekim sustavima je to teže i psiholozi se moraju više dokazivati, i više raditi s drugim strukama i teža je pozicija. Ono što bi se možda moglo je u Zakon staviti neke smjernice, zbog tih silnih edukacija koje se nude, da se ljudima malo pojasni. Što vide ti manageri, oni najčešće jesu voljni čuti, i poslušaju, ali, znači reći koje su to edukacije iz područja psihološke djelatnosti, reći što je npr. timski rad, rješavanje konflikata, komunikacijske vještine.. i tu imamo snažnu preporuku da to obavljaju psiholozi. Onda, znači, možda ih ne možemo prisiliti da to ne rade, ali ako imamo negdje te pojmove zapisane, definirane, onda je to nekakav argument. Baš smo bili raspravljali, taj coaching, koji ima dosta dodira sa psihoterapijom, više nego s nekakvim dvotjednim tečajevima. Mislim da smo u prednosti ako negdje zabilježimo nekakve definicije koje onda mi možemo konkretno svojim poslodavcima ponuditi kao nekakve smjernice. Imamo naše konferencije, i paralelno s njima konferencije ljudskih resursa, na kojima se prodaju ti poslovi, i to je ono što vas frustrira, ako sam dobro shvatila.*

Marina Gulin: *Ja se mogu snaći u svemu, ali treba štiti mlade ljude. Zakon mora štiti klijenta. Garancija obrazovanja iz psihologije je garancija zaštite klijenta. I kad poslodavac zna da, npr. kod nekakvog treninga timskog rada, ako ga radi čistačica s 2 tjedna tečaja, postoji rizik da će napraviti nešto krivo, da mogu postojati nekakve štetne posljedice, onda će radije za to uzeti psihologa. Ali to treba u Zakon ugraditi. I jasno definirati što je psihološka djelatnost. I onemogućiti svima, koji nisu psiholozi, da to rade. Zbog zaštite klijenta/korisnika, i s druge strane zaštite nas na tržištu rada.*

Josip Mađarić: *U članku 2. ZPD-a definirana je psihološka djelatnost. To je odgovor na pitanje kako je sada definirana. Ono što vi mislite da bi trebalo redefinirati, znači drugu formu dati, to je tu. Psihološka djelatnost: psihološka dijagnostika, psihološki tretmani i savjetodavni rad, edukacijske aktivnosti, psihološka stručna istraživanja, psihološka evaluacija.*

Svaka struka u Hrvatskoj ima problema s nadridjelatnošću – nadripisarstvom, nadriliječništvom itd. U članku 5. jako lijepo stoji „psihološkom djelatnošću kao zanimanjem mogu se baviti samo psiholozi“. Iz toga proizlazi argumentum a contrario, kako mi kažemo, da svatko tko nije, ne može se baviti. Ne mora vam pisati u Zakonu da ako mora nositi crno, ne smije imati crveno.

U tome mi imamo jako velikih problema, Odvjetnička komora, sa padobrancima koji uletavaju u raznorazne segmente našega posla, od prometnih nezgoda, kupoprodajnih ugovora za zemlju, to su sve situacije gdje mi, odnosno gdje Odvjetnička komora, pokušava zaštititi interes ceha. A isto tako mislim da je Komora vaša, koliko god bila mlada, ono mjesto, odnosno, ono tijelo koje će štititi vaše interese u smislu koji sam rekao – da psihološku djelatnost kao zanimanje mogu obavljati samo psiholozi. Sad, koliko će biti uspješna ili neuspješna, to je druga stvar. Ali činjenica je, po mome mišljenju, da kako to radi Odvjetnička komora za nas, tako će to morati raditi vaša Komora, u smislu da se poduzmu određene radnje, sa prijavama, znate gdje se to obavlja, prijave inspekciji rada itd. i poduzimati druge aktivnosti, gdje ćete se štititi kao struka.

Najviše problema odvjetnici imaju s prometnim nezgodama, to je jedno područje gdje svega ima. Kad u prometnoj nezgodi netko strada, tog časa preko razno raznih kanala od vozača hitne pomoći, od bolničara, od policajaca na licu mjesta, idu informacije „aha, čuj, tamo je netko poginuo“. Zna se dogoditi da je čovjek još u mrtvačnici, a već dolaze i vuku za rukav „dajte potpišite punomoć tome i tome“. To je nešto strašno ružno i to je nešto protiv čega se Odvjetnička komora bori, nažalost najčešće neuspješno. Tako da vam odmah kažem, nemojte biti u uvjerenju da, ako će se pokušati boriti, da će biti 100% uspješna u tome.

Mirjana Zečirević: *Slažem se sa kolegicom koja je potakla pitanje definiranja područja psihološke djelatnosti i što to jest. Međutim, stvari baš i nisu tako jednostavne u tom našem silnom zaletu i pokušaju rješavanja svega onoga što nas tišti, jer jako je puno raznih pojava i raznih ljudi koji na brzinu hoće nešto prodati. Međutim, činjenica jest, tako kako je definirano*

recimo npr. edukativne različite aktivnosti ili različiti psihološki tretmani. Moramo biti svjesni toga, što je to što smo mi kroz edukaciju iz psihologije dobili, i što su to različiti psihološki tretmani, što sve spada u to? Ako idemo u priču sa psihoterapijom, činjenica je da postoji krovna udruga za psihoterapiju, gdje je 7 različitih psihoterapeutskih smjerova. Primjer psihoanalize i liječnika, gdje godinama postoji otpor ulasku drugih struka, pa smo se za to izborili. I danas u svih tih 7 psihoterapija, koje su u krovnoj udruzi, a po tome onda i u europskoj, pored liječnika tu su i psiholozi, ali ima i niz drugih pomažućih profesija, kolege koji završavaju Edukacijsko-rehabilitacijski fakultet, Socijalni rad, ima u sklopu cjeloživotnog učenja i niz drugih koje nisu uopće prepoznate kao pomažuće profesije. I ako smo odabrali nešto na početku, što to znači da smo 30 godina zacementirani u tome i ne možemo raditi ništa drugo, i o tome treba govoriti. Postoji niz vrlo kvalitetnih edukacija, koje ljudi drugih struka koji nisu psiholozi, završavaju, i za koje dobivaju licencu. I oni će reći „ja radim u području tretmana“. Isto tako i edukacija. Moj je prijedlog da, kada će se na tome raditi, da se pokuša definirati da je to primarno područje psihologijske djelatnosti, da to nekako ostavi dojam da je to prva struka. Ali sasvim sigurno mislim da je uzaludno i da se ne bi smjeli upuštati u bitku sa drugim strukama, i negdje otprilike ići u smislu „to je područje rada psihologa i nikog drugog“. Jer mi ćemo izgubiti tu bitku.

Ingrid Cippico: *Zakon će svakako ostaviti psihološke tretmane, jer precizne definicije se nikad ne rade u zakonu nego u podzakonskim aktima. Zakon je temeljni akt, ne treba previše toga gurati u Zakon, nego rješavati kroz podzakonske akte. Radi kolegice Karlović želim reći, ako uđemo unutra sa definicijama timskog rada, komunikacijskih vještina i sl., u područje ljudskih resursa, ili područje marketinga ili u područje PR-a, i slično... Postoje legalne specijalizacije, na političkim naukama, na ekonomiji, koje pohađaju i psiholozi i ekonomisti. Mi moramo naći prednost iz nekih naših prethodnih temeljnih znanja i vještina, i to prodavati. Ne možemo tvrditi da je istraživanje tržišta, PR i slično, samo i isključivo psihološka djelatnost.*

Marina Gulin: *Trebamo naći dobru definiciju psihološke djelatnosti koja će ući u Zakon. I radi zaštite nas i radi zaštite klijenata.*

Ivanka Raič: *Ana uopće ne tvrdi da mi trebamo sprečavati druge struke da to rade, nego da postoje poslovi kojima se psiholozi bave, a koji nisu psihološka djelatnost. Psiholog koji radi u istraživanju tržišta sigurno neće koristiti testove za koje treba dopusnicu. U Zakonu piše da to jest psihološka djelatnost. I ako ju radi psiholog onda mora biti član Komore, a ako ju radi bilo tko drugi onda ne treba. Mi smo u neravnopravnom položaju.*

Sanja Mršić Husar: *Dio toga je već rečeno, pa se ne želim ponavljati. Imam par konkretnih prijedloga koji su na tragu onoga što je kolegica govorila vezano za posebnu dopusnicu i specijalizaciju. Mislim da bi bilo dobro kad bi se moglo, i da bi to bilo jako zaštićujuće za sve nas, da se poslodavce zakonski obveže da omogućuje educiranje psihologa, recimo u zdravstvu, da su psiholozi obvezni proći specijalizaciju iz kliničke psihologije, u školskoj nešto drugo, u vojnoj nešto treće, u organizacijskoj nešto četvrto itd. U svakom slučaju, ne znam da li je moguće to napraviti na način kao što liječnici imaju na svoj način, cijelu tu mašineriju educiranja kad uđu u nekakvu javnu službu, da li bi se to isto moglo napraviti i za psihologe. Da, kad uđu u sustav zdravstva, da ne ide ta edukacija na njihov račun, i da se na taj način ljudi raslojavaju na one koji si to mogu i one koji si to ne mogu priuštiti, nego da naprosto to bude obveza poslodavca koji uzima mladog čovjeka na posao.*

Marija Subašić Maras: *Ako želimo biti konkurentni na tržištu rada, onda ne smijemo poslodavcu nametati između toga da uzme psihologa kojem mora platiti edukaciju ili ekonomista koji može raditi srodan posao npr. u ljudskim resursima, a koji nema nikakve obveze.*

Sanja Mršić Husar: *Liječnik koji radi na mjestu ginekologa u bolnici, mora obavezno proći specijalizaciju za ginekologa da bi bio ginekolog. Isto tako psiholog, da bi bio klinički psiholog, mora proći specijalizaciju iz kliničke psihologije.*

Ivanka Raič: *Mislim da je tu bitno pitanje poslodavca i vrste poslodavca. Većina nas*

psihologa radimo u nekakvim javnim službama, na nekakvom proračunu smo, poslodavac je država u konačnici. I obvezati državu je puno važnije nego obvezati privatnog poslodavca. Mi koji radimo u organizacijskoj imamo dojam da je Zakon „krojen“ upravo za one psihologe koji rade u državnom sektoru, a nije vodio puno računa o zaposlenima u privatnom sektoru.

Predrag Zarevski: *Sanja, ja potpuno razumijem ovo što ti govoriš, no meni se čini da je to više do Komore kako ćemo mi to u pojedinom području rada psihologa riješiti. To ne rješava Zakon. Uzmimo na primjer škole. Svi znamo koliko nedostaje psihologa po školama. Pedagoga ima 4 puta više. I oni rade dio te psihološke djelatnosti i to im ne možete zabraniti, a svi smo mi svjesni da bi to bolje radio psiholog. Ali kad bi to pokušali zakonski zapriječiti, navukli bi si vruga na vrat. Tu samo našom kvalitetom možemo uspjeti. Recimo, kad u jedno poduzeće dođe psiholog, i dobro radi, nedugo iza toga dođe još jedan, dva ili tri. Uzmite Plivu, napumpali ste tamo krasan tim. Razvijali ste svoja psihodijagnostička sredstva, zaštitili ih, sve je zakonski čisto i krasno ide. Dakle, može se.*

Sanja Mršić Husar: *Znači, ovo što predlažem nije moguće?*

Josip Mađarić: *Teško da ćete Zakonom moći zabraniti nekome drugome, tko je u nekom drugom zanimanju, da radi nešto što je ili je vrlo blizu vašem poslu. Zastupati na sudu vas može samo odvjetnik, inženjer strojarstva ne može. Ne znam u kojoj mjeri vaša djelatnost graniči s drugima. Ako sociolog ili ekonomist može raditi vaš posao ili dio vašeg posla, onda vi dolazite u lošiju situaciju prema njima, da vi sami sebe u nekim stvarima ograničavate, a oni istovremeno rade isti posao, bez ograničenja. Ključ toga je da se svojom kvalitetom dokaže, i da s vremenom netko kaže „ok, to mogu raditi samo psiholozi. To ne može raditi ekonomist, samo psiholog“. U tom času vi možete napraviti određene specijalizacije. Da jedan dio može raditi onaj koji je krajnje educiran u tom segmentu. Ali to je stvar Komore, a ne stvar Zakona.*

Sanja Mršić Husar: *Ali ja bih akcent stavila na ovaj dio „pokušati obvezati poslodavca“.*

Josip Mađarić: Npr. u privatnoj firmi, ima čovjek nekih problema s kadrovima, može na to mjesto postaviti koga hoće. Npr. svojedobno šef pravne službe u Privrednoj banci je bio informatičar. Odnosno, jedan segment onoga što je pokrивao je bila i pravna služba. Vi ne možete poslodavca obvezati da će on vama platiti bilo što.

Predrag Zarevski: Dajte, idemo područje po područje. Može li itko osim psihologa u medicini rada testirati kandidata za recimo oružje? Ne može. I gotovo. A u ovoj zoni je drugo. Da li će privatnik, dati Peri da zide, to je njegova stvar. Ali ako hoćete ići u gradnju kuće, onda morate imati od projektnog ureda. To je tako i nemojmo se više oko toga raspravljati.

Sanja Mršić Husar: Imam još jedan prijedlog, pokušaj da se olakša život, ako je to moguće. Da li se zakonski može regulirati to da kad čovjek prelazi iz jednog područja rada u drugo, recimo iz školske u zdravstvo, ili obrnuto, da ne mora polagati stručni ispit?

Josip Mađarić: To je stvar Komore.

Kolegica 1: Čini mi se da kada je kolegica govorila o obvezi plaćanja specijalizacije, da je razmišljala u kontekstu zdravstva. Kako obvezati poslodavca da plati tu edukaciju. (nerazgovijetno..) Teško je i ovako dobiti mjesto u bolnici, a ako se poslodavcu uvjetuje da mora platiti specijalizaciju, plus testove, plus stručno usavršavanje, plus sve ostalo..., onda će biti još teže dobiti mjesto.

Josip Mađarić: To je sudbina svih radnika, odnosno struka, koji rade u firmama u kojima njihova struka nije core bussines firme. Ja sam radio u osiguravajućem društvu i nitko me nije tjerao da položim pravosudni ispit, niti me stimulirao. Da se pitalo poslodavca, nikad ne bih položio pravosudni ispit. A kad je trebalo ići na sud, onda je to bilo dobro. Dok nisam imao pravosudni, uzeli su advokata, jer na sudu ne možeš zastupati bez pravosudnog ispita. Ne možete uvjetovati da poslodavac plati bilo kakvu edukaciju nekom drugom. Bojim se, koliko sagledavam situaciju, da niste toliko snažni.

Leonida Akrap Dautović: Nije poanta da poslodavac plati specijalizaciju, nego je poanta

da nama poslodavci ne priznaju status na temelju specijalizacije. To je problem.

Josip Mađarić: A kako da ga natjerate na to? To je nemoguće. Ima druga firma, koja bolje plaća. Morate se educirati, jer ćete onda naći bolju firmu.

Leonida Akrap Dautović: Permanentno obrazovanje je ionako naša obaveza. Čemu, ako od toga nema ništa.

Ivanka Raič: Ako ste nešto naučili, onda valjda bolje obavljate svoj posao, to bi se trebalo vidjeti. Ne možete reći da onda nemate ništa od te specijalizacije.

Leonida Akrap Dautović: Ne mislim da nemam ništa, ali govorim o sferi statusa, preživljavanja..

Kolegica 2: Specijalizacije su prvi korak da nas priznaju u zdravstvu kao zdravstvene suradnike.

Josip Mađarić: Ako dopustite, na tragu onoga što sam rekao vezano uz core bussines – ne core bussines, znam puno kolega pravnik koji rade u bolnicama. Svi oni kažu kako je to jedno okružje koje nije stimulativno ni u kom pogledu. Oni su tamo kao nužno zlo. Pravnik u bolnici.

Matija Subašić Maras: Treba povući jasne granice o tome o čemu razgovaramo. Ja mislim kad ulazimo u sferu testiranja, dijagnostike, da tu definitivno treba primjenjivati Zakon i znati zašto ga primjenjujemo. Dakle da testirati smije psiholog, i da svaka dijagnostika košta. Prema tome ne donosimo trošak, nego je to proces koji ima svoju cijenu.

Ali mi u drugim područjima nismo sigurni što mi dajemo kao dodanu vrijednost, ako propišemo nekakva pravila. Ja mislim da dilema oko toga da li mi možemo testirati, toga da li mi možemo raditi u nekim drugim područjima, ne bi smjelo biti. Jer ono što smijemo mi koristiti kao instrumente, a poslodavac u području organizacijske psihologije može reći „ja hoću instrumente“ ili „ja neću instrumente i koristit ću grafologa“. I to je njegovo pravo. Ali ako želi imati kvalitetnu selekciju, onda će koristiti instrumente i to košta. Kao što košta i naš rad. Ali ne treba siliti da on mora ulagati u čovjeka da bi zadovoljio neka dodatna pravila struke, u

područjima u kojima se ne vidi jasna razlika između nas i drugih struka.

Zlata Matoković: Ja sam samo htjela reći, što se tiče ovih plaćanja. Radila sam i za bolnicu, i za dom zdravlja i za medicinski centar. I kad sam tek počela raditi isto sam htjela upisati specijalizaciju. Oni su rekli „nama ne treba specijalist, nama treba čovjek sa VII. stupnjem stručne spreme.“. I pisali su i na fakultet i pitali da li ja sa tim stručnim znanjem mogu obavljati poslove i u psihodijagnostici na psihijatriji i u medicini rada i ocjeni radne sposobnosti i procjene djece, prof. Kljaić je odgovorio da smo mi sposobni za sve te poslove. I medicinski centar mi je odgovorio „mi vama nećemo plaćati specijalizaciju. Nama fakultet garantira da ste vi sposobni za obavljanje svih tih poslova na VII. stupnju stručne spreme“. I kvit. I što sada da radimo, dalje od toga se sigurno nije pomaklo. Neki ljudi su imali priliku, i bolnica im je platila specijalizaciju, ali većina nas to nikad nismo mogli ostvariti. Mogli smo dobiti slobodne dane i platiti sami, ali rečeno nam je da nam neće platiti ni specijalizaciju, niti povećati plaću, jer trebaju osobu sa VII. stupnjem stručne spreme. A tada smo još bili zdravstveni suradnici, a onda smo „pali“ na nezdravstvene radnike.

Sanja Mršić Husar: Ne znam je li moguće spojiti činjenicu da u Zakonu o zdravstvenoj zaštiti u članku 24. postoji stavak koji kaže da „zdravstvenu djelatnost ... mogu obavljati i nezdravstveni djelatnici, pod uvjetima i na način koji pravilnikom uz prethodno pribavljeno mišljenje nadležnih komora propisuje ministar.“

Josip Mađarić: Tog Pravilnika još nema.

Sanja Mršić Husar: Mi tu onda imamo otvoreno područje. I drugo, članak 129. kaže „zdravstveni suradnici su osobe koje nisu završile obrazovanje zdravstvenog usmjerenja...“ Znači, možemo se nazvati „zdravstveni suradnici“ i u sadašnjem Zakonu za to postoji temelj, odnosno Zakon o zdravstvenoj zaštiti nas već sada podržava u tome.

Marina Gulin: Ako mi u Zakon uvedemo specijalizaciju, ne moramo ju operacionalizirati, definirati da je to iz, ne znam, liječenja ptica, i razgraničimo poslove, koje može raditi

diplomirani psiholog, odnosno magistar struke, a za koje poslove je potrebna specijalizacija, ne vjerujem da bi netko u zdravstvenom sustavu radio problem. Omogućuje se razlikovanje psihologa opće prakse i specijaliste. Ako poslodavci mogu poslove specijaliste bolje naplatiti, onda će im i samima biti u interesu platiti specijalizaciju, jer će oni od nje imati koristi.

Kolegica 3: Jedna psihologinja (ispušteno) u Hrvatskoj sa specijalizacijom iz kliničke ima plaću kao liječnik-specijalist. Zato jer je specijalizaciju završila u Ljubljani, gdje je ta specijalizacija pri Medicinskom fakultetu. I kad su gledali gdje je završila, bilo je bitno to da je pri Medicinskom fakultetu. Zato su joj priznali.

Matija Subašić Maras: Meni se čini da je nama zakonom bilo bitno definirati što psiholog smije raditi, što psiholog isključivo smije raditi. Meni se čini da bi naš idući cilj, na razini države, na razini Zakona, trebao biti da se uredi status psihologa u institucijama. Ako to uspijemo urediti, onda možemo propisivati što psiholog u nekoj instituciji mora imati da bi radio tu struku. Npr. kad bismo mogli izlobirati da svaka zdravstvena institucija mora imati psihologa dijagnostičara, psihologa za psihološke tretmane, i da to piše u zakonu, i da se institucije moraju toga držati. Kao što se moraju držati Zakona o zaštiti na radu, i moraju imati stručnjaka zaštite na radu, onda cijela ova priča – koja znanja moraju imati – postaje relevantna jer institucije moraju ulagati. Isto tako, kad bi postalo pravilo, odnosno zakonska obveza, da svaka kompanija sa ne znam, 50 i više zaposlenih mora imati organizacijskog psihologa, onda bi imalo smisla govoriti što organizacijski psiholog može. Onda kad znamo da moraju imati, da moraju ulagati, onda možemo dalje.

Josip Mađarić: Siguran sam da ako pokušate nešto od toga nametnuti, da će vam graknuti Udruga poslodavaca, da će vam graknuti svi čiji interesi neće biti u tome, a vaš rad će biti naočigled skuplji, ali možemo to predložiti. U kojoj mjeri će to biti prihvaćeno, to je druga stvar.

Matija Subašić Maras: Treba se fokusirati na to da dovodimo područje po područje u red.

Barica Urh: *Da se vratimo u realnost. Čini mi se da bi specijalizacije još više ograničile mlade kolege, nego posebne dopusnice. Prije smo sa 4, sada 5, godina studija mogli sve, a sada nam za to trebaju specijalizacije. Time se ograničavamo još više nego što smo prije. Ne treba tražiti da se specijalizacija izjednači s liječničkom specijalizacijom. To je iluzija koju nikada nećemo moći postići.*

Kolegica 4: *Što je s testovima? Poslodavcima su skupi. Ako bi došla Komora u nadzor i našla kopirane testove, tko bi platio kaznu, psiholog ili poslodavac?*

Josip Mađarić: *Oboje. No takvih problema ima i kod liječnika. Instrumente koji su za jednokratnu upotrebu moraju sterilizirati i ponovo koristiti. Na zato jer žele, nego zato jer nemaju druge. Poslodavac ne plaća. Pa ih koriste višekratno, dok se nešto ne dogodi.*

Kolegica 5: *I kako to završi na sudu? Tko ispadne kriv?*

Josip Mađarić: *Ovisi o tome tko ga zastupa.*

Marina Štimac: *Htjela bih nešto reći vezano uz kopiranje instrumentarija, i baš mi se zgodno složila ova tema konferencije, koliko smo zapravo odgovorni prema vlastitoj struci. I Zakon i Pravilnik kažu da psihodijagnostička sredstva ne smijemo fotokopirati. I mi se vadimo na to da poslodavac nema novaca da nam kupi instrumentarij. Da li je, kolege, itko od nas ikada uputio prigovor Komori, „radim kod toga i toga, ne omogućavaju mi nabavu psihodijagnostičkih sredstava, nego me*

prisiljavaju da ih fotokopiram. Molim vas, pomozite mi.“ Jesmo li mi odgovorni ili smo neodgovorni? Ja, otkad radim u ministarstvu, a ministarstva imaju novaca bez obzira što vam pričaju, ponestalo je instrumentarija, trebalo ga je nabaviti. Ja sam naručila, a oni su se zgražali „pa kolegice koliko to košta? pa kako ćemo, znate morate čekati da se usvoji proračun“. A ja sam rekla „ne, mi vam nećemo ništa čekati, to su naša osnovna sredstva rada. Mi time radimo.“ Ja sam dostavila Pravilnik, jer Komora je obavezala sve psihologe da svom poslodavcu dostave Pravilnik o psihodijagnostičkim sredstvima, gdje piše zabranjeno je testirati fotokopijama testova. I rekli su „joj, možemo li vam ovaj put nabaviti samo 1000, a ne 9000.?“ A ja sam rekla „može“. Tako da, zapitajte se da li zaista mi, kao profesija, postupamo kako treba.

Predrag Zarevski: *Moramo raspravu privesti kraju. Konzultirati ćemo pravnika što od ovih vaših akcenata da izvučemo, i da stavimo na web, tako da i ostale naše kolege se mogu s tim upoznati.*

Josip Mađarić: *Mislim da bi bilo dosta praktično, korisno, da gospođi Teuti dostavite vaše pismene uratke, ali na dvije strane maksimalno, pa onda iz toga možemo nešto korisno izvući. Ali ne više od 2 strane, jer onda budete svašta pisali.*

Predrag Zarevski: *Zahvaljujem vam svima na diskusiji.*

Priredio: Predrag Zarevski

PSIHOTEHNIKA

osvrt na njezin nastanak, uspon i prestanak *)

Povodom 27. kongresa primijenjene psihologije u Melbourneu,
od 11. do 16. srpnja 2010. godine

Psihotehnika je povijesni naziv za primijenjenu psihologiju, posebno u području psihologije rada, industrijske psihologije te profesionalne orijentacije i selekcije. Izraz psihotehnika uveo je **William Stern** (1863.-1938.) 1903. godine (prema Rösger, 1999.), a njegovu je prihvaćanju dao značajan doprinos njemačko-američki psiholog **Hugo Münsterberg** (1863.-1916.) (Lamberti, 2006.; Lück, Bringmann, 1999., Rösger, 1999.).

Psihotehnika je nastala kao izraz društvenih potreba da se osiguraju odgovarajući postupci izbora radnika početkom 20. st. U to vrijeme u Njemačkoj se započelo sa selekcijom kandidata za strojovođe i vozače tramvaja, radila se selekcija telefonista. Kada zbog elektrifikacije dolazi do naglog razvoja novih industrijskih pogona, psihotehnika ubrzano napreduje. Snažan poticaj njezinom razvoju dao je Prvi svjetski rat. Taj se rat naziva i ratom strojeva zbog uvođenja tenkova i avijacije. Morali su se pronaći odgovarajući načini kako da se iz mase pretežito neobrazovanih ili slabo obrazovanih radnika odaberu oni koji će moći udovoljavati relativno složenim manipulativnim zahtjevima. U industriji se javlja normiranje proizvodnje, njemački DIN se osniva 1917., što psihotehničari postavljaju nove zahtjeve (Rösger, 1999.). Uz teoretičara Sterna u Njemačkoj je bio izuzetno važan **Walter Moede** (1888.-1958.), svojedobno Wundtov asistent, koji je 1915. organizirao prvi psihotehnički odjel u njemačkoj vojsci (Spur, 2008.). Tokom Prvog svjetskog rata željeznički promet je predstavljao glavnu vojnu transportnu poveznicu, tako da je željeznica bila pod vojnim zapovjedništvom. Psihotehnički postupci koristili

su se za izbor strojovođa te za selekciju kandidata za vojne pilote (Rösger, 1999.).

U Njemačkoj se za vrijeme Prvog svjetskog rata počinju masovno zapošljavati žene jer su muškarci na bojišnici. Žene se počinju primati i na neka do tada isključivo 'muška' radna mjesta. Istodobno, kao posljedice ratnih stradanja javljaju se brojni ranjenici, uključivo i oni s prostrelima glave te sve vrste invalida s amputiranim udovima koji su bili premladi za potpunu mirovinu, pa im se pokušavala procijeniti preostala radna sposobnost. Sve to daje zamah psihotehnicarima. Psihotehnički pristup se svodi na primjenu uglavnom različitih testova psihomotorike u procesima selekcije. Osobe koje primjenjuju psihotehnička sredstva nisu bile posebno obrazovane. Prolazile su kratkotrajne tečajeve i tako osposobljene upućivane su na posao (Rösger, 1999.).

U Francuskoj su u ranom razdoblju glavni zastupnici psihotehničke bili **Jean-Maurice Lahy** (1872.-1943.) (Lahy, 2010.) i **Henri Piéron** (1881.-1964.) (Piéron, 2010.) Piéron je 1928. osnovao Nacionalni institut za profesionalnu orijentaciju. Nešto kasnije pojavljuje se **Raymond Bonnardel** (1901.-1988.), koji uspijeva konstruirati izuzetno mnogo psihotehničkih instrumenata. Osim u Njemačkoj i Francuskoj, psihotehnika se razvijala i u Čehoslovačkoj, Belgiji, Nizozemskoj, Velikoj Britaniji. U Moskvi je 1931. godine održan Sedmi psihotehnički kongres.

Dijelu psihologa u konotacijama pojma 'psihotehnika' javljaju se uglavnom asocijacije na primjenu različitih psihomotoričkih aparata i instrumenata. Naime, kako navodi **van Drunen**

(1999), nakon izvornog rodnog pojma za ukupnost primijenjene psihologije, pojam psihotehnike ubrzo se ograničio na primjenu individualnih psiholoških postupaka za izbor ljudi. Nakon Prvog svjetskog rata, premda su postojali testovi tipa papir i olovka, posebno su bili omiljeni test-aparati i instrumenti za ispitivanje (psihomotoričke) spretnosti. U 1950-im pristup je zamijenjen i pod pojmom 'psiholoških testova' ponajprije pomišljamo na testove tipa papir i olovka, a ne na test-aparate i test-instrumente.

Naziv 'psihotehnika' nestaje iz službene terminologije 1955. godine. Te je godine na 12. psihotehničkom kongresu u Londonu, koji je organizirao **Clifford Frisby**, poslovni čovjek koji je dosada jedini predsjednik psihološkog kongresa koji nije bio psiholog, odlučeno da se Međunarodna asocijacija za psihotehniku (Association International de Psychotechnique) preimenuje u Međunarodnu asocijaciju za primijenjenu psihologiju (Association de Psychologie Appliquée – AIPA, odnosno: The International Association of Applied Psychology – IAAP) (IAAP, 2010.).

Popis kongresa psihotehnike/primijenjene psihologije

Redni broj kongresa	Mjesto, država i godina održavanja	Predsjednik kongresa
I	Ženeva, Švicarska 1920	E. Claparède
II	Barcelona, Španjolska 1921	E. Claparède
III	Milano, Italija 1922	G. Ferrari
IV	Pariz, Francuska 1927	E. Toulouse
V	Utrecht, Nizozemska 1928	N. Roels
VI	Barcelona, Španjolska 1930	E. Mira i López
VII	Moskva, USSR 1931	I. Špilrajn
VIII	Prag, Čehoslovačka 1934	R. Seracky
IX	Bern, Švicarska 1949	H. Piéron
X	Göteborg, Švedska 1951	J. Elmgren
XI	Pariz, Francuska 1953	R. Bonnardel
XII	London, Ujedinjeno Kraljevstvo 1955	C. Frisby
XII	Rim, Italija 1958	T. Canstrelli
XIV	Kopenhagen, Danska 1961	R. Tranekjaer
XV	Ljubljana, Jugoslavija 1964	Z. Bujas
XVI	Amsterdam, Nizozemska 1968	N. Wijngaarden
XVII	Liège, Belgija 1971	R. Piret
XVIII	Montreal, Kanada 1974	L. Dorais
XIX	München, Njemačka 1978	R. Amthauer
XX	Edinburgh, Ujedinjeno Kraljevstvo 1982	G. Randell
XXI	Jeruzalem, Izrael 1986	Y. Amir
XXII	Kyoto, Japan 1990	J. Misumi
XXIII	Madrid, Španjolska 1994	J.M. Prieto
XXIV	San Francisco, SAD 1998	J. Matarazzo
XXV	Singapur 2002	E. Nair
XXVI	Atena, Grčka 2006	J. Georgas & M. Manthouli
XXVII	Melbourne, Australija 2010	P. Martin

U Tablici su navedeni redni brojevi kongresa psihotehnike, odnosno primijenjene psihologije, mjesta, države i godine njihova održavanja kao i njihovi predsjednici. Prvi kongres bio je održan 1920., a 27. će biti održan od 11. do 16. srpnja ove godine u Australiji IAAP (2010).

*) Zahvaljujem prof. dr. Željku Jerneiću na korisnim primjedbama pri pisanju ovog priloga.

Literatura

- IAAP (2010). Chronicle of IAAP. Pristupljeno: 6. 4. 2010. Dostupno na: <http://www.iaapsy.org/index.php?page=chronicle>
- Lahy, J._M. (2010). Pristupljeno: 6. 4. 2010. http://fr.wikipedia.org/wiki/Jean-Maurice_Lahy
- Lamberti, G. (2006). Psychotechnik in den zwanzigen Jahren des 20. Jahrhunderts. U G. Lamberti (Hg.). *Intelligenz auf dem Pruefstand – 100 Jahre Psychometrie* (str. 41-57). Goettingen: Vandenhoeck & Ruprecht.
- Lück, H. E., Bringmann, W. G. Bringmann (1999). Hugo Münsterberg. U H. E. Lück, R. Miller: *Illustrierte Geschichte der Psychologie*, 2. Aufl., (str. 178-180.). Weinheim: Beltz.
- Piéron, H. (2010) *Les méthodes, La psychotechnique*. Pristupljeno: 6. 4. 2010. Dostupno na: <http://www.megapsy.com/mental/pages/053.htm>
- Rösgen, P (1999). Die Psychotechnik in Deutschland. Eine psychologie geschichtliche Darstellung. Schriftliche Hausarbeit im Rahmen des Baccalaureus Artium/Bachelor for Art. Koblenz: Soziale Verhaltenswissenschaft.
- Spur, G. (2008). *Industrielle Psychotechnik – Walther Moede. Eine biografische Dokumentation*. München: Hanser Verlag.
- van Drunen, P. (1999). Von der Psychotechnik zur Psychodiagnostik. U H. E. Lueck, R. Miller: *Illustrierte Geschichte der Psychologie*, 2. Aufl., (str. 254-256.). Weinheim: Beltz

MEĐUNARODNA AKTIVNOST HPD-a

Donosimo tekst predsjednika EFPA-e o dokumentu vijeća Europe EU 2020. EFPA je jedno od savjetodavnih tijela Europske komisije.

EFPA o dokumentu Europske komisije - EU 2020 15. siječnja 2010.

Izveštaj sadrži privremene komentare EFPA-e (Europska federacija psiholoških društava) o radnom dokumentu EU 2020 Europske komisije. EFPA predstavlja struku i disciplinu psihologije u Europi, s uključenih 35 zemalja članica, od kojih 26 iz Europske unije te više od 250.000 udruženih psihologa.

Opći komentari

Prema EFPA-i, radni dokument EU 2020 sadrži niz ideja i ciljeva za ostvarivanje pozitivnih promjena u EU. Tematski ciljevi, odnosno stvaranje vrijednosti putem znanja, osnaživanje ljudi unutar inkluzivnog društva te stvaranje konkurentnog, povezanog i zelenijeg gospodarstva sami su po sebi od velikog značenja i vrijednosti. EFPA posebno cijeni namjeru (premda nije u potpunosti razjašnjeno u dokumentu) da se ostvari socijalno (a ne liberalno) tržišno gospodarstvo. To je veoma bitno i u skladu s europskim vrijednostima, da

se izbjegnu ili smanje nedostaci tržišnog gospodarstva, kao primjerice velike nejednakosti dohotka, zdravlja i kvalitete života te povećanog rizika nezaposlenosti, ograničene mogućnosti za profesionalni razvoj te izdvojenost iz društva. Slažemo se s predsjednikom komisije **Joseom Manuelom Barrosom** da "pametno gospodarstvo i mudro društvo koji se temelji na jakim europskim vrijednostima mogu ići zajedno". Vjerujemo da prihvaćanje europskih vrijednosti poput onih vezanih za inovacije u ekologiji i zdravstvenoj skrbi, mogu povećati motivaciju koja je potrebna EU za što veću konkurentnost u odnosu na zemlje jačeg tržišnog gospodarstva, u smislu stupnja razvoja i „zelenila“.

Iako je razumljivo da radni dokument, koji ponajprije predlaže strategiju za rješavanje gospodarske krize, uglavnom govori o ekonomskoj dimenziji EU, ne treba zapostaviti ni socijalnu dimenziju. U našem radu, kao

psiholozi, stalno se suočavamo s ljudskim i socijalnim pitanjima koja potiču iz ekonomskih procesa i gospodarski bazirane politike. Možemo, primjerice, upozoriti na štetne psihološke posljedice stresa na poslu te u slučaju nezaposlenosti, poput depresije i samoubojstva. Smatramo da se strategija EU 2020 treba jednako posvetiti ekonomskim i socijalnim pitanjima. Treba priznati da uspješan izlaz iz krize nije samo pitanje gospodarske i fiskalne politike. Također je važno spomenuti mentalno zdravlje i blagostanje, što predstavljaju osnovu za ljudsku otpornost na stres i inovativnost.

Kao psiholozi, također vidimo potencijal za gospodarski razvoj, bolju društvenu integraciju, odgovorniju interakciju s okolinom te za veći broj zdravijih i zadovoljnijih stanovnika. Uvjereni smo da će se taj potencijal moći iskoristiti kada se uklone prepreke, stvore prikladne organizacijske strukture te stvore odgovarajuće prilike i poticaji. U gotovo svim područjima koji su navedeni u dokumentu EU 2020 - uključujući obrazovanje, inovacije, radne vještine, fleksigurnost, očuvanje energije, transport, proizvodnju - nalaze se psihološka znanja i sposobnosti s pomoću kojih se mogu prepoznati specifična ograničenja i mogućnosti za poboljšanje. S našeg stajališta, psihologija je jedna od struka koja može pridonijeti stvaranju i primjeni novih strategija EU-a.

Stvaranje porasta vrijednosti putem znanja

Nema sumnje da se obrazovanje u Europi mora unaprijediti i to od predškolskog do visokog obrazovanja, za povećanje produktivnosti, veću potporu ranjivim skupinama te za pomoć u borbi protiv nejednakosti i siromaštva. Ipak, poboljšanje obrazovanja nije lako postići i „društvo znanja“ ne dolazi samo po sebi, kao što su pokazala iskustva s Lisabonskom agendom. Smatramo da se malo toga može poboljšati bez identifikacije institucionalnih i psiholoških prepreka koje ograničavaju učinkovitost obrazovanja i znanja te stvori bolje okruženje za učenje na temelju novih spoznaja (primjerice samo-usmjereno učenje) psihologije obrazovanja. S obzirom na „cjeloživotno učenje“ vidimo potrebu za temeljnim istraživanjima metoda koje bi se svojim načinom, učenje mogle proširiti na cjelokupno stanovništvo. Što se tiče Europskog područja znanja (European Knowledge Area) želimo predložiti da se ne bi trebalo usredotočiti samo na infrastrukturu znanja, nego i na europske sadržaje. Uz činjenicu da je Europska povijest temelj

današnjih vrijednosti, stajališta i ideja, vjerujemo da će sadržaj tipičnog Europskog znanja, primjerice u pogledu načela obrazovanja, posla i zdravlja, svakako imati veliki utjecaj u ostvarivanju demokratskog i inkluzivnog društva u kojem su kvaliteta života, zdravlje i podijeljene odgovornosti bitni za ekonomski prosperitet. Takav sadržaj Europskog znanja može njegovati europski identitet i pridonijeti konkurentnosti Europe na međunarodnom tržištu.

Vezano za digitalno gospodarstvo, želimo ukazati na potrebu za razvoj i istraživanje alternativnih oblika poslovne organizacije. Primjerice, suradničke mreže malih poduzetnika, pored postojećih velikih dioničkih društava, mogu spojiti potencijalnu kreativnost i inovativnost uz visoku kvalitetu rada i veću razmjenu znanja. Tako umrežene mogu imati veći stupanj fleksibilnosti što se rijetko postiže u većim organizacijama. Ovdje postoji jedinstvena mogućnost oslanjanja na stručnost u radu i psihologiju organizacije.

Osnaživanje ljudi u inkluzivnom društvu

Slažemo se da je kriza "promijenila igru" i da su potrebni novi oblici rada. Iz psihološke perspektive možemo reći da je riječ o pitanju pronalazjenja novih načela organiziranja i razvoja novih vještina kod ljudi. Postoje psihološke prepreke za osnaživanje radnika te za njihovu predanost u radu u velikim korporacijama, pogotovo onih koji su podložni dinamici tržišta dionica te nisu povezani s proizvodnjom i tržištem. Vezano za gore navedeno bitno je uzeti u obzir potrebe, stajališta i preferencije mladih zaposlenika (generacija Y).

Postizanje fleksigurnosti nedvojbeno je najvažniji politički cilj, ali treba priznati da ima mnogo psiholoških aspekata koji se odnose na put pojedinca putem procesa obrazovanja (znanje i vještine), organizacije rada (motivacija, perspektiva u karijeri), te zajednice (uloga socijalne skrbi), kao i na svojstva uključenih institucija. Premda postoji mnogo spoznaja iz psihologije o tim pitanjima, pojam fleksigurnost treba dodatno razjasniti. Također postoji potreba za ciljanim istraživanjem da se utvrde uvjeti pod kojima se fleksigurnost može postići. Takva istraživanja trebaju uključivati, ali ne i ograničiti se na doživotno učenje, temu kojom se psihologija obrazovanja trenutno ne bavi.

Dakako, puno toga se može reći i o migraciji, siromaštvu i socijalnom izdvajanju vezano za ovaj politički cilj. U ovom trenutku želimo naglasiti da je potrebno uz gospodarske aspekte poduprijeti strukture koje su vezane za društvene, organizacijske i zdravstvene aspekte. Osim toga, postoje ozbiljni problemi – koji su često vezani uz psihičko i mentalno zdravlje - povezani s integracijom migranata te ljudi iz različitih društvenih kategorija koje treba identificirati i izravno im se obratiti.

Stvaranje konkurentnog, povezanog i zelenog gospodarstva

Što se tiče stvaranja zelenijeg a istovremeno konkurentnog gospodarstva, želimo istaknuti već ranije spomenuto pitanje da će daljnji prijedlozi i ustrojstvo stajališta vezanih za okoliš te ugrađivanje većih vrijednosti postati motivacijska sila za podupiranje konkurentnosti Europe te da ona postane lider među društvima sa slabije definiranim stajalištima o okolišu. Takvo stajalište predstavlja uloženi trud za daljnje promicanje ekološke svijesti, što će nadalje stimulirati potražnju za zelenim proizvodima i uslugama unutar Europske unije.

Što se tiče prometa, ističemo da je ljudski faktor od ključne važnosti za ukupan sustav pouzdanosti i sigurnosti. Ljudski faktori (što se oslanjaju na psihologiju prometa i zrakoplovne psihologije) trebaju, prema našem mišljenju, biti dio bilo kojeg pothvata R & D u odgovarajućim područjima prometa.

Industrijska politika bi trebala, prema našem mišljenju, podupirati ne samo industrije čiji si radnici s visokim plaćama mogu priuštiti bolji i

zdraviji život putem usluga na tržištu, nego i one za koje se zna da izravno pružaju rad visoke kvalitete, što pridonosi dobrobiti na direktniji način. Drugim riječima, ističemo važnost izravnog promicanja visoke kvalitete života putem rada.

Zaključak

U zaključku ovih komentara želimo naglasiti da su europski psiholozi organizirani u EFPA-u spremni dati daljnje komentare i informacije o razradi i/ili implementaciji EU 2020 gdje god je to moguće. Osjećamo posebnu odgovornost da se znanje i stručnost psihološke discipline i struke uzmu u obzir kako bi se poboljšali ljudski i socijalni aspekti programa EU-a 2020. Nadamo se da se neće smanjiti aktivnost Europske unije u vidu jačanja unutarnjeg tržišta i promicanja prekograničnih aktivnosti u području zdravstvene zaštite i drugih usluga te da će se nadalje unapređivati zaštita pacijenata i potrošača. Za psihologe, koji su postali sve aktivniji i djelotvorniji izvan granica vlastite države, to su važna pitanja. EFPA je, pokretanjem „EuroPsy European Certificate in Psychology“ (EuroPsy Europski certifikat iz psihologije) i „EuroPsy European Certificate of Specialized Expertise in Psychotherapy“ (EuroPsy Europski certifikat o specijaliziranoj stručnosti u psihoterapiji) olakšala priznavanje kvalifikacija psihologa u Europi i pridonijela zaštiti pacijenata i potrošača.

Prof. dr. Robert Roe,
predsjednik EFPA-e

IMPLEMENTACIJA EURO-PSY CERTIFIKATA

Kada sam prije tri godine izabran za člana Izvršnog odbora Europske federacije psiholoških društava EFPA-e, jedan od glavnih projekata Federacije (a još uvijek ima primat u aktivnostima EFPA-e) bio je završetak priprema za implementaciju EuroPsy Certifikata. Iz hrvatske perspektive, stvar je bila vrlo jasna – 'priznavanje struke' sustavom licenciranja trebalo je 'samo' primijeniti na Europu. No, šarolikost EFPA-e, različitost sustava obrazovanja u zemljama članicama, postizanje suglasnosti oko minimalnih standarda Certifikata – sve ovo rezultiralo je dugotrajnim pripremanjima koje ulaze u samu završnu fazu i najavljuju

početak primjene Certifikata u zemljama Europe.

Glavna Skupština Europske federacije psiholoških društava (EFPA) usvojila je na prošlogodišnjem zasjedanju u Oslu konačne upute za implementaciju EuroPsy Certifikata kao standarda izobrazbe i usavršavanja u psihologiji. Ključnu ulogu u implementaciji EuroPsy Certifikata u pojedinoj europskoj zemlji imaju nacionalni predstavnici, odnosno članice EFPA-e – u slučaju Hrvatske, to je Hrvatsko psihološko društvo koje je član EFPA-e.

Europska federacija psiholoških društava, EFPA, kao krovna europska organizacija uspostavila je Europski odbor za dodjelu EuroPsy Certifikata, dok članice EFPA-e trebaju uspostaviti Nacionalni odbor za dodjelu EuroPsy Certifikata. Sastav Nacionalnog odbora treba biti potvrđen od strane Europskog odbora, nakon detaljnog obrazloženja načina implementacije EuroPsy Certifikata u svojoj zemlji.

Uloga nacionalne članice EFPA-e je višestruka: ona ponajprije mora biti reprezentativni predstavnik psihologa određene zemlje. U zemljama gdje postoji više od jedne psihološke organizacije ili društva, treba stvoriti svojevrsnu grupaciju, odnosno zajedničko tijelo koje će osigurati reprezentativnost svih psihologa u toj zemlji i stvoriti uvjete za kvalitetnu primjenu EuroPsy Certifikata. Upravo je to razlog zbog kojeg svaki Nacionalni odbor mora biti potvrđen od Europskog odbora.

U prijavi kojom Nacionalni odbor aplicira Europskom odboru, navode se imena psihologa-članova Nacionalnog odbora s opsežnim profesionalnim *backgroundom*, odnosno njihovim životopisima. Također, treba navesti i na koji način Nacionalni odbor predstavlja psihologe određene zemlje te planirani način implementacije EuroPsy Certifikata u određenoj zemlji. Ono što je također bitno navesti je i način stjecanja diplome u rangu magistra struke iz psihologije (minimalno pet godina studija), kao i reguliranost vježbeničkog staža i mentorstva (u trajanju od minimalno godinu dana), zakonsku regulativu vezanu uz psihološku djelatnost, način stjecanja dopusnice i naziv institucije koja ih dodjeljuje. Značajno je i reguliranje pitanja etike, te se u prijavi zahtjeva i navođenje imena nacionalnog Etičkog odbora. Bitno je navesti i listu relevantnih studija psihologije u zemlji. Svi dokumenti vezani uz EuroPsy regulativu, kao i prijavni obrasci, obrazac za evaluaciju vježbeništva prema EuroPsy predlošku, trebaju biti prevedeni od ovlaštenog sudskog tumača i objavljeni na web stranicama članice EFPA-e.

Nacionalni odbor (National Awarding Committee, NAC) ima jednu od najznačajnijih uloga u implementaciji Certifikata u određenoj zemlji. Sastoji se od predsjednika i četiri do osam članova koji se biraju na mandat od četiri godine, s mogućnošću jednog reizbora. Sastav Odbora mora biti reprezentativan na način da predstavlja balans između psihologa 'u praksi', kao i članova akademske zajednice koji su uključeni u izobrazbu psihologa.

Ukoliko individualne prijave za stjecanje Certifikata zadovoljavaju postavljene kriterije, Nacionalni odbor ih prosljeđuje Europskom odboru na odobrenje. Nacionalni odbor je poveznica između psihologa pojedinca koji aplicira za Certifikat i Europskog odbora koji ga dodjeljuje, i odgovoran je za niz elemenata vezanih uz aplikaciju: od same pripreme implementacije Certifikata, evidencije profesionalnih kompetencija, evidencije vježbeništva pod nadzorom mentora (za pojedince koji apliciraju za EuroPsy Certifikat), do zaprimanja prijava i njihovog analiziranja, odobravanja izdavanja Certifikata ili neodobravanja izdavanja, uz detaljno obrazloženje razloga neodobravanja. Nacionalni je odbor zadužen za arhiviranje i čuvanje najmanje 15 godina svih individualnih prijava, priprema godišnja izvješća svojih aktivnosti, također je i konzultativno tijelo instituciji odgovornoj za reguliranje psihološke profesije u određenoj zemlji, odnosno u slučaju Hrvatske – Hrvatskoj psihološkoj komori. Naravno da cijeli postupak ima i financijsku dimenziju. Nacionalni odbor određuje cijenu individualnog pristupanja za dobivanje EuroPsy Certifikata u koju treba uključiti i iznos od 25 eura 'europske tarife' namijenjene EFPA-i.

Europska federacija psiholoških društava – EFPA i stanje psihološke profesije u Europi može se usporediti sa situacijom u Hrvatskoj od prije sedam godina, točnije uoči donošenja Zakona o psihološkoj djelatnosti. EuroPsy Certifikat postaje *brand*, 'profesionalna iskaznica' prepoznatljiva u 34 europske zemlje članice EFPA-e (uz sve zemlje članice Europske unije, članice Federacije su i Hrvatska, Island, Norveška, Rusija, Srbija, Švicarska i Turska), iskaznica koja je prepoznatljiva psihološkoj struci i studijima psihologije (jer jasno definira način obrazovanja i usavršavanja psihologa) te korisnicima naših usluga (kojima Certifikat pruža svojevrsnu „garanciju kvalitete“), a psihološku profesiju jasno pozicionira na europskom tržištu rada i usluga. U Hrvatskoj postoje svi preduvjeti za brzu primjenu EuroPsy Certifikata, uz čvrstu i efikasnu koordinaciju Hrvatskog psihološkog društva (kao člana EFPA-a i predstavnika Hrvatske u Federaciji), Hrvatske psihološke komore (kao regulatorne institucije psihološke djelatnosti u Hrvatskoj) i sveučilišnih studija psihologije u Hrvatskoj. Vjerujem da ćemo uskoro svjedočiti i formiranju Nacionalnog odbora, kojem već sada želim uspješan rad!

Hrvoje Gligora

Iz rada NEPES-a – Europske mreže školskih psihologa

Prof. dr. Majda Rijavec sudjelovala je 21. i 22. siječnja 2010. kao predstavnik HPD-a u NEPES-u (Europska mreža za školsku psihologiju) na sastanku - „Invited Expert Conference – Lifelong Learning: What’s in it for Psychologists in the Educational System?“ na kojemu je sudjelovalo 16 predstavnika iz različitih europskih organizacija i 30 predstavnika iz zemalja EU i Hrvatske. Donosimo izvješće kolegice Rijavec sa spomenutog sastanka.

Uvodni blok predavanja prvog dana konferencije odnosio se na obrazovanje školskih psihologa i EuroPsy te ulogu školskih psihologa u cjeloživotnom učenju u 21. stoljeću. Drugi blok pokrivaio je teme o glavnim partnerima školskih psihologa – učiteljima, roditeljima i učenicima. Ostatak dana bio je posvećen statusu i radu psihologa u Austriji, Francuskoj i Slovačkoj te prvom poslijediplomskom studiju iz školske psihologije koji se otvara u Nizozemskoj.

Rad drugoga dana odvijao se u tematskim radnim skupinama: Obrazovanje školskih psihologa i EuroPsy, Profesionalni profil i primjeri najbolje prakse psiholoških usluga u cjeloživotnom učenju i obrazovanju i Mogućnost unapređenja dostupnosti i kvalitete psiholoških usluga u obrazovanju.

Do idućeg sastanka koji će se održati krajem sedmog mjeseca u Dublinu treba obaviti sljedeće zadatke:

1. Izraditi brošuru o obrazovanju, profilu i kvaliteti usluga školskih psihologa. Kolegica Rijavec će kao predstavnik Hrvatske uglavnom sudjelovati u radu virtualnog tima

koji će se baviti profilom školskih psihologa, ali i u izradi završne brošure

2. Organizirati natjecanje video-clipova na temu „Što radi školski psiholog“. Pobjednik će biti predstavljen na ISPA konferenciji u Dublinu i dobiva nagradu od 500 eura. Radovi se mogu poslati od 1.02. do 31.5. 2010.
3. NEPES traži od svojih članica veći broj statističkih podataka koji se odnose na školske psihologe – N.E.P.E.S. Questionnaire 2010 about psychologists in the educational system across Europe. To uključuje podatke o broju učenika, učitelja, defektologa, školskih psihologa, socijalnih radnika u predškolskim i školskim ustanovama. Također se traže vrlo detaljni podaci o broju školskih psihologa u određenim vremenskim razdobljima, mjestima gdje rade, njihovoj dobi, spolu, plaći, obrazovanju kao i o projekcijama potreba. To je izrazito zahtjevan zadatak u kojem će mi trebati pomoć HPD, Psihološke komore i Sekcije za školsku psihologiju.

Majda Rijavec

HRVATSKI PSIHOLOZI U SVIJETU

Uredništvo Psihologa započinje s novom rubrikom u našem članskom glasilu, a u namjeri predstavljanja hrvatskih psihologa izvan Hrvatske, kolegica i kolega koji žive i rade u negdje u svijetu. Želimo se povezati s našim ljudima u inozemstvu za koje znamo da su uspješni u svojim karijerama i da su eksperti u različitim područjima psihologije od kojih možemo ne samo učiti nego i razvijati različite oblike suradnje. Niz započinjemo predstavljanjem uvažene kolegice dr. Elizabeth Kera iz SAD-a.

Dr. Elizabeth Kera, New Jersey, SAD

Dr. Elizabeth Kera rođena je u New Jerseyu, u Sjedinjenim Američkim Državama. Njezini roditelji u SAD dolaze iz Hrvatske, iz Nina, 1960. godine. No, veze s Hrvatskom ostaju, kao djevojčica, veoma često svoj ljetni odmor provodi u Hrvatskoj, u posjetu svojoj obitelji, putujući i odmarajući se diljem jadranske obale. Njezini roditelji veoma rano joj usađuju

ljubav prema Domovini, razvijaju senzibilitet na hrvatsku kulturu i svoje korijene utječući, na neki način i na njezin izbor studija psihologije.

Svoj prvi interes za psihologiju pokazuje u srednjoj školi birajući upravo psihologiju kao svoj izbor u školi specijaliziranoj za znanost i tehnologiju. Tako, kroz predstavljanje bioloških

temelja ponašanja i povezanosti mozga i ponašanja nastaje prva očaranost psihologijom. Studij psihologije upisuje na sveučilištu New York gdje diplomira kao počasni stipendist. Diplomirala je s obranom teme o povezanosti radnog pamćenja i negativnih simptoma shizofrenije provodeći istraživanje na New York Administration Hospital na Manhattanu. Za vrijeme studija, istovremeno je i predsjednica Hrvatske kulturne zajednice, studentske udruge koja studentima iz kampusa, a koji potječu iz drugih kultura, daje mogućnost upoznavanja s različitim vidovima bogate hrvatske baštine.

Elizabeth Kera

Nakon završenog studije, 2000. godine, primljena je na doktorski studij na njujorškom City University uključujući se tako u studijski program iz neuropsihologije s usmjerenjem na povezanost neuroznanosti, kliničke psihologije i bihevioralne neurologije. Kroz različita iskustva u bolnicama i klinikama (Winthrop Hospital, Hackensack University Medical Center, Queen preschool Project) razvoja specijalne vještine neuropsihologijske procjene kroz životni vijek, od predškolske dobi do starosti. Za vrijeme dokorskog studija, stječe i dva magisterija svojim radom usmjerenim na istraživanje nasljeđivanja kod ADHD-a i valjanosti dijagnoze u različitim etničkim skupinama. Istraživanja dr. Kera su objavljena u više znanstvenih časopisa u SAD-u što joj je 2006. godine donijelo i nagradu za istraživanja Neuropsihologijskog društva u New Jerseyu.

Nakon završetka svojeg dokorskog rada kao neuropsiholog jednu godinu stažira u North Shore University/Long Island Jewish Medical Center, pod mentorstvom istaknutih kliničkih neuropsihologa, dr. Paula Mattisa i dr. Kenneth Perrine. U svom radu, kao što to čini i sada, nastavlja svoj dugoročni interes za spajanje svih hrvatskih stručnjaka u području neuropsihologije

te utemeljuje Hrvatsku neuropsihologijsku diskusijsku skupinu na internetu. Kroz svoj rad i suradnju s International Liason Committee u Međunarodnom neuropsihologijskom društvu (INS), kao i suradnjom s Hrvatskim psihološkim društvom, prikuplja i šalje nekoliko pošiljki stručne literature iz područja neuropsihologije za kolege u Hrvatskoj.

Nakon završetka dokorskog studija, dr. Kera započinje 2 godine postdokorskog rada u pedijatrijskoj neuropsihologiji u specijaliziranoj pedijatrijskoj bolnici. Kroz taj rad, nastavlja razvijati vještine kognitivne rehabilitacije i neuropsihologijske procjene s pedijatrijskom populacijom. Svoj rad prezentira na 15. godišnjoj konferenciji hrvatskih psihologa u Cavtatu, 2007. godine gdje je održala veoma zapaženu radionicu na temu „Kognitivna rehabilitacija u pedijatrijskoj populaciji“. U nastojanju daljeg razvoja karijere, dr. Kera radi u Centru za epilepsiju pri Hackensack Medical Centru gdje postaje pridruženi voditelj neuropsihologijske djelatnosti, nakon čega se vraća u Specijalnu bolnicu za djecu gdje radi dio radnog vremena, a u drugom dijelu radnog vremena razvoja svoju privatnu praksu u North Haledon, New Jersey.

Vremenom, dr. Kera je razvila uspješne neuropsihologijske vještine za rad u svim dobnim skupinama pacijenata, iako se njezin sržni interes vezuje za pedijatrijsku neuropsihologiju. Bavila se različitim skupinama psihijatrijskih i neuroloških bolesnika s različitim dijagnozama uključujući epilepsiju, demenciju, poremećaje pokreta, ozljede mozga, neurološka stanja, karcinom, autizam, poteškoće učenja kao i razvojne poremećaje u djetinjstvu. Iako je biološka osnova ponašanja njezin primarni stručni interes i dalje se zanima za utjecaj okoline, ulogu psihosocijalnih i kulturalnih čimbenika koji utječu na ponašanje.

Dr. Elizabeth Kera trenutačno živi u New Jerseyu, SAD, sa suprugom Ivanom, također podrijetlom iz Hrvatske koji je u SAD doselio 2004. godine. Zajedno imaju 10-mjesečnu kćer Nilu s kojom namjeravaju dolazeće ljeto provesti sa svojom rodbinom u Hrvatskoj. Vjeruju također, da će to biti tek prvo ljeto u nizu koje će mala Nila provesti u Domovini, baš kao što je to kao dijete činila i naša uvažena kolegica – Elizabeth.

Priredio: Josip Lopičić

Kontakt: elizabethkera@yahoo.com

PSIHOTERAPIJSKI KUTAK

TRANSAKCIJSKA ANALIZA – otkriće jednostavnosti u neobičnom naslovu

Transakcijska analiza (TA) je teorija ličnosti i interpersonalne komunikacije. **Eric Berne** definira je kao „teoriju ličnosti i socijalnog ponašanja te kliničku metodu psihoterapije zasnovanu na analizi svih mogućih transakcija između dvije i više osoba, a na osnovu jasno određenih ego-stanja u konačnom nizu utvrđenih tipova transakcija" (Berne, 1972).

O povijesti transakcijske analize

Eric Berne (1910.-1970.) je krajem pedesetih godina prošlog stoljeća postavio osnovne koncepte nove psihoterapijske škole. Budući da je bio učenik dvaju velikih psihoanalitičara - **Paula Federna i Erika Eriksona**, njegova početna ideja bila je da TA služi kao dodatak psihoanalizi, odnosno njen uvodni dio koji bi kao takav ubrzao proces psihoanalize (Milivojević, 2005.). Dodajući koncepte „igre“ i „script“ 1957. godine, TA se počela jasno razlikovati od psihoanalize čime je počela graditi svoj put uspjeha.

Temeljne postavke TA

Prve odmake od psihoanalize, Berne je učinio u definiranju ego stanja. Koncept je preuzeo od Federna, a definiran je kao tri obrasca osjećanja i doživljavanja (Roditelj, Odrasli, Dijete) koji su direktno povezani sa određenim sklopovima ponašanja (Gavrilov-Jerković, 2003), a ujedno su objektivno provjerljivi. Ego stanja se označavaju velikim slovima kako bi se jasno naznačila razlika između ego stanja i značenja istih riječi u svakodnevnoj upotrebi. Cilj terapije je učvršćivanje granica između ego stanja i spoznaja da se može svjesno odabrati ponašanje.

Zbog velikog interesa za komunikaciju među ljudima, Berne je počeo proučavati, odnosno analizirati transakcije (jedinice komunikacije) zbog čega TA nosi ovakvo ime.

Pod utjecajem kibernetičara i teoretičara sistema (Gavrilov-Jerković, 2003) Berne je počeo razdvajati latentan, skriveni, psihološki nivo od manifestnog, svjesnog, socijalnog nivoa komunikacije. Uočio je da ljudi ponekad šalju poruke sa različitih nivoa, tako da na socijalnoj

razini poruka može zvučati činjenično i objektivno, dok na psihološkom nivou može imati sasvim druge namjere. Te transakcije se ponavljaju, a uvijek završavaju s osjećajem koji potvrđuje rane odluke svim uključenim. Berne ih je nazvao „igre“.

Sa **Claude Steinerom** proširuje osnovnu teoriju TA dodajući koncept „script“ ili „životni scenarij“. To je specifičan životni plan osobe po kojem ona živi u odrasloj dobi, a zasniva se na seriji prerano i pod stresom donesenih odluka u ranom djetinjstvu (Berne, 1989).

Cilj TA je oslobađanje od životnog scenarija i postizanje autonomije. Takva osoba je svjesna sadašnjeg trenutka, spontano, svjesno i racionalno bira između realnih alternativa te je spremna na otvorene i iskrene transakcije, odnosno intimnost (Gavrilov-Jerković, 2003).

Transakcijska analiza na racionalan način pristupa ljudskom ponašanju. Temelji se na pretpostavci da su svi ljudi odgovorni za svoje misli, osjećaje i postupke te da mogu naučiti kako poštivati sebe i druge, kako misliti za sebe i na sebe, kako donositi vlastite odluke te kako izražavati osjećaje bez ugrožavanja sebe ili drugih. Ona uči druge kako da budu u *sada i ovdje poziciji*, što su pohranili u sebi iz prošlih iskustva i kako im ona utječu na sadašnji život te im osvježuje odluke iz ranog djetinjstva koje im određuju sadašnjost i budućnost. Na ovim pretpostavkama temelje se dva najvažnija praktična principa (Gavrilović-Jerković, 2003): transakcijska analiza je ugovorna metoda koja se ostvaruje isključivo kroz otvorenu komunikaciju terapeuta s klijentom sa jasnom porukom o obostranoj odgovornosti i moći u vezi odvijanja terapijskog procesa.

Temeljne škole TA

Klasičnu školu osnovao je Eric Berne, kojeg su najvjernije slijedili Claude Steiner i **John M. Dusay**. Oni stavljaju naglasak na jačanju ego stanja Odrasli, rade na Djetetu i Roditelju regresivnom analizom i davanjem terapijske dozvole. Primjerice, ako je zabrana: „Ti ne vrijediš i ja te ne volim“, dozvola je (od terapeuta

ili terapijske grupe): „Ti si vrijedno ljudsko biće koje zaslužuje biti voljeno!“.

Školu novih odluka (redecision therapy) osnovali su **Bob i Mary Goulding**. Ključ rada je u donošenju novih odluka u ego stanju Djeteta te promjena te odluke u terapijskom postupku. Naglašavaju snagu i osobnu odgovornost svake osobe. Primjerice ako se osoba boji autoriteta, regresijom ju vodimo u početnu scenu gdje reodlučuje i mijenja prvotno iskustvo.

Škola "reroditeljevanja" ili Cathexis školu je osnovala **Jacqui Lee Schiff**. Radila je s psihotičnim pacijentima. Metode su uključivale sklapanje ugovora o ponovnom roditeljevanju s pacijentom (pacijenti postaju njezina djeca, ulazi u kontratransfere i uspostavlja zdrave simbiotske odnose a naposljetku započinje zdravo odvajanje) te sistem nagrada i kazna. Smatrala je da će korektivno roditeljevanje biti dovoljno snažno da se isprave greške stvarnih roditelja. Unatoč postignutim uspjesima s psihotičnim pacijentima zbog svoje kontroverznosti ostala je na nivou eksperimenta.

TA – PSIHOTERAPIJA: Klinički rad za psihoterapeutske i savjetodavni rad kojeg mogu specijalizirati liječnici, psihijatri, psiholozi, socijalni radnici, defektolozi, kriminalisti. Gradivo u ovom području fokusirano je na savladavanje tehnika i intervencija u svrhu korekcije osjećaja, mišljenja, ponašanja kao i na oživljavanje i razvijanje onih umrtvljenih potencijala koje osoba odabere. Nakon savladavanja gradiva ovog područja, mnogi su polaznici svjedočili o postizanju veće svjesnosti, razumijevanja i konstruktivnih promjena u području vlastitog čuvstvenog, moralnog i ponašajnog sustava.

TA – SAVJETOVANJE: Savjetodavni rad temeljen na rješavanju problema „ovdje i sada“. Rad savjetnika se fokusira na promjene ponašanja na način da klijent efikasno rješava svoje probleme. Odnos savjetnika i klijenta omogućuje klijentu da koristi naučene tehnike u svakodnevnom životu kako bi poboljšao njegovu kvalitetu. U ovom području primjene mogu se educirati školski psiholozi, socijalni pedagozi, socijalni radnici, medicinske sestre i tehničari, defektolozi, svećenici itd.

TA – EDUKACIJA: Odgojno-obrazovni rad za bolje razumijevanje procesa rasta i razvoja, učenja, motivacije, uspješnosti, prilagodbe, kreativnosti i komunikacije.

Mogu ga specijalizirati pedagozi, psiholozi, profesori, odgajatelji itd. Ovo područje specijalizacije uključuje učenje vještina i metoda za razumijevanje i sustavni pristup povezanosti između ponašanja, učenja, odgoja i školovanja. Svrha ovog područja je postizanje promjena u odgojno-obrazovnom procesu i prevladavanje didaktičke distance između učitelja i učenika kako bi učenje i razvoj postali prirodni, poticajni i zabavni za oboje.

TA – ORGANIZACIJA: Usvajanje gradiva za rad u organizacijama gdje se transakcijska analiza primjenjuje kao sustav razumijevanja načina na koji organizacije funkcioniraju te kako zadovoljavaju svoje partnere, suradnike i korisnike.

Polaznici se osposobljavaju za "konzalting" za organizacije koji podrazumijeva primjenu tehnika i vještina u rješavanju problema u radu organizacije kao i za upravljanje i korištenje ljudskih potencijala. Mogu se specijalizirati svi djelatnici u organizacijama, a posebno se preporuča menadžerima, pregovaračima i psiholozima. Za svako područje propisana je satnica koja uključuje direktan rad (s klijentima, u edukaciji ili organizaciji), edukaciju, superviziju te rad na sebi za završni ispit pred Europskom komisijom.

Sadašnje stanje uz prikaz situacije u Hrvatskoj i regiji

Početakom devedesetih godina prošlog stoljeća, šačica ljudi sa područja bivše Jugoslavije okupila se oko prof. **Josipa Bergera**, prof. dr. sc. **Tijane Mandić** i prof. **Grahama Burnesa** koji su ih educirali iz transakcijske analize. Autoricama ovog članka nije poznat ukupan broj ljudi koji je položio ispit i postao certificirani transakcijski analitičar osim onih koji sada vode edukaciju iz TA u ovoj regiji.

I. U Zagrebu, četverogodišnju edukaciju iz Transakcijske analize, smjer psihoterapija, drži magistra psihologije **Nada Žanko**, certificirani transakcijski analitičar, učitelj i supervizor transakcijske analize (PTSTA). Edukacija se odvija jednom mjesečno u trajanju od 09:00-16:00. Za više informacija: www.uta.hr

II. Ljubljana, Slovenija, edukaciju iz Transakcijske analize drže tri edukatora:

- a) **Martin Bertok**, univ. dipl. soc., diplomirani TA psihoterapeut, učitelj i supervizor transakcijske analize (PTSTA), više na: www.sloventa.si
- b) dr. **Zoran Milivojević**, psihoterapeut, transakcijski analitičar i supervizor (TSTA),

predavač na Sveučilištu Sigmund Freud u Beču, više na: www.tacentar.net

c) dr. **Gregor Žvelc**, klinički psiholog, diplomirani transakcijski analitičar, učitelj i supervizor transakcijske analize (PTSTA) te integrativni psihoterapeut, međunarodni učitelj i supervizor integrativne psihoterapije koji surađuje sa mnogim međunarodnim predavačima transakcijske analize, više na: www.institut-ipsa.si

III. U Beogradu, Srbija, edukaciju iz Transakcijske analize drže:

a) **Marina Banić**, dipl. psiholog, transakcijski analitičar, učitelj i supervizor transakcijske analize (TSTA), više na: www.sata.co.rs

b) dr. Zoran Milivojević, koji edukaciju iz TA drži i u Novom Sadu, više na: www.tacentar.net

IV. U Zenici, Bosna i Hercegovina, edukaciju drži **Nada Jabandžić**, dipl. soc. radnik, certificirani transakcijski analitičar, psihoterapeut, (PTSTA) u suradnji sa dr. Gregorom Žvelc, više na: <http://bihota.com/>

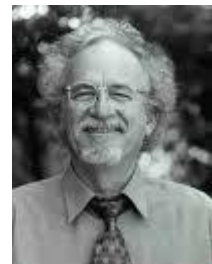
Erik Erikson

Paul Federn

Eric Berne

Claude Steiner

Centar za promicanje transakcijske analize Proventus

U Zagrebu je 2009. godine registriran Centar za promicanje transakcijske analize Proventus. Njegovi osnivači su **Jelena Vrsaljko, Tatjana Radulović, Ines Ban, Hrvojkica Kozulić i Marija Ščetko** s ciljem približavanja TA svim zainteresiranim putem održavanja predavanja, radionica, putem grupne, obiteljske, partnerske i individualne psihoterapije i savjetovanja te objavljivanjem članaka na web portalima i raznim publikacijama. Do sada je održano nekoliko radionica, gostovao je svjetski poznati i nagrađivani transakcijski analitičar **Tony White**, predavanje u tjednu psihologije održao je dr. Zoran Milivojević. Više o teoriji TA i našem radu možete pročitati na: www.centarproventus.hr

Transakcijska analiza je izvrstan teorijski okvir u psihoterapijskom radu, a zbog svoje jednostavnosti i učinkovitosti koristi se diljem svijeta.

Jelena Vrsaljko
Tatjana Radulović

AKTUALNOSTI

'Stop predrasudama! Stop diskriminaciji! U Hrvatskoj je na snazi Zakon o suzbijanju diskriminacije!

Diskriminacija je fenomen koji postoji u svim državama svijeta, pa od njega nije izuzeta ni Hrvatska. Raditi na suzbijanju diskriminacije znači raditi na smanjenju nasilja u društvu. Diskriminacija može biti interpretirana kao jedan od javnih oblika nasilja. Osjećaj poniženja i nemoći kod žrtava diskriminacije jednako je neugodan osjećaj kao i kod žrtava fizičkog nasilja. Diskriminacija ostavlja duboke psihološke tragove na svojim žrtvama: nisko samopoštovanje, osjećaj srama i poniženja, depresija, anksioznost... Diskriminacija je stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe

i/ili njoj bliskih osoba na osnovu određenih karakteristika. Osobe s invaliditetom, pripadnici nacionalnih manjina, homoseksualci, pripadnici vjerskih manjina itd. zbog svoje 'različitosti' nerijetko su na meti diskriminacije.

Centar za mirovne studije zajedno s Uredom za ljudska prava RH i Uredom pučkog pravobranitelja u sklopu projekta 'Podrška implementaciji Zakona o suzbijanju diskriminacije' proveo je krajem 2009. godine javnu nacionalnu kampanju o diskriminaciji. Vizualnu ideju kampanje osmislila je agencija

Bruketa&Žinić, u smjeru provokacije i upućivanja na diskriminatorne stavove tj. predrasude i stereotipe te vrlo tanku liniju između stava i ponašanja.

Kampanja CMS-a promovirala je Zakon o suzbijanju diskriminacije koji je stupio na snagu 1. siječnja 2009. godine s ciljem osvještavanja ljudi da je diskriminacija zakonski zabranjena. Kampanjom se željelo građane informirati o tome što je diskriminacija, kako se očituje u svakodnevnome životu i što trebaju učiniti ako diskriminaciju uoče ili su joj sami izloženi, a isto tako upozoriti i na mogućnost da je i sami provodimo. Ispod vrištećih diskriminatornih poruka koje su oštro upućivale na prisutnost diskriminacije u svakome od nas, sitnijim slovima pisalo je i: 'Stop predrasudama! Stop diskriminaciji! U Hrvatskoj je na snazi Zakon o suzbijanju diskriminacije!'

Zakon štiti od diskriminacije na osnovi rase ili etničke pripadnosti ili boje kože, spola, jezika, vjere, političkog ili drugog uvjerenja, nacionalnog ili socijalnog podrijetla, imovnog stanja, članstva u sindikatu, obrazovanja, društvenog položaja, bračnog ili obiteljskog statusa, dobi, zdravstvenog stanja, invaliditeta, rodnog identiteta, izražavanja ili spolne orijentacije.

Cilj antidiskriminacijskog prava jest promjena ovakvog stanja, odnosno suzbijanje diskriminacije. Taj se cilj ostvaruje s jedne strane preventivnim djelovanjem, prevencijom buduće diskriminacije putem promicanja jednakosti kao vrijednosti te s druge strane reaktivnim djelovanjem, suzbijanjem postojeće diskriminacije putem osiguravanja pravne zaštite onima koji su diskriminirani, odnosno sankcioniranjem onih koji diskriminiraju.

Republika Hrvatska je do sada prihvatila sve važnije međunarodne ugovore i druge dokumente o suzbijanju diskriminacije. Diskriminacija je zabranjena Ustavom, te se u zadnjih nekoliko godina ubrzano razvija nacionalno zakonodavstvo o suzbijanju diskriminacije. Značajan pomak postignut je 2003. godine kada su doneseni Zakon o ravnopravnosti spolova, Zakon o istospolnim zajednicama i dopunjene antidiskriminacijske odredbe Zakona o radu. 2008. godine naše je zakonodavstvo dodatno unaprijeđeno donošenjem Zakona o suzbijanju diskriminacije. Tim zakonom naše je zakonodavstvo usklađeno

s mjerodavnim direktivama Europske unije i dokumentima Vijeća Europe. U odnosu na broj utvrđenih osnova diskriminacije i mehanizme zaštite od diskriminacije, postojeće hrvatsko zakonodavstvo jedno je od suvremenijih europskih antidiskriminacijskih zakonodavstava.

Pučki pravobranitelj i posebne pravobraniteljice dobili su istaknutu ulogu kao i odgovornost za primjenu antidiskriminacijskog zakonodavstva.

Diskriminacija je složen pojam, što često uzrokuje nepreciznost i apstraktnost njezine definicije, ali rezultati istraživanja Centra za mirovne studije vrlo su poražavajući: čak četvrtina hrvatskih građana ne zna opisati što je to diskriminacija, a gotovo 60 posto ispitanika ne zna da postoji zakon o njezinu suzbijanju!

Obrazovanjem protiv diskriminacije

Obraćanje najširoj populaciji drugi je korak u nastojanju da se ovaj zakon, kao pravna stečevina Europske unije, kvalitetno provodi u Hrvatskoj. Prvi su korak bili treninzi za različite interesne skupine koje su u doticaju sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije. Tako su održani treninzi za odvjetnike/ice, za suce/tkinje, nevladine organizacije i medije te za Policijsku akademiju i Središnji državni ured za upravu.

Poslovni sektor (prvenstveno voditelji i voditeljice odjela ljudskih resursa) zainteresirani za temu diskriminacije pozvani su na dvodnevni trening u organizaciji Centra za mirovne studije koji je održan 9. i 10. listopada 2009. u Opatiji. Cilj treninga bio je upoznati sudionike/ice s diskriminacijom u području radnih odnosa koje predstavlja kršenje ljudskih prava, promovirati raznolikost i potaknuti razvoj i implementaciju politika koje će doprinijeti jednakosti i raznolikosti zaposlenika. Polaznici/e su saznali što je diskriminacija, po kojoj je osnovi zabranjeno diskriminiranje, koja su iskustva u suzbijanju diskriminacije u poslovnom sektoru zemalja članica EU te kako upravljati tvrtkama na nediskriminirajući način. Pojam i praksa društveno odgovornog poslovanja predstavlja široko usvojenu poslovnu praksu u razvijenim zemljama svijeta, a određuje cjelokupni raspon djelovanja nekog poduzeća. Od toga što poduzeće proizvodi, kako kupuje i prodaje, kako utječe na okoliš, pa do toga kako zapošljava, osposobljava i utječe na razvoj vlastitih ljudi te

kako ulaže u zajednicu i poštuje ljudska i radna prava. Upoznavanje sa Zakonom o suzbijanju diskriminacije trebalo bi doprinijeti većoj razini društvene odgovornosti i raznolikosti unutar samog poduzeća.

Kao završna edukativna aktivnost projekta "Potpora provedbi Zakona o suzbijanju diskriminacije" organizirana je dvodnevna "Međunarodna konferencija o Zakonu o suzbijanju diskriminacije" u Dubrovniku, 25. i 26. studenoga 2009. godine. Konferenciji je prisustvovao niz domaćih i stranih stručnjaka/inja koji se bave antidiskriminacijskom teorijom i praksom te oko 100 sudionika/ca zainteresiranih za predmetno područje.

Zaključno, u našem je društvu potrebno razvijati toleranciju kako bi se diskriminacija svela na minimum. Ovdje dolazi do izražaja uloga Pučkog pravobranitelja kao središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije, koji svojim postupanjem promiče vrijednosti prava na jednako postupanje u zaštiti ljudskih prava, s ciljem ostvarivanja jednakih mogućnosti za sve.

Za više informacija o ovom projektu i temi posjetite stranice pučkog pravobranitelja na: <http://www.ombudsman.hr/hr/diskriminacijap.html>

Jelena Jurčan

Održan međunarodni znanstveno-stručni skup - XVII. Dani psihologije u Zadru

Pod pokroviteljstvom Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske, te Predsjednika Republike Hrvatske prof. dr. sc. **Ive Josipovića**, od 27. do 29. svibnja 2010. godine održan je međunarodni znanstveno-stručni skup XVII. Dani psihologije u Zadru. Riječ je o tradicionalnom skupu koji se od 1979. bez prekida kontinuiteta održava u organizaciji Odjela za psihologiju Sveučilišta u Zadru. Ove je godine u radu skupa sudjelovalo preko 350 sudionika iz zemlje i inozemstva, te oko 160 studenata psihologije s hrvatskih i inozemnih sveučilišta. Na skupu je prezentirano 150 radova u vidu pozvanih predavanja, usmenih izlaganja, poster prezentacija i okruglih stolova. Pozvanih predavanja renomiranih znanstvenika iz zemlje i inozemstva bilo je tri:

Gordana Keresteš, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Zagreb
Čemu služi mama, čemu služi tata? Uloga majki i očeva u razvoju djece

Dražen Domijan, Odsjek za psihologiju, Filozofski fakultet Rijeka
Perceptivna organizacija i vidno radno pamćenje: psihološki, neurobiološki i računalni aspekti

Peter Schmidt, University of Marburg, Germany
Social-structural determinants of stability and change of group-focused enmity in Germany between 2002 and 2006: A latent growth curve model with four panel waves

Usmene prezentacije radova bile su organizirane u brojnim tematskim sekcijama, a u poster sekciji bilo je prezentirano 40-tak radova. Održan je i simpozij pod naslovom „Konstrukt emocionalne inteligencije – kroskulturalna validacija“, te nekoliko zanimljivih okruglih stolova (Državna matura u hrvatskim školama: prednosti i nedostaci; Odrasli u obiteljskom nasilju – otvorene etičke dileme; Rana intervencija u djetinjstvu u Zadarskoj županiji).

Također, za vrijeme održavanja XVII. Dana psihologije održana je i Studentska sekcija. U okviru ove sekcije prezentirano je 10 radova visoke metodologijske i stručne razine.

HPD - info

**Knjige iz psihologije i srodnih područja koje je objavila
Naklada Slap - dr. Franje Tuđmana 33, 10450 Jastrebarsko**

Knjige objavljene u 2008. godini			
Autor	Naslov	Broj str.	Cijena
Remshmidt, H.	Autizam – Pojavni oblici, uzroci, pomoć	115	80,00 kn
Meyer, T.D.	Bipolarni poremećaj – manično-depresivni poremećaj	186	140,00 kn
Hautzinger, M.	Depresija, 2/e	120	160,00 kn
Ayres, A. Jean	Dijete i senzorna integracija, 2/e	217	190,00 kn
APA	DSM-IV, 2/e	932	400,00 kn
Despot Lučanin, J.	Iskustvo starenja – doprinos teoriji starenja, 2/e	238	160,00 kn
Michael, C.	Moždani udar – putovi do snage i nove životne hrabrosti	104	100,00 kn
Galić, S.	Neuropsihologijska procjena – testovi i tehnike	445	320,00 kn
Nikolić, S.	Obitelj – podrška mentalnom zdravlju pojedinca	142	120,00 kn
Pennington, D.C.	Osnove socijalne psihologije, 2/e	336	150,00 kn
Petz, B.	Osnovne statističke metode za nematematičare, 4/e	384	160,00 kn
Zarevski, P., Mamula, M.	Pobijedite sramežljivost – a djecu cijepite protiv nje	258	160,00 kn
Buljan, D., Šitum, M., Buljan, M., Vurnek-Živković, M.	Psihodermatologija	164	240,00 kn
Davison, G.C., Neale, J.M.	Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja, 3/e	880	480,00 kn
Lacković-Grgin, K.	Psihologija adolescencije, 2/e	266	240,00 kn
Larsen, R.J., Buss, D.M.	Psihologija ličnosti	810	420,00 kn
Howe, M.J.A.	Psihologija učenja, 2/e	156	190,00 kn
Blair, J., Mitchell, D., Blair, K.	Psihopat – emocije i mozak	206	180,00 kn
Buggle, F.	Razvojna psihologija Jeana Piageta, 2/e	138	120,00 kn
Yukl, G.	Rukovođenje u organizacijama	560	360,00 kn
Stangier, U., Clark, D.M., Ehlers, A.	Socijalna fobija – Napredak u psihoterapiji	156	160,00 kn
Halmi, A.	Strategije kvalitativnih istraživanja u primijenjenim društvenim znanostima	530	290,00 kn
Riemann, F., Kleespies, W.	Umijeće starenja – sazrijevanje i prepuštanje	162	120,00 kn
Lacković-Grgin, K.	Usamljenost – fenomenologija, teorije i istraživanja	224	180,00 kn
Rumpf, J.	Vikati, udarati, uništavati – kako postupati s agresivnom djecom, 2/e	108	100,00 kn
Knjige objavljene u 2009. godini			
Essau, C.A., Conradt, J.	Agresivnost u djece i mladeži, 2/e	208	160,00 kn
Bergmann, W.	Disciplina bez straha	166	150,00 kn
Milas, G.	Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima	726	360,00 kn
Galić, S.	Neuropsihologijska procjena – testovi i tehnike, 2/e	445	320,00 kn
Duran, M.	Praznovjerice za razonodu	120	100,00 kn
Žegura, I.	Psihologija koronarne srčane bolesti	100	100,00 kn
Strack, S.	Razlikovanje normalne od abnormalne ličnosti	276	190,00 kn
Hughes, L., Cooper, P.	Razumijevanje djece s ADHD sindromom i pružanje potpore	189	150,00 kn
Mearns, D., Thorne, B.	Savjetovanje usmjereno na osobu	258	250,00 kn

NAKLADA SLAPizdavač znanstvene i stručne literature
i psihodijagnostičkih instrumenata

14

SPEKTAR

PSIHOLOGIJA

Iva Žegura

Psihologija kronarne srčane bolesti

**Cijena
s popustom
80,00 kn**

Format: 16,5 x 24 cm
Uvez: miki
Opseg: 100 str.
Redovna cijena: 100,00 kn

www.nakladaslapp.com

E-mail: nslap@nakladaslapp.com

Iva Žegura Psihologija kronarne srčane bolesti

Najveći napredak u integraciji medicine i psihologije počinje s razvojem psihosomatske medicine u prvim desetljećima prošloga stoljeća. Kasnije se u sedamdesetim godinama 20. st. pojavljuju dva nova područja: a) bihevioralna medicina i b) zdravstvena psihologija, kako bi se pristupilo točnijem i učinkovitijem proučavanju uloga psihološke komponente u bolesti.

U Hrvatskoj, zdravstvena psihologija na samom je početku svoga razvoja. Broj zdravstvenih psihologa u nas je u ovome trenutku toliko mali da bi oni kritičnije raspoloženi primijetili da bi se psiholozi koji se bave zdravstvenom psihologijom dali nabrojiti na prste jedne ruke. Stanje u praksi je takvo da je svaki danom sve veća potreba za kliničkim psiholozima zaposlenim u zdravstvenim ustanovama, bilo na programima namijenjenim sprječavanju bolesti, bilo u procjeni stanja bolesnika, uzimajući u obzir specifične zahtjeve dijagnostičke obrade s obzirom na zdravstvene ishode zbog kojih se pojavljuju, bilo za poslove savjetodavnog i psihoterapijskog rada te različitih oblika rehabilitacije.

NARUĐBENICA

Naruđujem knjigu **PSIHOLOGIJA KRONARNE SRČANE BOLESTI** cijena 80,00 kn, kom.: _____

Način plaćanja Predračunom
 Poštom

Kreditnom karticom (American Express, MasterCard, Diners)
Broj: _____
Važedi do: _____

TVRITKA (fizička/pravna osoba)

OIB: _____ Tel/fax: _____

Mjesto i poštanski broj: _____ Ulica i broj: _____

Datum: _____

Naruđbenica poslati na adresu: Naklada Slap, Dr. Franje Tuđmana 33, 10450 Jastrebarsko, tel.: 01 6281 774, 6284 001

Napomena: PDV nije obuhvaćen cijenama & Iva Zelenka u PDV-u

NAJAVE DOGAĐANJA

**HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO I
DRUŠTVO PSIHOLOGA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE**

pozivaju vas na
18. godišnju konferenciju hrvatskih psihologa

Tema konferencije:

Kroskulturalna psihologija

OBRAZLOŽENJE TEME

Ljudi su kulturalna bića, pa bi psihologijska znanost koja se oslanja na kulturalna iskustva ljudi trebala uvelike pomoći razumijevanju načina funkcioniranja ljudskog uma.

Iako se početkom kulturalne psihologije može smatrati 1921. godina kada je Wilhelm Wundt objavio svoju knjigu „Elementi psihologije naroda“, istraživanja u kulturalnoj psihologiji najveći porast bilježe u posljednja dva desetljeća, donoseći zaključke značajne za opći napredak psiholoških procesa. Tako su utvrđene razlike među kulturama kao na primjer u percepciji pravednosti ili potrebi za visokim samopoštovanjem. Istovremeno utvrđeno je da u facijalnim ekspresijama i u strukturi ličnosti postoji vrlo visok stupanj univerzalnosti.

Najveća prijetnja procjenama sličnosti i razlika među kulturama je u činjenici da pregled literature nalazi da 96% istraživanja napravljeno na uzorcima iz zapadnih kultura, a od toga njih 68% dolazi iz SAD. Da bi situacija bila složenija, potvrđen je i često spomenut podatak da je velika većina istraživanja provedena na uzorcima studenata, odnosno na jednom vrlo

ograničenom uzorku koji nikako ne može biti reprezentativan za čovječanstvo.

Odavno je poznato da živimo u „globalnom selu“, pa tako sa cijelim Svijetom sada dijelimo i dobro i zlo. Uvažavanje tradicija drugih kultura i učenje iz njihovih iskustava je odlika tolerantnog društva kakvo bi trebalo biti naše. Kako ćemo izgleda uskoro i mi postati ravnopravni stanovnici stare Europe, smatramo da je dobro da se još bolje upoznamo s pravima i obavezama u našoj struci koje nam donosi taj suživot.

Zato planiram pozvati stručnjake i prijatelje iz drugih struka koji će nam s različitih strana pojasniti što nas to čeka da bi se mogli što bolje pripremiti. U području obrazovanja to je europski certifikat (EuroPsy) i europski doktorat (EuroPhD), koji su još u eksperimentalnoj fazi.

Naši predstavnici u stručnim tijelima EFPAe, podijelit će s nama najnovije informacije iz svojih resora. Iskustva iz prakse bi nam trebali prenijeti kolege iz inozemstva, ali i kolegice i kolege voditelji stručnih sekcija HPD.

Naravno, pozivamo i svakog tko ima sličnih iskustava i ideja da ih podijeli s nama!

MJESTO I VRIJEME ODRŽAVANJA

Opatija, od 13. do 16. listopada 2010. godine
Hotel Ambasador i Hotel Kvarner

U Hotelu Ambasador bit će održana:

- plenarna predavanja u Kongresnoj dvorani (osim u srijedu, 13. listopada 2010.);
- radni dio konferencije u konferencijskim prostorima Hotela;
- izložbeno-prodajni dio konferencije u foajeu.

U Kristalnoj dvorani Hotela Kvarner bit će održana:

- svečanost otvaranja i cocktail dobrodošlice;
- prvo plenarno predavanje;
- svečana večera.

Konferencijska recepcija nalazi se u Hotelu Ambasador.

ORGANIZATORI KONFERENCIJE

Hrvatsko psihološko društvo
Društvo psihologa Primorsko-goranske županije

SUORGANIZATORI KONFERENCIJE

Odsjek za psihologiju Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Rijeci
Hrvatska psihološka komora

PROGRAMSKI ODBOR

Vladimir Takšić, predsjednik, Kamea Jaman-Čuveljak, Teodora Dubrović, Hrvoje Gligora, Jasminka Horvatić, Slobodan Jović, Ana Karlović, Josip Lopižić, Maja Mamula, Ljiljana Mikuš, Josip Obradović, Andro Pavuna, Mirjana Pernar, Gordana Kamenečki - Puclin, Ivanka Raič, Melanija Slaviček, Jandre Šarić, Jasna Špoljarić, Martina Trboglav, Mladen Trlek, Mirjana Zečirević, Jadranka Zorić i Amir Zulić.

SAVJET KONFERENCIJE

Ingrid Brdar, Dražen Domijan, Jasna Hudek-Knežević, Svjetlana Kolić Vehovec, Igor Kardum, Nada Krapić, Alessandra Pokrajac-Bulian, Sanja Smojver Ažić, Zoran Sušan, Mladenka Tkalčić i Ivanka Živčić-Bečirević

ORGANIZACIJSKI ODBOR

Nada Kegalj, predsjednica, Sonja Crnić, Lenka Čurlin, Senka Tomljanović-Manestar, Gorana Miščenić, Mirjana Mozer, Suzana Mravinac, Mirjana Pernar, Tanja Tuhtan-Maras, Linda Kolić-Sobol i Aleksandra Stevanović.

TAJNICA KONFERENCIJE

Irena Miletić

ODNOSI S JAVNOŠĆU

Boris Pilepić

VIZUALNI IDENTITET KONFERENCIJE

Damir Šegota

GRAFIČKI DIZAJN

Branko Lenić

SLUŽBENI JEZIK KONFERENCIJE

Službeni jezik konferencije je hrvatski.

OBLICI SUDJELOVANJA

- pozvana predavanja
- usmena izlaganja
- okrugli stolovi
- simpoziji
- radionice
- poster
- predstavljanje publikacija i projekata

Ovo su standardni oblici sudjelovanja, ali smo otvoreni i za druge oblike sudjelovanja. Za mogućnosti i s prijedlozima drugih oblika sudjelovanja, molimo, kontaktirajte nas!

UPUTA ZA PISANJE I SLANJE SAŽETAKA

Autori mogu prijaviti jedan samostalan rad i dva u koautorstvu.

Sažetak treba sadržavati najviše 350 riječi. Naslov sažetka navodi se VELIKIM SLOVIMA. Ime i prezime autora navedite bez titula. Navedite naziv institucije, grada, države. Navedite e-mail adresu svih autora. Navedite 3-5 ključnih riječi. Tekst sažetka napišite u Word dokumentu slovima Times New Roman veličine 12 s jednostrukim proredom i obostrano poravnajte. Sažetak pošaljite u privitku na e-mail adresu konferencije program@dp-pgz.org najkasnije do 10. rujna 2010. godine.

Organizatori osiguravaju

- ✓ LCD projektore
- ✓ multimedijnska osobna računala
- ✓ postolja za plakate i sredstvo za postavljanje (ljepljenje) plakata.

PRIJAVA ZA SUDJELOVANJE NA KONFERENCIJI

Sudjelovanje na konferenciji prijavljuje se prema uputama koje možete pronaći na web stranicama konferencije www.dp-pgz.org.

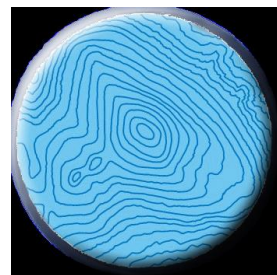
Skeniranu potvrdu o uplaćenju kotizacije molimo pošaljite na e-mail adresu: konferencija@dp-pgz.org.

VAŽNI DATUMI

15. 06. 2010. – rok za uplatu 1. kotizacije

10. 09. 2010. – rok za dostavu sažetaka

15. 09. 2010. – rok za uplatu 2. kotizacije

III. znanstveno-stručni skup posvećen pitanjima nasilja Filozofski fakultet u Osijeku, 25. – 27. studeni 2010.

TEMA SKUPA:

Psihosocijalni aspekti nasilja u suvremenom društvu – izazov obitelji, školi i zajednici

Intencija III. bienalnog znanstveno-stručnog skupa, jednako kao i dvaju dosadašnjih (održanih 2006. i 2008. godine), jest sustavan prikaz problematike svih oblika nasilja; okupljanje stručnjaka svih struka koji se bave pitanjima nasilja – uzrocima, pojavom i posljedicama nasilja; osustavljanje, na teorijskoj i praktičnoj razini, multidisciplinarnog bavljenja nasiljem, a napose prevencijom nasilja; utvrđivanje optimalnih oblika prevencije i ublažavanja posljedica nasilja.

Nakon prvog skupa, 2006. godine, tiskan je zbornik radova. Zbornik radova s drugog skupa, održanog 2008. godine, još je u tisku i bit će dostupan svim sudionicima trećeg skupa. Skup je otvoren za sve profesije: psihologe, pedagoge, socijalne radnike, socijalne pedagoge, defektologe, liječnike, kriminologe, pravnike, sociologe. Ovaj skup je upravo mjesto i prilika da se okupe stručnjaci različitih profesija sa zajedničkim ciljem: prevencija nasilja i ublažavanje posljedica nasilja.

TEMA SKUPA:

PSIHO SOCIJALNI ASPEKTI NASILJA U
SUVREMENOM DRUŠTVU – IZAZOV
OBITELJI, ŠKOLI I ZAJEDNICI

VRIJEME ODRŽAVANJA SKUPA

od 25. do 27. studenog 2010. godine

MJESTO ODRŽAVANJA SKUPA

Filozofski fakultet u Osijeku,
L. Jagera 9, 31 000 Osijek

ORGANIZATORI SKUPA

Studij psihologije Filozofskog fakulteta u Osijeku
i Društvo psihologa Osijek

PRIJAVA ZA SUDJELOVANJE

Sve informacije možete naći na stranici <http://web.ffos.hr/psihologija/?id=112> na kojoj se možete i prijaviti za sudjelovanje na skupu.

VAŽNE NAPOMENE

Rok do kojeg treba poslati sažetke: 15. listopada 2010. godine

Trajanje izlaganja rada je 15 minuta (10 minuta izlaganje, 5 minuta postavljanje pitanja)

Trajanje okruglog stola je 60 minuta.

Kotizacija za skup se naplaćuje prema sljedećem cjeniku:

- uplate do 15. lipnja 2010. – 200 kuna (za članove HPD-a 150 kuna)
- uplate do 15. rujna 2010. – 300 kuna (za članove HPD-a 250 kuna)
- uplate do 15. studenog 2010. – 400 kuna (za članove HPD-a 350 kuna)
- uplate nakon 15. studenoga 2010. ili za vrijeme skupa – 500 kuna (za članove HPD-a 450 kuna)

Članovi HPD-a moraju pri registraciji predložiti dokaz o plaćenju članarini za 2010. godinu (ponijeti presliku uplatnice članarine).

Žiro račun za uplatu je 2500009-1102041628, a primatelj Društvo psihologa Osijek (u *poziv na broj* upišite vlastiti OIB). Molimo Vas da uplatu kotizacije izvršite u Fini (Fina prosljeđuje informaciju našem računovodstvu o uplatitelju). Ukoliko uplatu izvršite negdje drugdje, molimo Vas da na skup dođete s preslikom uplatnice.

Umirovljenici i studenti preddiplomskih i diplomskih studija ne plaćaju kotizaciju!

Kotizacija uključuje materijale za sudionike (knjiga sažetaka, zbornik radova s prošlog skupa, drugi uobičajeni kongresni materijali), te konzumaciju za vrijeme stanke.

Za sve dodatne informacije kontaktirajte nas putem e-mail adrese psihologija@ffos.hr.

PRIDRUŽITE NAM SE – UČLANITE SE U HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO

Članstvom u hpd-u ostvarujete sljedeće pogodnosti:

- osiguravate redovito dobivanje svih obavijesti o radu, aktivnostima, projektima Hrvatskog psihološkog društva redovitim dobivanjem Članskog glasila „Psiholog“ (dva broja i jedan dvobroj godišnje),
- osiguravate besplatno dobivanje godišnje dva broja Časopisa HPD-a „Suvremena psihologija“,
- osiguravate popust pri godišnjoj pretplati na službeni časopis HPD-a „Klinička psihologija“ – dva broja za 50,00 kn,
- ostvarujete sudjelovanje u radu HPD-a kroz članstvo u stručnim sekcijama, možete predlagati, poticati i unapređivati rad svoje strukovne udruge kao i nadzirati njezin rad kao i rad svih njezinih tijela te tako pridonijeti kvalitetnijem radu, oblikovanju profesionalnog identiteta psihologa, jačanju struke na svim područjima psihološke djelatnosti te stvaranju osjećaja zajedništva i povjerenja u hrvatskoj psihološkoj zajednici,
- osiguravate posebne i značajne popuste pri plaćanju kotizacija za sudjelovanje na godišnjim konferencijama hrvatskih psihologa te svim skupovima u kojima se HPD pojavljuje kao organizator ili suorganizator,
- osiguravate značajne popuste pri sudjelovanju u svim edukacijama o organizaciji HPD-a,
- osiguravate prednost pri predbilježbama za sve edukacije, tribine, predavanja u organizaciji HPD-a,
- ostvarujete posebne popuste pri oglašavanju vaše psihološke djelatnosti u medijima HPD-a,
- ostvarujete popust od 20% pri kupnji knjiga kod nakladnika popularne psihologije – IEP,
- ostvarujete popust od 10% pri kupnju knjiga od Naklade Slap,
- članstvom u HPD-u postajete član Europske federacije psiholoških udruga (EFPA-e) i Međunarodne udruge za psihologijsku znanost (IUPsyS-a).

HRVATSKO PSIHOLOŠKO DRUŠTVO P O Z I V A

Sve kolegice i kolege, psihologe i psihologinje, posebno one koji su u mirovini a svojevremeno su aktivno sudjelovali u radu Hrvatskog psihološkog društva, da nam ustupe dokumentaciju, knjige, časopise, zbornike, bilješke, fotografije, zapisnike i drugi arhivski materijal vezan uz rad HPD-a. U povodu 60. obljetnice HPD-a (2013.godine) namjera nam je izraditi monografiju HPD-a i sačuvati povijest Društva od zaborava, za buduće generacije. Po potrebi, svu dokumentaciju vraćamo nakon skeniranja. Kontaktirajte tajništvo HPD-a u Švarcovoju 20 - osobno, pismeno, telefonom ili putem e-maila hpd-cpa@net.hr

IZVRŠNI ODBOR HPD-a

Na temelju članka 30. Statuta Hrvatskog psihološkog društva,
skupština Hrvatskog psihološkog društva
na 57. godišnjoj sjednici održanoj 27. veljače 2010. godine donijela je:

P R A V I L N I K PSIHOLOGIJSKE NAGRADE ZLATNI GRB HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA

Opće Odredbe

Članak 1.

Temeljem čl. 30. Statuta Hrvatskog psihološkog društva a u svrhu poticanja razvoja psihologije i Hrvatskog psihološkog društva (u daljnjem tekstu: HPD) i odavanja javnog priznanja za osobito vrijedan doprinos razvitku i radu HPD-a, redovita godišnja skupština HPD-a uvodi stalnu godišnju nagradu pod nazivom "Psihologijska nagrada Zlatni grb Hrvatskog psihološkog društva".

Članak 2.

Psihologijska nagrada Zlatni grb HPD-a sastoji se od diplome i nagradne medalje na kojoj se nalazi umjetnički ukomponiran logo HPD-a.

Članak 3.

Odluku o raspisivanju natječaja za dodjelu Psihologijske nagrade Zlatni grb HPD-a donosi UO HPD-a na svojoj redovitoj sjednici, a ova odluka se objavljuje u svim medijima HPD-a.

Novčana sredstva za troškove dodjele nagrade, te izradu nagradne medalje i diplome osigurava HPD.

Članak 4.

Odluku o dodjeli nagrade donosi povjerenstvo u sastavu članova Izvršnog odbora HPD-a i o svojoj odluci s obrazloženjem obavještava članove UO HPD-a.

Nagradni uvjeti

Članak 5.

Psihologijska nagrada Zlatni grb HPD-a uvodi se kao stalna godišnja nagrada za osobito vrijedan doprinos razvitku i radu HPD-a, ostvaren

utemeljenjem ili višegodišnjim uspješnim vođenjem djelatnosti u okviru HPD-a, odnosno osobito vrijednom i višekratnom pomoći i potporom HPD-u od strane drugih znanstvenih, znanstveno-nastavnih, stručnih i ostalih organizacija, ustanova i društava.

Članak 6.

Nagrada se u načelu dodjeljuje pojedincu, a samo iznimno može se dodijeliti i skupini pojedinaca koji su zajedničkim radom dali osobito vrijedan doprinos razvitku i radu HPD-a. Nagrada se iznimno može dodijeliti i znanstvenom, znanstveno-nastavnim, stručnim i drugim organizacijama, ustanovama i društvima.

Članak 7.

U jednogodišnjem razdoblju u načelu se može dodijeliti jedna Psihologijska nagrada Zlatni grb HPD-a, a samo iznimno mogu se dodijeliti najviše dvije takve nagrade.

Nagrada se neće dodijeliti ako u određenom razdoblju nije bilo ostvarenja vrijednog za dodjeljivanje nagrade.

Nagradni prijedlozi

Članak 8.

Prijedloge za dodjeljivanje Psihologijske nagrade Zlatni grb HPD-a može podnijeti svaki član HPD-a, Upravi odbor HPD-a, županijsko psihološko društvo, stručna sekcija HPD-a, psihologijska znanstvena, znanstveno-nastavna i stručna organizacija, ustanova i društvo.

Članak 9.

Prijedlog s iscrpnim obrazloženjem i dokumentacijom podnosi se prema roku kojeg odredi UO HPD-a, a najmanje dva tjedna prije organizirane svečane dodjele nagrade.

Nagradni prijedlozi upućuju se Izvršnom odboru HPD-a poštom ili elektronskim putem.

Prijedlozi za nagrađivanje sa sveukupnom dokumentacijom dostupni su svim članovima UO HPD-a.

Donošenje odluke o nagrađivanju

Članak 10.

Izvršni odbor HPD-a dužan je razmotriti dostavljene prijedloge, odlučiti o nagradi i dostaviti prijedlog odluke s obrazloženjem UO HPD-a.

UO HPD-a dužan je nakon donošenja odluke odmah izvijestiti predlagatelja.

Predlagatelj može povući prijedlog za dodjeljivanje nagrade nakon čega se obustavlja daljnji postupak.

Članak 11.

Prije donošenja odluke o nagradi, IO HPD-a može o predloženim kandidatima zatražiti mišljenje od stručnih sekcija HPD-a, psihologijskih znanstvenih, znanstveno-nastavnih i stručnih organizacija, ustanova i društava.

Dodjeljivanje nagrade

Članak 12.

Nagrada se dobitniku/ci u načelu uručuje na svečanom otvaranju godišnje konferencije Hrvatskog psihološkog društva.

Nagradu dobitniku/ci uručuje predsjednik/ca HPD-a, a ako je on/a spriječen/a, nagradu uručuje dopredsjednik/ca ili neki drugi član/ica kojeg odabere UO HPD-a iz svog sastava.

Članak 13.

Tajništvo HPD-a vodi knjigu dodijeljenih Psihologijskih nagrada Zlatni grb HPD-a.

Tajništvo HPD-a trajno čuva i ovjerovljeni prijepis nagradne diplome i jedan primjerak zapisnika sjednice Izvršnog odbora na kojoj je donesena odluka o nagrađivanju. Nagradna diploma i njezin prijepis ovjerovljeni su pečatom HPD-a i vlastoručnim potpisom predsjednika/ce i tajnika/ce HPD-a.

Zaključne odredbe

Članak 14.

Pravilnik o Psihologijskoj nagradi Zlatni grb HPD-a može promijeniti ili dopuniti jedno Skupština HPD-a, ako to obrazloženim pismenim prijedlogom zatraži UO HPD-a ili najmanje deset članova HPD-a, i to najmanje tri mjeseca prije održavanja skupštine. U tom se slučaju predložene promjene ili dopune obvezno stavljaju na javnu raspravu. Upravni odbor dužan je dostaviti svim članovima skupštine HPD-a prijedlog promjena i dopuna najmanje petnaest dana prije održavanja skupštine.

Promjena se obavlja na skupštini nakon rasprave o prijedlogu, ako za prijedlog glasuje najmanje dvije trećine nazočnih članova skupštine, uz uvjet da je na skupštini nazočna najmanje jedna trećina redovitih članova.

Članak 15.

Ovaj Pravilnik postaje pravovaljan onda kad ga je usvojila redovita Skupština HPD-a.

Pravilnik se objavljuje u časopisu Psiholog.

**PREDSJEDNIK
HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA
mr.spec. Josip Lopižić**

U Zagrebu, 27. veljače 2010. godine

Na temelju članka 30. Statuta Hrvatskog psihološkog društva,
skupština Hrvatskog psihološkog društva
na 57. godišnjoj sjednici održanoj 27. veljače 2010. godine donijela je:

PRAVILNIK DRUŠTVENOG PRIZNANJA MARULIĆ: FIAT PSYCHOLOGIA HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA

Opće odredbe

Članak 1.

Temeljem čl. 30 Statuta Hrvatskog psihološkog društva (u daljem tekstu: HPD), a u svrhu poticanja razvitka primijenjene psihologije i odavanja javnog priznanja za osobito vrijedan doprinos razvitku i promicanju hrvatske primijenjene psihologije, redovita godišnja skupština HPD-a uvodi Društveno priznanje "Marulić: Fiat psychologia" za osobiti doprinos hrvatskoj primijenjenoj psihologiji.

Članak 2.

Društveno priznanje "Marulić: Fiat psychologia" sastoji se od nagradne diplome s umjetnički ukomponiranim likom Marka Marulića.

Članak 3.

Odluku o raspisivanju natječaja za dodjelu društvenog priznanja "Marulić: Fiat psychologia" donosi UO HPD-a na svojoj redovitoj sjednici, a ova odluka se objavljuje u svim medijima HPD-a.

Novčana sredstva za troškove dodjele nagrade, te izradu nagradne diplome osigurava HPD.

Članak 4.

Odluku o dodjeli nagrade donosi povjerenstvo u sastavu članova Izvršnog odbora HPD-a i o svojoj odluci s obrazloženjem obavještava članove UO HPD-a.

Uvjeti i prijedlozi za podjelu priznanja

Članak 5.

Društveno priznanje "Marulić: Fiat psychologia" za osobiti doprinos hrvatskoj primijenjenoj psihologiji uvodi se kao priznanje onim

članovima HPD-a koji su se istakli dugogodišnjim osobito vrijednim radom na razvitku i promicanju hrvatske primijenjene psihologije.

Priznanje se može podijeliti samo pojedincu.

Članak 6.

Prijedloge za dodjeljivanje Društvenog priznanja "Marulić: Fiat psychologia" za osobiti doprinos hrvatskoj primijenjenoj psihologiji može podnijeti svaki član HPD-a, županijsko psihološko društvo ili stručna sekcija HPD-a.

Članak 7.

Prijedlozi za dodjelu društvenog priznanja s obrazloženjem te dokumentacijom upućuju se Izvršnom odboru HPD-a, najkasnije mjesec dana prije održavanja godišnje konferencije na kojoj se dodjeljuje priznanje.

Prijedlog treba sadržavati osnovne podatke o predloženiku, kratak životopis te razloge zbog kojih se predlaže za dodjelu društvenog priznanja. Uz prijedlog – ako to predlagatelj smatra potrebnim – može se priložiti dokumentacija, poput objavljenih radova, elaborata ili drugih dokumenata.

Prijedlozi za dodjelu društvenog priznanja sa sveukupnom dokumentacijom dostupni su članovima UO HPD-a.

Donošenje odluke za dodjeljivanje priznanja

Članak 8.

Izvršni odbor HPD-a dužan je nakon primitka prijedloga o njemu raspraviti i donijeti odluku o dodjeli društvenog priznanja i dostaviti prijedlog odluke s obrazloženjem UO HPD-a.

Predlagatelj može povući prijedlog za dodjeljivanje priznanja nakon čega se obustavlja daljnji postupak.

UO HPD-a dužan je nakon donošenja odluke odmah izvijestiti predlagatelja.

Uručivanje priznanja

Članak 9.

Priznanje se uručuje na svečanom otvaranju godišnje konferencije HPD-a.

Priznanje uručuje predsjednik/ca HPD-a odnosno osoba koju on/a odredi.

Završne odredbe

Članak 10.

Pravilnik o Društvenom priznanju "Marulić: Fiat psychologia" može promijeniti ili dopuniti jedno Skupština HPD-a, ako to obrazloženim pismenim prijedlogom zatraži UO HPD-a ili najmanje deset članova HPD-a, i to najmanje tri mjeseca prije održavanja skupštine. U tom se

slučaju predložene promjene ili dopune obvezno stavljaju na javnu raspravu. Upravni odbor dužan je dostaviti svim članovima skupštine HPD-a prijedlog promjena i dopuna najmanje petnaest dana prije održavanja skupštine.

Promjena se obavlja na skupštini nakon rasprave o prijedlogu, ako za prijedlog glasuje najmanje dvije trećine nazočnih članova skupštine, uz uvjet da je na skupštini nazočna najmanje jedna trećina redovitih članova.

Članak 11.

Ovaj Pravilnik postaje pravovaljan onda kad ga je usvojila redovita Skupština HPD-a.

Pravilnik se objavljuje u časopisu Psiholog.

U Zagrebu, 27. veljače 2010. godine

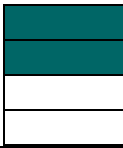

**PREDSJEDNIK
HRVATSKOG PSIHOLOŠKOG DRUŠTVA
mr.spec. Josip Lopižić**

57. redovita godišnja skupština HPD-a, Zagreb, 27. veljače 2009. godine

Cjenik oglašavanja u medijima HPD-a

1. Hrvatski psihologijski magazin PSIHOLOG:

Cijela stranica (1/1)	Pola stranice (1/2)
Četvrtina stranice (1/4)	Pasica

Stranica u listu	1/1	1/2	1/4	pasica
	kn			
Vanjska zadnja	700,00	450,00	300,00	-
Unutarnje korice	500,00	300,00	150,00	-
Ostale stranice	400,00	250,00	200,00	150,00

2. Cjenik oglašavanja na www.psihologija.hr:

Objava vijesti s trajanjem do mjesec dana u rubrici 'Edukacije Tribine Knjige' ili u rubrici 'Kongresi i konferencije':

- iznos dviju kotizacija za edukacije u trajanju do 3 dana

- 1.500,00 kn za obavijest o edukaciji iz psihoterapije

3. Cjenik oglašavanja u PSIEN-u:

Objava vijesti u jednom broju PSIEN-a:

- iznos dviju kotizacija za edukacije u trajanju do 3 dana
- 1.500,00 kn za obavijest o edukaciji iz psihoterapije

4. Banner na web-stranici www.psihologija.hr

Objava banner:
Trajanje do mjesec dana:
800,00 kn članovi HPD-a: 640,00 kn
Trajanje do 6 mjeseci:
4.320,00 kn članovi HPD-a: 3.456,00 kn
Trajanje do 12 mjeseci:
7.680,00 kn članovi HPD-a: 6.140,00 kn

Cijene su izražene bez PDV-a.

Za Hrvatsko psihološko društvo, njegove stručne sekcije i druga tijela te za županijska društva psihologa, oglašavanje i korištenje medija HPD-a je besplatno.

Majda Rijavec u Daruvaru

Elvira Koić u Daruvaru

Roko Ižojtić, Sandra Pocrnić Mlakar, Vladimir Kolesarić i Jasna Per Kožnjak u Virovitici

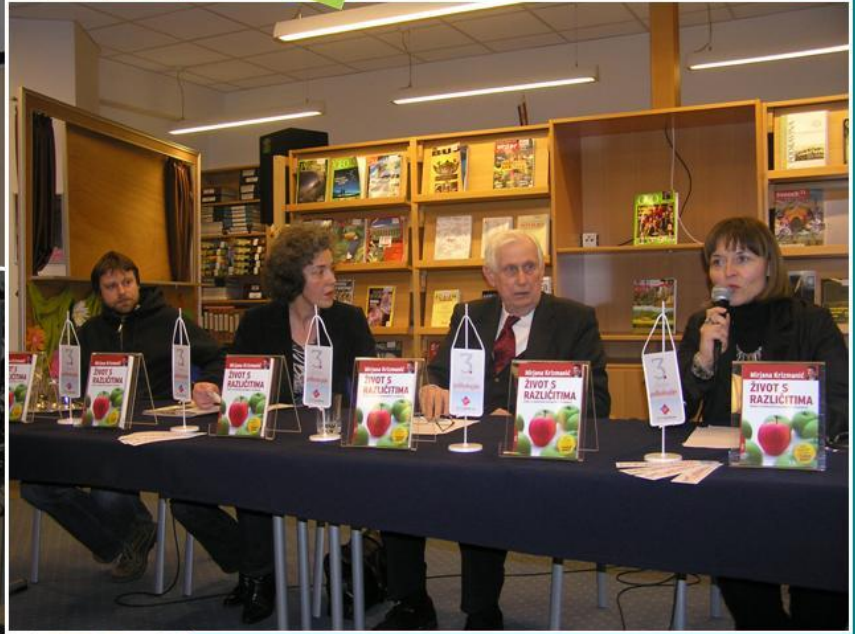
Prof. Takšić s dubrovačkim psiholozima

Rovinj – što radi psiholog u školi?

Tribina Nade Anić u Bjelovaru

Fotografije na omotnici Psihologa - Treći tjedan psihologije, 15. – 21. 2. 2010. g

Naslovnica Psihologa: Branimir Šverko i Zoran Sušan

DRUŠTVO PSIHOLOGA PRIMORSKO-
GORANSKE ŽUPANIJE

Odsjek za psihologiju
Filozofskog fakulteta
Sveučilišta u Rijeci

18. GODIŠNJA KONFERENCIJA HRVATSKIH PSIHOLOGA

Opatija, 13 -16. listopada 2010.

www.dp-pgz.org

KROSKULTURALNA PSIHOLOGIJA

SUNCE NA KVARNERE Drago Gervais

*Sunce na Kvarneru zlatne iskri pali,
i modri se more i modre se vali,
i bele se mića kot galebi mesta
o kot nit kakova pod brežičeh cesta.*

*Va bonace tihoy san na more pada,
i na barki bele kako ovčja stada,
i na mesta mića, črjeni krovčići;
na brežiči i modri, zeleni dolčići.*

*Samo kiput more malo se zazibje
i kupertu modru semo tamo gibje:
to va sne mu j' morda neč se prikazalo,*

*al' va dvoreh znatneh neč se j' dogajalo,
morda vila morska se je zajubila,
pa j' dragega svojga čvrsto pojubila.*

